

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
PETA SEDNICA
PRVOG REDOVNOG ZASEDANJA
Prvi dan rada
14. maj 2019. godine

(Sednica je počela u 10.20 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, otvaram Petu sednicu Prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u ovoj godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 87 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 129 narodnih poslanika i da imamo uslove za rad.

Da li neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287. Poslovnika?

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, ja postavljam pitanje predsedniku Republike, predsedniku Vlade i ministru inostranih poslova – zašto Republika Srbija nije preduzela mere odmazde, odnosno retorzije prema Republici Crnoj Gori nakon što je u lažiranom krivičnom procesu osuđeno 11 državljana Srbije zbog izmišljenog krivičnog dela, čak su osuđena i dvojica izmišljenih Rusa, koji uopšte ne postoje? Cela javnost je mogla da prati to suđenje i da vidi da nikakvih dokaza nema, da se proces vodio na osnovu lažnih svedoka, inače kriminalaca, učenjenih, kupljenih itd.

Postavlja se pitanje šta Srbija može da uradi. Srbija bi, pre svega, trebalo da počne da otkazuje neke bilateralne međunarodne ugovore sa Crnom Gorom, i to one koje su više u korist Crnoj Gori nego Srbiji, a takvih ima dosta. Srbija bi hitno morala da povuče ambasadora iz Crne Gore, da otkaže gostoprimstvo crnogorskom ambasadoru u Beogradu. I, ako to ništa ne pomogne, Srbija bi onda morala da uhapsi 11 crnogorskih državljana, obavezno crnogorske nacionalnosti, i da im sudi u Beogradu. Zašto da im sudi? Za pokušaj puča.

Nema dokaza. Pa nisu ni oni imali dokaza. Mi ih osudimo, pa onda ponudimo razmenu. Nema drugog načina. Tako rade civilizovane države.

Drugo, mi Crnoj Gori možemo napraviti mnogo diplomatskih problema. A kad se budu hapsili crnogorski državljani, da se vodi računa da se hapse oni koji imaju određene funkcije u državnoj upravi, od predsednika opštine pa nadalje, pa da se uplaše i da ne dolaze u Srbiju.

Drugo, sve olakšice koje su imali srpski turisti za letovanje u Crnoj Gori da se ukinu, jer Crna Gora nije prijateljska država sve dok ima ovakav režim Mila Đukanovića.

Crna Gora ne zasluži bilo kakve olakšice srpske vlade, bilo kakvu pomoć na ekonomskom, diplomatskom, stručnom, tehničkom, naučnom planu, jer danas se u Crnoj Gori najgora postupa sa pripadnicima srpske nacionalne manjine. Odavno je Crna Gora prevazišla postupke albanskih ili hrvatskih vlasti na tom planu. Danas u Crnoj Gori nijedan Srbin ne može da se zaposli u javnoj službi, ni u javnom preduzeću. Ko god se izjasni da je Srbin, on je praktično van zakona. Progone se srpske političke partije. Lideri tih partija se hapse i takođe sude zbog izmišljene krivice.

Režim Mila Đukanovića odavno je prešao u otvorenu diktaturu, a sramota bi bilo za demokratsku Srbiju da uopšte održava diplomatske odnose sa diktatorskim režimom u bilo kojoj zemlji sveta, pa i u Crnoj Gori.

Mi treba da obaveštavamo neprekidno svetsku javnost šta se sve dešava u Crnoj Gori i da zatražimo od nadležnih međunarodnih institucija da stanu u zaštitu ugrožene srpske nacionalne manjine. U Crnoj Gori živi 30% deklariranih Srba, a kad se uzmu u obzir i oni koji su uplašeni i naterani da se izjasne kao Crnogorci verovatno ih ima više od 50%. Srpska nacionalna manjina je najugroženija u Crnoj Gori. Ni prema jednoj drugoj nacionalnoj manjini vlast se ne ponaša kao prema Srbima. To su sve razlozi da zaoštrimo do kraja naše odnose sa crnogorskim režimom.

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, gospodine Šešelji.

Reč ima narodni poslanik Fatmir Hasani.

FATMIR HASANI: Uvaženi predsedavajući Parlamenta, dame i gospodo narodni poslanici, pitanje postavljam Vladi Republike Srbije – da li Vlada ima nameru da decentralizuje državu Srbiju?

Tendencija ka centralizaciji narušava ugled države i oštećuje imovinu na teritorijama opštine, kao državnu imovinu. Svoj govor ću fokusirati na treću tačku ove sednice, o sprečavanju korupcije.

U Srbiji postoji jedna negativna pojava koja oštećuje opštinsku teritoriju i državnu imovinu. Radi se o imovini „Srbijavoda“ i imovini „Srbijašuma“, koja se eksploatiše ispred očiju opštinskog rukovodstva, a sa dozvolama od strane rukovodioca koji živi daleko od te opštine, u centru regiona, koje se korumpira zato što je on daleko od opštinskih očiju. Eksploatiše se pesak u rekama bez milosti, rečna korita su se pretvorila u kanjone duboke po dvadeset metara i zbog toga padaju mostovi, kao što je pao most u Bujanovcu koji veže selo Ljiljance i ostala sela. Drugo, pali se šuma bez milosti, a posle toga se seče za nečiji interes, šumara i njegovog šefa, a zagađenje i oštećenje flore i faune niko

ne gleda i niko ne odgovara za to. Zato neki šef u Leskovcu i Nišu misli da tamo nema interes, tamo žive Albanci, šta hoće, neka rade.

Nije u redu da opštinska vlast nema ingerencije na svojoj teritoriji. Ova teritorija propada zbog toga što opštinska vlast ne kontroliše tu imovinu.

Drugo, članovi neke komisije za privatizaciju prodaju ili privatizuju neku imovinu, neke firme, a opštinska vlast je u autu. Na primer, bujanovačka Industrija duvana prodana je i privatizovana za 750.000 evra, a ta imovina košta preko tri miliona. Da li ovde ima korupcije, ja ne znam, neka drugi procene. Ne može da bude uspešna privatizacija ako opštinska vlast ne učestvuje u toj privatizaciji.

Treće, predsednik opštine nema nijednog policajca da sprečava neke negativne pojave u opštini. Koja je svrha toga da svi konci budu u jednoj ruci i da se izdaleka sve kontroliše? To je isto kao da predsednik mesne zajednice menadžeriše domaćinluk tuđe kuće. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Hasani.

Reč ima narodni poslanik Predrag Jelenković.

Izvolite.

PREDRAG JELENKOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Upućujem pitanje Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture – da li su dobijeni rezultati merenja i da li su utvrđena prekoračenja u odnosu na granične vrednosti indikatora buke za deonicu auto-puta Koridora 10 koja praktično prolazi kroz grad Niš? U kojoj je fazi postavljanje zaštitnog zida pored dela auto-puta ka Sofiji koji će građane naselja Komren štititi od buke?

Naime, u ovom delu istočnog kraka Koridora 10 auto-put prolazi kroz gradsku opštinu Crveni krst i deli naselje Komren na dva dela. Kako je ovakva situacija na terenu već više od deset godina, u ime građana Niša, ukoliko je to moguće, molim za hitno postavljanje pomenutih ploča, iz bezbednosnih i drugih sigurnosnih razloga. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Novica Tončev.

Izvolite, kolega Tončev.

NOVICA TONČEV: Poštovane kolege, želim da iskoristim ovu priliku da po treći put postavim isto pitanje i pokušam da ubedim nadležne organe da mi kao narodnom poslaniku dostave tačan i potpun odgovor u vezi sa štetom koju trpi budžet države zbog lošeg rada sadašnje više javne tužiteljke u Vranju Danijele Trajković. Dosad sam dva puta postavljao pitanje Republičkom javnom tužilaštvu i Državnom veću tužilaca i poslednji odgovor koji sam dobio od republičkog tužioca glasi ovako – obaveštavamo vas da je Republičko javno tužilaštvo već dostavilo odgovor na postavljeni zahtev za obaveštenje, broj taj i taj.

Ovo prosto nije tačno. Moje konkretno pitanje je glasilo i danas glasi – koliko ljudi je pravosnažno oslobođeno krivice; koliko postupaka je zastarelo; koliko je iznos sudskih troškova pao na teret budžeta države za sve vreme otkako je Danijela Trajković obavljala funkciju osnovnog javnog tužioca i otkako je viši javni tužilac u Vranju?

Dobio sam podatke koji se odnose na statistiku, statistika mene ne interesuje. I dobio sam podatke da se to isplaćuje po nekom zakonu, čl. 265. Zakona o krivičnom postupku. Prema tome, ja nisam dobio odgovor koliki su troškovi angažovanja advokata, veštaka i sudski paušal na ime 147 predmeta u kojima su ljudi oslobođeni optužbi koje im je na teret stavila Danijela Trajković kao osnovni javni tužilac.

Ovo pitam jer je ovo novac svih poreskih obveznika, ovo je novac od poreza koji se odbijao od plate poslanika, od računa koje plaćaju svi građani Srbije i moje pravo kao narodnog poslanika jeste da mi se saopšti podatak koliko nestručan rad jednog javnog tužioca, kao što je u ovom slučaju Danijela Trajković, košta budžet ove države ako je tačan podatak da je 147 ljudi koje je optužila oslobođeno. Ne mogu Republičko tužilaštvo i Državno veće tužilaca da ignorišu svoje dužnosti prema Narodnoj skupštini i da se ovako nemarno odnose prema konkretnom poslaničkom pitanju.

Koliko je ovo moje pitanje ozbiljno i važno, pokazuje slučaj profesora Ace Milanova iz Surdulice. Da Milanov ne bi mogao da bude protivkandidat tadašnjem odborniku Demokratske stranke, kandidatu za direktora Tehničke škole u Surdulici, Nebojši Dojčinoviću (inače potpredsedniku DS-a u Surdulici), uhapšen je po nalogu Danijele Trajković. Zbog neosnovanog progona i optužnice oslobađajućom presudom Aci Milanovu je dosuđena šteta, po osnovu sudskih troškova i izgubljene zarade, od oko sedam i po miliona dinara. Zbog naplate štete po toj presudi bio je blokiran račun Tehničke škole, a sudski troškovi po krivičnom predmetu Višeg suda u Vranju broj 72/13 iznosili su 639.000 dinara i isplaćeni su takođe na teret budžeta.

Zato postavljam pitanje nadležnim organima – da li su ovi podaci tačni i koliko je ukupno budžet po svim sudskim presudama isplatio zbog progona i terora koji je Danijela Trajković vodila protiv profesora Ace Milanova?

Proganjala je Danijela Trajković i druge ljude, ja ću da napomenem sad njih desetak, ali imam spisak od najmanje pedesetoro njih. To su: Ađemović Dragiša, bivši predsednik suda, sada pokojni, Janković Stamenko, Milan Veličković, Miroslav Stojiljković, Snežana Vrbanac, Stanislav Jović, Natalija Radovanović, Slobodan Stojanović, Goran Vukašinović, Dragan Micić, Stojanović Vladimir, Mile Sinadinović i još neki.

Zbog toga tražim od Državnog veća tužilaca i Javnog tužilaštva da nam daju svako ime i svaki iznos štete koju je napravila Danijela Trajković. Moje poslaničko pitanje je veoma ozbiljno i zato još jedanput zahtevam da mi se dostavi spisak ljudi, sa imenima i prezimenima, brojevima predmeta, klasifikacijom krivičnog dela i iznosom troškova koji su im iz budžeta ispaćeni pred tužilaštvom i sudovima za period kad je Danijela Trajković bila na čelu Osnovnog tužilaštva u Surdulici, Osnovnog tužilaštva u Vladičinom Hanu, kasnije Višeg tužilaštva u Vranju. Ovo ću zahtevati sve dok ne dobijem kompletan odgovor.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Tončev.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, prvo pitanje vezano je za pitanje Vojislava Šešelja.

Šta misli država Srbija, odnosno Vlada Republike Srbije da preduzme protiv Nebojše Medojevića, Radničke fronte iz Zagreba, takozvane Naše stranke iz Tuzle, koja je učestvovala u demonstracijama gde se pozivalo na nasilno obaranje vlasti, što je krivično delo iz Krivičnog zakonika, čl. 308. i 309?

S tim u vezi, opšte je poznato da je Boško Obradović tražio da se uhapsi legalno izabran predsednik, da je u tu svrhu opkolio Predsedništvo, vozio kamione i tako dalje.

Moje drugo pitanje vezano je za decentralizaciju i gospodina Fatmira – da li je tačno da je Srbija decentralizovana zemlja i da je Kosovo naša pokrajina?

Moje sledeće pitanje vezano je za medije. Pitanje se odnosi na Ministarstvo kulture i informisanja. Želim da postavim sledeća pitanja: pod broj jedan, da li je Televizija N1, da li su sportski kanali... Pre svega, da li su Televizija N1 i SK tzv. kanal, koji se emituje u trinaest varijanti, registrovani u Regulatornom telu za elektronske medije? Dakle, da li su upisani kao elektronski mediji?

Sledeće pitanje u vezi sa Televizijom N1 i sličnim kanalima koje sam već nabrojao – da li plaćaju naknadu za emitovanje koju plaćaju domaći televizijski kanali Regulatornom telu za elektronske medije, tzv. REM-u? Da li plaćaju naknadu s obzirom na to da domaći kanali plaćaju tu naknadu i do 500.000 evra?

Ako to nije tačno, ako Televizija N1 nije registrovana kao domaći medij, ako Televizija N1 ne plaća naknadu za emitovanje, moje sledeće pitanje je – da li se Televizija N1 i slični kanali smatraju prekograničnim kanalima, što znači da imaju pravo da reemituju program? I s tim u vezi – ako su prekogranični kanal, ko je dozvolio da sem reemitovanja programa iz inostranstva emituju program iz studija u Beogradu i da emituju domaće reklame i time ugrožavaju poslovanje regularnih televizijskih domaćih kanala koji žive od reklama? Dakle, da li je tačno da oni program ne reemituju nego ga emituju iz studija u Beogradu i da pritom puštaju domaće kanale, što je kršenje međunarodne konvencije Saveta Evrope o prekograničnim kanalima?

Dakle, ogroman novac se na takav način odliva. Reći ću vam i kako jer je moje sledeće pitanje – da li sportski kanali i N1 televizija naplaćuju i emitovanje domaćih reklama, čime krše Zakon o oglašavanju koji je ova skupština donela?

Poslednje pitanje vezano za N1 televiziju i slične tzv. prekogranične kanale, ja tvrdim piratske, jeste sledeće: Da li je tačno da kablovski operater (koji bi takve kanale trebalo da isključi, a REM to da naredi), za razliku od domaćih medija kojima prilikom emitovanja na kablovskom operateru SBB taj SBB ne plaća nikakvu naknadu, stranim prekograničnim kanalima, uključujući N1 televiziju i slične kanale, kablovski operater SBB, vlasništvo Šolaka, verovatno Đilasa i Dejvida Petreusa, plaća naknadu od nekoliko evrocenti do evra?

Pa ispada da mi finansiramo N1 televiziju, koja radi protiv Vlade Republike Srbije, protiv legalnih organa vlasti, koja ovde nije registrovana, koja emituje protivpravno program, i još je mi finansiramo pretplatnicima SBB-a jer novac dobijaju od SBB-a za emitovanje.

Znači, to su pitanja koja su vezana za Ministarstvo kulture i informisanja. Očekujem, s obzirom na to da sam slična pitanja postavljao, da konačno dobijem odgovor.

A najvažnije u svemu je da kada tužite N1 televiziju ne možete da dobijete na sudu, jer ona nije registrovana u Srbiji kao elektronski medij i može o vama da objavi bilo šta.

Najvažnije moje pitanje – da li je N1 televizija, koja emituje program iz Beograda, emituje reklame, registrovana u registru elektronskih medija u REM-u u Republici Srbiji? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Rističeviću.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Gospodine Milićeviću, dame i gospodo narodni poslanici, moje poslaničko pitanje je upućeno predstavnicima gradske vlasti u Beogradu, i to prvenstveno gospodinu Radojičiću, gradonačelniku, ali i zameniku gradonačelnika gospodinu Vesiću, i glasi – kolika je finansijska šteta načinjena dosad građanima Beograda zbog višednevnih blokada radova na rekonstrukciji Trga republike, ali takođe i zbog uništavanja gradske imovine?

Naime, svi smo svedoci da se poslednjih dana i nedelja u Beogradu dešava nešto potpuno šizofreno i dosad nezabeleženo, a to su ove blokade radova na Trgu republike i uništavanje gradske imovine u vidu saobraćajnih znakova i tabli, zaštitnih ograda i sličnih stvari, i to od strane predsednika jedne beogradske opštine, u pitanju je Opština Stari grad, Marka Bastaća, koji je odnedavno postao glavni Đilasov jurišnik. Dakle, ozbiljno preti da zaseni čak i Boška Obradovića, koji je dugo bio bez premca u toj borbi za najvećeg i najpožrtvovanijeg Đilasovog slugu.

Dakle, taj Bastać, borac za Đilasove interese, već danima sa grupom svojih pristalica ometa i blokira radove, maltretira ljude, preti tamo radnicima, svađa se sa građanima koji tu prolaze i bije se saobraćajnim znakovima. Dakle, na delu je potpuna šizofrenija i ludilo kao rezultat potpune političke nemoći i ikakvog političkog programa, a verovatno je i posledica frustracije zbog debakla ovih njihovih subotnjih protesta.

E sad, sve to ne bi bio toliki problem da to ne košta građane Beograda. Otuda proizilazi moje pitanje, zato što smatram da Beograđani imaju pravo da znaju – kolika je šteta načinjena ovim divljanjem Bastaća i ekipe, ko će to da plati je možda najvažnije pitanje i da li je pokrenuta krivična i prekršajna prijava za ovaj vandalizam?

Evo kako to izgleda: evo ovde Bastaća u toku borbe sa parking-tablama. Evo, na drugoj slici, kako ponosno stoji na bageru. Znate ono – čega se pametan stidi, onaj drugi se ponosi. Evo ga ovde nakon bitke sa zaštitnim ogradama i evo ga na slici kako se svađa sa građanima koji negoduju zbog ovakvog ponašanja, potpuno opravdano negoduju.

Ima tu još dosta pitanja. Da li je istina da su ljudi koji se nalaze u njegovoj pratnji, svi redom, zaposleni u Opštini Stari grad ili ustanovama čiji je Opština Stari grad osnivač? Ako se ispostavi da je istina, treba utvrditi kako je moguće da zaposleni, umesto da su u radno vreme na svojim radnim mestima, vreme

provode u ovim sumanutim blokadama. Dakle, ko ih je naterao na to, ko im je omogućio to i ko će za to da odgovara?

Takođe treba utvrditi zašto Bastać ovo radi, da li mu je neko naredio da blokira funkcionisanje grada; da li mu je Đilas možda, njegov šef, naredio da blokira radove. Podsetiću da je Đilas nedavno osnovao nekakvu stranku, a zapravo je kupio stranku. Dakle, kupio je postojeću stranku, jer, znate, on ne voli da se muči. Zašto da gradi stranačku infrastrukturu, zašto da skuplja potpise, zašto da obilazi Srbiju? Kupi lepo čovek, gotovo, a para ima, pare mu nisu problem. U toj njegovoj stranci Bastać je član predsedništva i to me navodi na pomisao da je upravo Đilas nalogodavac blokade gradilišta i uništavanja gradske imovine.

Svi znaju da je Đilas neko ko ne mari za interese Beograda i Beograđana. To je, uostalom, i dokazao dok je bio gradonačelnik Beograda, kada je bio akter nebrojeno afera, a rezultat njegove vlasti su bili dugovi od preko milijardu evra. Te dugove još uvek otplaćujemo i dan-danas.

Moj predlog je da se račun za ovu štetu ispostavi Draganu Đilas, koji je šef svim tim štetočinama iz Saveza za Srbiju. I ovde je potpuno jasno da je njihova politika – što gore za građane, to bolje za njih. Ali me raduje što su izgubili interesovanje i poverenje građana, jer, kao što vidite, niko više ne dolazi na te njihove šetnje i ta njihova okupljanja. Ostalo je još nekoliko upornih šatoradžija, dokonih. Mislim da više golubova u tom parku ima, nego protestanata. A nakon ove poslednje Boškove blamaže, kada je pokušao da blokira raskrnicu Kneza Miloša i Kralja Milana, mislim da će i oni odustati od toga. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Hvala.

Nastavljamo sa radom pošto više nema prijavljenih za pitanja.

Obaveštavam vas da su sprečeni da danas prisustvuju poslanici Snežana B. Petrović, Žarko Obradović i Snežana Bogosavljević Bošković.

Saglasno članu 86. stav 2. Poslovnika, obaveštavam vas da je ova sednica sazvana u roku kraćem od roka utvrđenog članom 86. stav 1. Poslovnika radi potrebe da Narodna skupština što pre razmotri predloge akata iz predloženog dnevnog reda.

U sazivu ove sednice koji vam je dostavljen sadržan je predlog dnevnog reda sednice.

Prvo ćemo utvrđivati predloge za razmatranje akata po hitnom postupku.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o glavnom gradu.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – jedan, protiv – jedan, uzdržanih – nema, od ukupno 147 poslanika koji učestvuju u glasanju.

Konstatujem da nije prihvaćen ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopuni Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 126, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 129, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o sprečavanju korupcije.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma o zajmu *LD* 1981 (2018) između Banke za razvoj Saveta Evrope i Republike Srbije za finansiranje javnog sektora – unapređenje infrastrukture u oblasti zdravstvene zaštite u Srbiji.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – niko, uzdržan – jedan.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja usluga elektronske uprave) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – jedan, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja trgovine i saobraćaja Zapadnog Balkana uz primenu višefaznog programskog pristupa) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – jedan, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat modernizacije poreske administracije) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 133, protiv – jedan, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora – Okvir za jačanje otpornosti lokalne infrastrukture, između Republike Srbije i Evropske investicione banke.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – jedan.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj između Republike Srbije i Evropske investicione banke.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržana – dva.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat izgradnje auto-puta E-763, deonica Preljina–Požega, između Vlade Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – niko, uzdržan – jedan.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Vlada je predložila da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat modernizacije i rekonstrukcije mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji Republike Srbije, za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), između Vlade Republike Srbije koju predstavlja Ministarstvo finansija kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 137, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Visoki savet sudstva je predložio da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog odluke o izboru sudija koji se prvi put biraju na sudijsku funkciju.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 135, protiv – jedan, uzdržan – jedan.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Visoki savet sudstva je predložio da se po hitnom postupku stavi na dnevni red Predlog odluke o izboru predsednika sudova.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 134, protiv – jedan, uzdržanih – nema.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Prelazimo na dopune predloženog dnevnog reda.

Profesor Ševarlić predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog deklaracije o genetički modifikovanim organizmima (GMO) i proizvodima od GMO.

Izvolite, profesore.

MILADIN ŠEVARLIĆ: Zahvaljujem, gospođo predsednice.

Poštovani građani Srbije, u subotu, 18. maja, svetski je protest protiv „Bajera“. Mnoge organizacije će se pridružiti i u Srbiji i u više mesta ćemo organizovati proteste za Srbiju bez genetički modifikovanih organizama.

Imajući u vidu da se oko 7.000 odbornika u 136 skupština opština i gradova jednoglasno izjasnilo protiv uvoza, uzgoja, prerade i prometa genetički

modifikovanih organizama i proizvoda od genetički modifikovanih organizama, mislim da najmanje što treba da učinimo, ako smo zaista narodni predstavnici, a 223 poslanika iz ovog saziva žive na teritoriji tih 136 opština i gradova, jeste da usvojimo i krovnu deklaraciju kojom se obavezuje država Srbija da pre izmene i dopune ili donošenja novog Zakona o genetički modifikovanim organizmima sprovede referendum na kome će se građani demokratski izjasniti da li su za ili protiv GMO.

Imajući u vidu da je osnovno ljudsko pravo da ljudi znaju šta jedu i da je sve veći broj zemalja... Od, ranije, samo Benina, Zimbabvea i Srbije, sada imamo još zemalja; evo, sad ću vam pročitati noćasnji izveštaj koliko je sada zemalja koje su protiv, zabranile su i promet. Dakle, pored ove tri zemlje, promet su zabranili Alžir, Venecuela, Kenija, Kirgistan, koji je doneo i strategiju da u narednih deset godina svoju celokupnu poljoprivredu prevede u organsku poljoprivredu, Madagaskar, Peru, Rusija, a da ne govorimo o zemljama koje su protiv uzgoja genetički modifikovanih organizama. Pritom navodim da veći broj ovih zemalja jesu članice Svetske trgovinske organizacije. I postavljam pitanje – kako one kao članice Svetske trgovinske organizacije mogu da zabrane promet, a nama se ne dozvoljava da zabranjujemo promet?

Takođe, u ovoj sali je održana Parlamentarna skupština mediteranskih zemalja, na kojoj je bila prisutna i predstavnica Direktorata za prijem novih članica u Svetsku trgovinsku organizaciju. Postavio sam nekoliko pitanja i dobio posle više meseci odgovor. Taj odgovor sam prosledio kabinetu predsednika Narodne skupštine, da se isti prevede i dostavi svim poslanicima. I pored urgencije predsedavajućeg na toj plenarnoj skupštini, nažalost, Narodna skupština nije prevela taj dokument i nije ga učinila dostupnim narodnim poslanicima. Zašto narodni poslanici nemaju pravo da znaju kakav je odgovor Svetske trgovinske organizacije po tom pitanju?

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, profesore Ševarliću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – osam, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 138 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 146.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nemanja Šarović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju anketnog odbora radi utvrđivanja činjenica u vezi sa ubistvom i političkom pozadinom ubistva Zorana Đinđića, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. decembra 2016. godine.

Da li narodni poslanik Nemanja Šarović želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – osam, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 140 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 148.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nemanja Šarović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju anketnog odbora radi utvrđivanja činjenica i okolnosti u vezi sa pritiscima na državne organe i kršenje zakona tokom izbora

za narodne poslanike u Narodnoj skupštini održanih 2016. godine, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Nemanja Šarović želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 11, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 137 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 148.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Božidar Delić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednici dopuni tačkom – Predlog zakona o pravima boraca i porodica poginulih i nestalih boraca, koji je podneo Narodnoj skupštini 16. novembra 2017. godine.

Da li narodni poslanik Božidar Delić želi reč? (Da.)

Izvolite.

BOŽIDAR DELIĆ: Uvaženi predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, ovo je petnaesti put da govorim o zakonu o pravima boraca i porodicama poginulih i nestalih boraca. Čekamo 28 godina na ovaj zakon. Sve države u okruženju, pa i neke kvazidržave, već su rešile pitanja svojih boraca. Ostala je samo Srbija, koja zaboravlja borce.

Ja sam tokom nekoliko prošlih dana bio u jednoj velikoj državi, našoj prijateljskoj državi, gde sam se sreo sa borcima iz Drugog svetskog rata, ali i borcima iz ratova koji su vođeni posle Drugog svetskog rata. Jedna parola koju oni imaju me je posebno dojmila prilikom otvaranja nove postavke izložbe o najvažnijim bitkama Drugog svetskog rata. Jeste da je to na ruskom, ali kada se prevede na srpski, to otprilike glasi – niko nije zaboravljen i ništa nije zaboravljeno. To važi za Rusiju, ali to ne važi za nas ovde u Srbiji.

Čujem da je ovih dana krenula javna rasprava o Nacrtu zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti. Taj predlog i taj nacrt je nešto najgore što je u poslednje vreme napisano i što će verovatno doći pred ovu skupštinu. Po prvi put, istina, borcima se u tom nacrtu daje pravo da budu borci, što znači da neko može da odluči o tome da neki od njih i nisu borci, i govori se o tome da imaju pravo da imaju boračku knjižicu i da će oni koji na drugi način ne mogu da se leče moći po prvi put da se leče, što je dobro. Ali nigde nema govora o nacionalnom priznanju, a nacionalno priznanje, onako kako ga vide borci, to je jedan list papira na kome piše da su se oni borili za svoju otadžbinu. I to je spomen-medalja braniocima otadžbine od 1990. do 1999. godine.

Ja ne znam kako se razmišlja u ovoj državi i ko potcenjuje borce i ko će doći u ovu skupštinu da predstavi jedan tako nakaradan nacrt zakona, ali borci će verovatno na svoj način odgovoriti i na taj nacrt. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 26, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasao – 121 narodni poslanik, od ukupno prisutnih 147 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Vjerica Radeta, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednici dopuni tačkom – Predlog zakona o izmeni Porodičnog zakona, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Vjerica Radeta želi reč? (Da.)

Izvolite.

VJERICA RADETA: Naši ljudi koji decenijama žive i rade u inostranstvu već godinama unazad dolaze u Srbiju da završe neke zdravstvene intervencije npr. koje se odnose na sređivanje zuba, pa zatim kozmetičke, frizerske usluge itd., zato što je to za njihove uslove u Srbiji mnogo jeftinije. To je zaista u redu i kada bismo imali ozbiljnog ministra trgovine kojem je stalo do države čiji je ministar, to bi, recimo, između ostalog mogla biti i turistička ponuda u banjskom turizmu. Ali postoji nešto što nije u redu i što bi zaista, krajnje je vreme, trebalo promeniti.

Vi ste ovde nedavno usvojili onaj zakon o uzimanju organa bez saglasnosti lica od koga se organi uzimaju i preko tog Evrotransplanta mi smo već postali zgodno mesto gde se iz inostranstva za dobre pare kupuju organi. O tome se onako šuška pomalo, ali sve više zapravo govori. Mi smo se obratili i Ustavnom sudu. Očekujemo da će član tog zakona koji o tome govori biti stavljen van snage.

Ali ni to danas nije tema, tema je Porodični zakon i ono što se dešava u Srbiji – sve više ljudi iz inostranstva dolazi, koliko god to grozno zvučalo, da kupuje decu. Kako to rade? To se radi preko centara za socijalni rad, preko korumpiranih službenika u centrima za socijalni rad. Nemojte da se čudite, svi znate da je ovo istina. Nedavno je neko u jednoj televizijskoj emisiji rekao – u inostranstvo se daju samo bolesna deca. Šta to znači? Da li to znači da treba da bacamo našu bolesnu decu? Mi treba da ih lečimo. To jednostavno nije tačno, to je takođe biznis, koji koriste ljudi koji odavde, navodno legalno, uzimaju decu preko centara za socijalni rad. Oni tamo u njihovim zemljama dobijaju ozbiljan novac, pogotovo kada je u pitanju dete koje ima nekih zdravstvenih problema, a baš ga briga i baš ih briga za to dete.

Mi smo insistirali kada je zakon donošen – i sada, mnogo godina posle, podsećamo da taj zakon mora da se promeni – da Srbija nema ni jedno jedino dete viška koje treba da se daje na usvajanje negde u inostranstvo. Uostalom, drugačiju priču pričaju predstavnici vlasti kada je u pitanju povećanje nataliteta, kada je u pitanju populaciona politika.

I naravno, završavam u jednoj rečenici, problem koji mora da se reši jeste problem hraniteljskih porodica koje su napravile biznis na račun siromašnih porodica kojima se uzimaju deca umesto da im se daju pare da decu hrane. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 11, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 136, od ukupno prisutnih 147 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Vjerica Radeta, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Vjerica Radeta želi reč?

Izvolite.

VJERICA RADETA: Još 2000. godine Srpska radikalna stranka, naša poslanička grupa, inicirala je među poslanicima donošenje Zakona o izboru narodnih poslanika gde je bio predviđen proporcionalni sistem. Taj zakon, takav kakav je, naš predlog zapravo je usvojen u Narodnoj skupštini i sve političke partije... To je valjda jedan od retkih zakona u našoj novijoj parlamentarnoj praksi gde su sve političke partije glasale za taj predlog. I zaista to jeste bio dobar zakon.

U međuvremenu je sa nekoliko intervencija, nekoliko izmena taj zakon postao loš i mi sada predlažemo da se ponovo vrati ono za šta je bila cela Srbija, a verujemo da je i sada, jer sve više među kolegama narodnim poslanicima, u medijima, javnosti i razgovoru sa komšijama, građanima, kako god hoćete, sve više ljudima smeta to što određeni političari, poslanici pretrčavaju iz jedne partije u drugu. To je postao ozbiljan biznis. Čuli smo ovde danas kako Dragan Đilas kupuje stranke, što je tačno, ali pogotovo se kupuju poslanici, više se ne zna ko je došao u kojoj poslaničkoj grupi i sa koje liste u Narodnu skupštinu, u međuvremenu koliko puta je „promenio dres“ i gde se sada nalazi.

Mi moramo tome da stanemo na put da bismo pre svega zaštitili ugled Narodne skupštine i da bismo zaštitili volju građana. Znate, ako je neko glasao za SRS, onda svaki narodni poslanik SRS-a mora biti svestan činjenice da su građani glasali za naš program, za ono što smo obećavali u predizbornoj kampanji itd. Niko nema pravo da taj mandat nosi bilo kome drugom.

Mi smo se za to zalagali oduvek. Sada želimo, evo, već od oktobra koji put insistiramo da se ovaj predlog stavi na dnevni red, da raspravljamo o tome, da vrlo jednostavno ustavnu odredbu ugradimo u zakon, bukvalno da je prepíšemo, i da ostavimo mogućnost svakom narodnom poslaniku da svoj mandat stavi na raspolaganje političkoj stranci, političkoj partiji sa čije je liste izabran za narodnog poslanika. Mi nemamo drugog načina da sačuvamo i zaštitimo i volju građana i ugled Narodne skupštine.

Prošli put kada sam o ovome govorila, a to je bilo pre dvadesetak dana, rekla sam da u Skupštini ima 14 nekakvih „slobodnih strelaca“, 14 poslanika koji ne pripadaju nijednoj poslaničkoj grupi, a danas ih već ima 16 i pitanje je dokle će to tako da ide.

Najlepše vas molim da prihvatite da raspravljamo o ovome, pa možemo amandmanima sa svih strana da interвениšemo i da konačno uvedemo red u Narodnu skupštinu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – devet, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 138, od ukupno prisutnih 147 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Vesna Nikolić Vukajlović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o stavljanju van snage Zakona o radu, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Vesna Nikolić Vukajlović želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 12, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 135, od ukupno prisutnih 147 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nataša Sp. Jovanović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama Zakona o državljanstvu Republike Srbije, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Nataša Sp. Jovanović želi reč?

Izvolite.

NATAŠA SP. JOVANOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, posle sramne inkvizitorske presude tzv. antisrpskog suda u Crnoj Gori, pod patronatom jednog od najvećih neprijatelja srpskog naroda, Mila Đukanovića, i kriminalca, vođa jedne od najvećih mafija koje današnji svet poznaje, očigledno je da morate da shvatite da usvajanjem izmene ovog Zakona o državljanstvu možemo i te kako da pomognemo našim sunarodnicima iz Crne Gore i Republike Srpske. Sada ću da govorim o problemima Srba iz Crne Gore, jer pod ovakvim terorom ogoljenog kriminalnog i antisrpskog režima mnogi ne mogu da opstanu.

U školskoj 2017/2018. godini šeststo studenata brucoša u Srbiji je upisalo fakultete i izjasnilo se, jer to naš zakon dozvoljava, kako bi ostvarili besplatno školovanje, da su srpske nacionalnosti, izjašnjavaju se kao Srbi. Mnogi od njih su podneli zahtev za sticanje državljanstva Republike Srbije. Mnogi od njih ne žele više da se vrate i da žive i rade u Crnoj Gori. A i zašto bi kada im ta antisrpska vlast, koja ide naruku šiptarskim zlikovcima i svim neprijateljima Srba, ne dozvoljava mogućnost da imaju dvojno državljanstvo? Sećate se slučaja jednog Kotoranina koji je bio proganjan od strane Milovog kriminalnog režima kada se otkrilo da ima dvojno državljanstvo? Srbi koji imaju dva pasoša to moraju da kriju; inače, oduzima im se imovina, isteraće ih sa posla, njihova deca gube pravo na zdravstveno osiguranje, apsolutno sve.

I vi vidite kakav je to režim. Zbog toga, dajte da im pomognemo da oni koji žele da beže od tog terora, oni koji ne žele tamo da se vrate... To nije slučaj sa Srbima iz Republike Srpske, naravno, oni žele da ostvare dvojno državljanstvo i doživljavaju Srbiju kao svoju maticu, a specijalni paralelni odnosi koje smo usvojili sa Republikom Srpskom i te kako pospešuju tu saradnju, i treba im omogućiti da što pre dobiju državljanstvo. Inače, preko 50.000 Srba iz Republike Srpske podnelo je zahtev za državljanstvo Srbije.

Ali Srbi iz Crne Gore moraju pod hitno da dobiju, jer mnogi od njih čekaju već dve-tri godine i mnogi od njih, a pogotovo ako bi se saznalo, imali bi i te kako velike probleme.

Zato smatramo da je dovoljan rok od šest meseci da se izvrše sve neophodne provere od strane državnih organa, BIA, Ministarstva unutrašnjih poslova i da se ta administrativna barijera koja život znači Srbima iz Crne Gore, a i mnogima iz Republike Srpske, zbog posla i svega drugog, ukine tako što ćete prihvatiti ovu izmenu Zakona. Dakle, da im se najkasnije u roku od šest meseci, ako se ispunjavaju svi uslovi koji su potrebni, a verujem da mnogi od njih ispunjavaju taj uslov jer daju izjavu da prihvataju Srbiju kao svoju maticu i tako je doživljavaju, omogući državljanstvo.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 12, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 135, od ukupno prisutnih 147 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Ružica Nikolić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama Zakona o presađivanju ljudskih organa, koji je podnela Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Ružica Nikolić želi reč? (Da.)

Izvolite.

RUŽICA NIKOLIĆ: Zahvaljujem, gospodine Milićeviću.

Dame i gospodo narodni poslanici, Zakonom o presađivanju ljudskih organa uvedena je pretpostavljena saglasnost kojom svaki punoletni građanin Srbije postaje potencijalni donor, odnosno davalac organa ukoliko se protiv toga ne izjasni usmeno ili pisanim putem Upravi za biomedicinu.

Kao razlog za uvođenje i donošenje ovakvog zakona naveli ste povećanje broja organa za presađivanje. Doniranje organa treba i mora da bude izraz naše slobodne volje i naš slobodan izbor, jer jedino tako ćemo postići željeni efekat, a ne ukoliko je to zakonska obaveza.

Mi iz Srpske radikalne stranke podneli smo izmene ovog zakona kojima predlažemo da se pretpostavljena saglasnost ukine, odnosno predlažemo izmenu člana 23. ovog zakona kojom predlažemo da se organi radi presađivanja mogu uzeti sa punoletnog građanina Republike Srbije samo ako se tokom života izjasnio da bude donor, a ne da mi pretpostavljamo da ne želi da bude donor samo zato što se nije prijavio Upravi za biomedicinu.

Mi smo podneli i inicijativu za ocenu ustavnosti člana 23. Zakona o presađivanju ljudskih organa, jer su upravo ovim članom prekršeni član 23. i član 25. Ustava Republike Srbije. Očekujemo da će Ustavni sud doneti jedinu ispravnu odluku – da član 23. Zakona proglasi da nije usaglašen s Ustavom Republike Srbije, sa čl. 23. i 25. Ustava, i da će se na taj način sprečiti dalja štetnost primene ovog zakona i dalje kršenje Ustava.

Takođe bismo ukazali na mogućnost zloupotreba i trgovine organima, jer pretpostavljena saglasnost ostavlja veliki prostor iako se zakonom izričito zabranjuje svaka trgovina organima i smatra se krivičnim delom.

Da bi se povećao broj dobrovoljnih davalaca organa, Ministarstvo zdravlja ali i kompletno društvo treba da radi na promociji donorstva, jer će se jedino na taj način povećati broj dobrovoljnih davalaca organa u Srbiji, i to je jedini način da se postigne željeni efekat. Znači, samo pozitivnom kampanjom i promocijom donorstva može se povećati broj organa za presađivanje, jer novi organ nekome znači i nov život, a ne ovakvim zakonom kojim se krši Ustav Republike Srbije. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 10, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 138 narodnih poslanika, od ukupno prisutnih 148.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Filip Stojanović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o dopunama Zakona o graničnoj kontroli, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Filip Stojanović želi reč? (Da.)

FILIP STOJANOVIĆ: Zahvaljujem, gospodine Milićeviću.

Dame i gospodo narodni poslanici, podneo sam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli i tražim da se on uvrsti u dnevni red današnje sednice.

Svima je poznato da su najvažnije karakteristike svake zemlje njene međunarodno priznate granice kojima je ona odvojena od drugih zemalja, odnosno od svojih suseda. Država Srbija ima definisane i međunarodno priznate granice prema svojim susedima. Granice države Srbije prema njenom južnom susedu, odnosno Albaniji definisane su Rezolucijom 1244, koju je doneo Savet bezbednosti UN. Nažalost, Srbija je jedna od retkih zemalja kojoj je nasilno otet deo teritorije od strane 19 država NATO-a. I neke druge države žele da legalizuju stanje okupacije i da granice Autonomne Pokrajine Kosova i Metohije prema ostatku Srbije proglase kao međunarodne granice.

Mi u Srpskoj radikalnoj stranci svesni smo okolnosti pod kojima je došlo do ovoga. Mi ne krivimo aktuelni režim zbog situacije u kojoj se našlo Kosovo i Metohija, ali krivimo ga zbog nečega drugog. Naime, rukovodeći organi Republike Srbije moraju neprestano insistirati na Rezoluciji 1244, koja garantuje celovitost državne teritorije Republike Srbije. Međutim, dosad nismo videli da ovaj režim insistira na Rezoluciji 1244 i to smatramo nedopustivim.

Podsetiću vas da po toj rezoluciji Srbija ima pravo da na granici prema Albaniji rasporedi hiljadu pripadnika svojih snaga bezbednosti. Kao čovek koji je rođen na Kosovu i Metohiji, koji je do nasilnog egzodusa dole proveo ceo svoj život, uvek ću tražiti od svih režima da insistiraju na poštovanju Rezolucije 1244. Ovo tim pre što se međunarodne okolnosti polako menjaju u našu korist i ubeđen sam da nećemo dugo čekati dan kada će Kosovo i Metohija ponovo biti integrisano sa ostatkom Republike Srbije. Ako Bog da, ponovo će kroz moje Gnjilane da se čuju srpske trube i da sviraju čuvenu „Gnjilanku“.

Zato oko državne teritorije ne bi smelo da bude nikakvih kompromisa, dok se o svim drugim temama može razgovarati s Albancima, koji... Vidite da i Republika Hrvatska pokazuje neskrivene aspiracije prema delu naše teritorije koja se nalazi na levoj obali Dunava. Po ovom pitanju režim mora biti beskompromisan, ne pristajući ni na kakve pregovore ili dogovore na ovu temu. Zato smatram da će usvajanje ovakvog zakona koji sam ja predložio stvoriti jasne pretpostavke i neophodnosti što skorijeg stavljanja okupiranog dela teritorije pod našu punu kontrolu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 11, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 136, od ukupno prisutnih 147 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila predlog.

Narodni poslanik Tomislav Ljubenović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom –

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Tomislav Ljubenović želi reč? (Da.)

Izvolite.

TOMISLAV LJUBENOVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Finansijska podrška porodicama sa decom u vidu ostvarivanja prava iz ovog zakona doprinela bi poboljšanju uslova za zadovoljenje osnovnih potreba u porodicama sa decom koje nisu u mogućnosti da to samostalno postignu, a broj takvih porodica je sve veći.

Usvajanjem predloženih izmena i dopuna bile bi stavljene van snage diskriminatorne odredbe važećeg zakona kojima je definisano da se dečji, roditeljski dodatak ostvaruje samo za prvo, drugo, treće i četvrto dete. Svako dete, bez obzira na red rođenja, mora biti ravnopravno tretirano svim pravnim propisima Republike Srbije. Produženje vremenskog perioda isplate roditeljskog dodatka, i to za treće dete do navršene 18. godine života umesto dosadašnje 10. godine života, za četvrto dete do navršene 18. godine života umesto dosadašnje 10. godine života, za peto i svako naredno dete za koje se dosad nije moglo ostvariti pravo na roditeljski dodatak do navršene 18. godine života, obezbedilo bi delimičnu finansijsku sigurnost porodicama sa više dece.

Republika Srbija se poslednjih decenija suočava sa velikim demografskim problemima, a jedan od najvećih demografskih problema je nedovoljan broj novorođene dece. Broj novorođenih je mnogo niži od broja preminulih, što je dovelo do negativnog prirodnog priraštaja. Evidentan je veliki broj mladih ljudi koji napuštaju zemlju pa je izuzetno povećan udeo starog stanovništva u ukupnom broju stanovnika. Ekonomska situacija u Republici Srbiji je sve lošija, pa se veliki broj porodica suočava sa nedostatkom finansijskih sredstava, što se direktno odražava na rađanje i podizanje dece.

Imajući u vidu ove činjenice, neophodno je da država hitno preduzme sve mere kojima bi se stvorili uslovi za poboljšanje finansijskog položaja porodica sa decom i omogućila sigurnost u pogledu davanja države budućim roditeljima.

Usvajanjem predloženih izmena i dopuna Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom uticalo bi se u značajnoj meri na rešavanje jednog od najvećih demografskih problema, a to je nedovoljan broj novorođene dece.

Što se tiče finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje ovog zakona, stav Srpske radikalne stranke je da treba napraviti trajnu preraspodelu sredstava u budžetu Republike Srbije, i to tako što će se konačno prestati sa finansiranjem raznih nevladinih organizacija i taj novac opredeliti za isplatu dečjeg i roditeljskog dodatka na način kako SRS predlaže ovim izmenama i dopunama Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom.

Usvajanjem ovih izmena i dopuna stvorila bi se osnova za podsticaj rađanja više dece i za finansijsko osnaživanje porodica sa decom, koja bi motivisala roditelje da ostanu u Srbiji, da se zaustavi trend masovnog odlaska iz Srbije. Svedoci smo svakodnevnog odlaska čitavih porodica sa juga Srbije...

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – osam, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 137, od ukupno prisutnih 145 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila predlog.

Narodni poslanik Dubravko Bojić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o dopunama Zakona o psihoaktivnim kontrolisanim supstancama, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Dubravko Bojić želi reč? (Da.)

Izvolite.

DUBRAVKO BOJIĆ: Hvala, gospodine Milićeviću.

Dame i gospodo narodni poslanici, Zakon o psihoaktivnim kontrolisanim supstancama je veoma važan jer se ovim zakonom uređuju mnoga pitanja koja su od izuzetnog značaja za zdravlje i sigurnost naših građana. To su, pre svega, pitanje proizvodnje, prometa, upotrebe, čuvanja, skladištenja, kao i uništavanja one droge koja nije za dalju upotrebu.

Ispred Srpske radikalne stranke, moja intervencija odnosi se baš na ovaj segment – droga oduzeta na osnovu odluke nadležnog organa, a u skladu sa zakonom, koja nije upotrebljena kao sirovina za proizvodnju ili u druge svrhe, uništava se. Tražio sam dodavanje člana koji glasi: „Celokupna količina oduzetih psihoaktivnih kontrolisanih supstanci ponovo se uzorkuje, a zatim podvrgava kvalitetnoj hemijskoj analizi.“ Sve ovo je iz razloga da bi se sprečile svekoliike moguće zloupotrebe.

Dame i gospodo, pitanje droge je jedan od najvećih problema savremenog sveta. Najgore su sintetičke droge, koje se sintetišu svakodnevno i proizvode u priručnim i priučenim laboratorijama sa veoma sumnjivim naučnim i tehnološkim kapacitetom. Baš pre neki dan, tačnije u subotu, 11. maja, mediji su izvestili i ukazali na veliku pojavu ove droge. Ove droge izazivaju kod čoveka psihotično ludilo koje ga tera na nenormalno ponašanje. Narodski rečeno, ispiju čoveku mozak. Zatim, mogu dovesti do dramatičnog remećenja rada srca, čak mogu izazvati srčani udar, dovode do prestanka funkcije rada bubrega, izazivaju opasna unutrašnja krvarenja, otežavaju disanje i izazivaju mnoge druge zdravstvene komplikacije.

Veoma su interesantna imena ovih droga: jedna se zove „kupina“, „jagoda“, a jedna, verovali ili ne, „božja droga“. Ne znam samo ko je blagoslovi ovim imenom. Tu je i „bladi meri“. Ova droga u svetu se prvi put pojavila u Nemačkoj 2015. godine i posledice su bile i smrtni slučajevi. Naučno je dokazano da se korišćenje ove droge dovodi u vezu sa povećanjem broja samoubistava. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – devet, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 136, od ukupno prisutnih 145 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila predlog.

Narodni poslanik Zoran Despotović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Zoran Despotović želi reč? (Da.)

Izvolite.

ZORAN DESPOTOVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, imajući u vidu trenutnu ekonomsku i demografsku situaciju u ruralnim sredinama, možemo konstatovati da su nam sela već prazna, da u njima više nema života, da su mnoga domaćinstva napuštena, brojna sela ostala bez ijednog stanovnika, dok ono malo življa čini uglavnom staračka populacija. Radnosposobne mlađe generacije masovno odlaze u gradske sredine i inostranstvo kako bi bar obezbedili pristojan i normalan život kakav u Srbiji, nažalost, nisu u mogućnosti da priušte. Na to ih primorava nizak standard, nemogućnost pronalaska posla, loš kvalitet života. Tendencija pada kvaliteta života ljudi u ruralnim sredinama traje već duži niz godina.

Srpska radikalna stranka je više puta podnela Predlog zakona o podsticajima u poljoprivredi, kome bi resorno ministarstvo trebalo krajnje ozbiljno da pristupi i da ga sa razlogom prihvati. Razlog za donošenje ovog zakona je taj što bi država trebalo da povećanjem novčanog iznosa premija za mleko stimuliše proizvođače, kako bi se konkretnim potezima popravio položaj poljoprivrednika, a ujedno bi im se stvorila mogućnost da ostvarenom uštedom prošire investiciona ulaganja u proširenje proizvodnje. Takođe je neophodno da se donja granica količine mleka po kvartalima na koje se ostvaruje premija smanji, naročito tamo gde su uslovi za poljoprivredne potrošače otežani, a proizvodnja skoro na minimumu. Iz tog razloga bi se donja granica premije za kravlje mleko po kvartalu umesto dosadašnjih 1.500 litara smanjila na 1.000 litara, kako bi i oni poljoprivrednici sa otežanim uslovima proizvodnje mogli da ostvare pravo na premiju.

U istom članu 15. stav 4. Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju predlažemo da se iznos premija za mleko sa dosadašnjih sedam dinara po litru poveća na deset dinara po litru.

Zatim, u članu 18. stav 1. Zakona o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju menja se iznos osnovnih podsticaja za biljnu proizvodnju tako da se iznos podsticaja po hektaru do najviše šest hiljada dinara, koji predviđa postojeće rešenje, poveća na najmanje devet hiljada dinara.

Pitao sam više puta i opet pitam resorno ministarstvo i tražim odgovor – zašto se ne reši pitanje kratkoročnih i dugoročnih poljoprivrednih kredita iz 2004, 2005. godine, gde su domaći poljoprivrednici u nezavidnom položaju jer su im za vratom sudski izvršitelji koji globe njihovu imovinu? U tom periodu krediti su bili jedini vid pomoći države, jer drugih subvencija nije ni bilo. Ti krediti su najčešće odobravani u rasponu od 40.000 do 240.000 dinara, u zavisnosti od veličine gazdinstva. Kamata na godišnjem nivou bila je 5%. Dugoročni krediti su se odobravali u bankama pod uslovima propisanim od strane nadležnog ministarstva, uz obaveznu hipoteku na zemlju ili nekretninu. Pošto poljoprivredni proizvođači nisu bili u mogućnosti da na vreme vrate pomenuti kredit iz 2004 i 2005. godine do danas, gazdinstvo postaje pasivno i poljoprivredni proizvođači ne mogu ostvariti nikakvu subvenciju ni bilo kakav podsticaj u poljoprivredi. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Despotoviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – osam, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 136, od ukupno prisutna 144 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Sreto Perić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o stavljanju van snage Zakona o izvršenju i obezbeđenju, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Sreto Perić želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – sedam, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 137, od ukupno prisutna 144 narodna poslanika.

Narodni poslanik Nikola Savić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udžbenicima, koji je podneo Narodnoj skupštini 15. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Nikola Savić želi reč? (Da.)

Izvolite.

NIKOLA SAVIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, podneo sam Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o udžbenicima sa predlogom da se uvrsti u dnevni red ove skupštine.

Problem sa udžbenicima odavno postoji, međutim, on je u poslednje vreme nešto izraženiji jer imamo situaciju da udžbenike piše svako, izdaje svako i svako vrši njihov odabir. Mi nismo za to da u ovoj oblasti vlada monopol jedne izdavačke kuće, ali, u svakom slučaju, ovde mora da postoji neki red. Ovo je posebno važno kada su u pitanju udžbenici koji obrađuju nacionalnu istoriju i nacionalnu kulturu.

Mi imamo društvenu klimu gde se neke stvari, moram da priznam, malo popravljaju, ali to još treba pretočiti u udžbenike. Danas se slobodno, jasno i glasno govori o našim herojima sa Košara, ali tih stvari još uvek nema u udžbenicima. To bi trebalo da se nađe u udžbenicima istorije, jer ti heroji sa Košara su ostvarili isti podvig kao što su, recimo, branioци Beograda pre nekih sto godina. Mislim da su ti heroji sa Košara apsolutno zaslužili da se nađu u našim udžbenicima. Kao što, recimo, znamo da se NATO agresija doskora zvanično zvala NATO kampanja, a sada su stvari nazvane svojim imenom.

Mi imamo udžbenike koji na najeklatantniji način vređaju javni moral običnog čoveka i zaista mislim da je nedopustivo da se takve stvari više nalaze u udžbenicima.

Ako se ovoj stvari ne posveti veća pažnja, u perspektivi, u neko dogledno vreme, koje i nije u tako dalekoj budućnosti, imaćemo zaista velike probleme, jer znamo da Šiptari sa Kosova već svojataju srpsko kulturno nasleđe kao što je Pećka patrijaršija, Gračanica i da ne nabrajam sve naše manastire. Ili, recimo, s druge strane imamo situaciju da u Hrvatskoj sve ono što je izdato na latinici smatraju hrvatskim kulturnim nasleđem. Tako recimo može da se desi, ukoliko budemo neoprezni, da se sabrana dela Dobrice Ćosića, najvećeg srpskog pisca, koja su izdata na latinici proglase za hrvatsko kulturno nasleđe.

Dakle, ovo je zaista jedna ozbiljna stvar i vlast mora učiniti sve da ovome posveti potrebnu pažnju. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – sedam, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 138, od ukupno prisutnih 145 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Nikola Savić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, koji je podneo Narodnoj skupštini 28. marta 2019. godine.

Da li narodni poslanik Nikola Savić želi reč? (Da.)

Izvolite.

NIKOLA SAVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, mi smo na dve prethodne sednice ove skupštine razmatrali zakone koji tretiraju problematiku iz oblasti saobraćaja. Imali smo na prethodnoj sednici upravo ovaj zakon koji sam podneo, to je Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima, ali ovu stvar koju sam predložio u svom zakonu, kao dopunu ovog dnevnog reda, niko nije uzeo u obzir.

Na prošloj sednici smo takođe imali jedan drugi zakon, koji tretira saobraćaj na putevima, prevoz putnika u drumskom saobraćaju i neke amandmane koje je podnosila Srpska radikalna stranka, koji su zaista bili smisleni i konkretni, Vlada nije uzela u obzir.

Ovde sam konkretno predlogom ovog zakona tražio da se u kontroverznom članu 47. stav 7. Predloga zakona o saobraćaju na putevima izmeni, iz prostog razloga što je nedorečen i kontradiktoran. Naime, doslovnim i doslednim tumačenjem stava ovoga zakona ne može se jasno utvrditi ko ima prvenstvo na raskrsnicama. Naime, tamo stoji jedna odrednica – ukoliko je upaljeno žuto svetlo, da važi pravilo desne strane i pravilo levog skretanja, a to treba da važi tek onda kada se pre toga pomenu saobraćajni znaci, koji naravno određuju prvenstvo saobraćaja na putevima.

Imali smo nekoliko (ja znam za nekoliko, možda i više) situacija gde je upravo baš zbog ove nedoslednosti i nedorečenosti u Zakonu došlo do saobraćajnih nezgoda, a veštaci iz oblasti saobraćaja i ljudi iz pravne struke nisu mogli jasno da utvrde o čemu se radi i ko je vinovnik, odnosno krivac te saobraćajne nezgode.

Zaista apelujem na ovu vlast da ovu stvar uzme u razmatranje, pogotovo što vidite da nažalost u poslednje vreme imamo velikih problema što se tiče saobraćaja na putevima. Nažalost, mnogi naši ljudi ginu; imali smo nedavno, za uskršnje praznike, znate svi, pet poginulih na putu kod Kuršumlije. Tako da ova stvar nije za igranje, ovo je stvar gde treba izmeniti samo jednu rečenicu ili redosled reči kako bi se rešio problem barem u ovoj oblasti. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – devet, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 137, od ukupno prisutnih 146 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Miroslava Stanković Đuričić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o biomedicinski potpomognutoj oplodnji, koji je podnela Narodnoj skupštini 14. marta 2019. godine.

Da li narodni poslanik Miroslava Stanković Đuričić želi reč?

Izvolite.

MIROSLAVA STANKOVIĆ ĐURIČIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Svedoci smo izuzetno loše demografske slike Republike Srbije. Svake godine Republika Srbija izgubi od 35.000 do 38.000 stanovnika i ako se ovako nastavi, za četrdesetak godina imaćemo tri miliona stanovnika manje nego danas. Ako svemu dodamo i činjenicu da više od 300.000 parova ima problem sa neplodnošću, dolazimo do toga da je Zakon o biomedicinski potpomognutoj oplodnji izuzetno važan, a problem nataliteta jedan od gorućih problema Republike Srbije.

Oni koji prolaze kroz ovu bitku znaju koliko je teško prikupiti svu potrebnu medicinsku dokumentaciju da bi se došlo do komisije za ulazak u proces. Kao neko ko je i sam prošao kroz ovaj proces, mogu da kažem da su parovi često neshvaćeni i da se osećaju usamljeno i bespomoćno. Trebalo bi postići da dijagnostika bude jednostavna, brza i pristupačna, što trenutno apsolutno nije slučaj.

Neophodno je ukinuti starosnu granicu i ostaviti komisiji da proceni po individualnom reproduktivnom potencijalu. Treba omogućiti svakoj ženi koja ispunjava medicinske uslove da pokuša da se ostvari kao majka. Takođe, treba zakonom regulisati pitanje muške neplodnosti, odnosno obezbediti muškarcima da se leče o trošku Republičkog fonda zdravstvenog osiguranja. Zatim, povećati broj finansiranih pokušaja biomedicinski potpomognute oplodnje od strane Republičkog fonda zdravstvenog osiguranja, kao i omogućiti proces BMPO sa zamrznutim materijalom parovima koji imaju problem muške neplodnosti, kao i parovima koji su zdrav materijal zamrzli pre nego što su ušli u proces lečenja malignih oboljenja.

Takođe, treba omogućiti finansiranje za zamrzavanje i odmrzavanje materijala, omogućiti biomedicinski potpomognutu oplodnju i onim parovima koji su se već ostvarili kao roditelji prirodnim putem. Zašto bi ti parovi bili osuđeni na jedno dete ukoliko se u međuvremenu pojavio neki medicinski problem i ukoliko je jedini način da se ponovo ostvare kao roditelji upravo biomedicinski potpomognuta oplodnja, a takvih parova nema malo.

Ovo pravo je garantovano i Ustavom Republike Srbije, članom 63. Ovaj problem je veoma važan i veoma složen i osetljiv i treba mu temeljno pristupiti i rešavati ga. Predlažem da podržite ovaj predlog izmene Zakona zbog alarmantne demografske slike Republike Srbije. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – devet, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 138, od ukupno prisutnih 147 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Žika Gojković, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o otvaranju dosijea službi bezbednosti u Republici Srbiji, koji je podneo Narodnoj skupštini 22. aprila 2019. godine.

Da li narodni poslanik Žika Gojković želi reč?

Izvolite.

ŽIKA GOJKOVIĆ: Poštovani predsedavajući, želim prvo da vam izrazim dobrodošlicu i da vam poželim dobro zdravlje i svako dobro u budućnosti. Samo, molim vas, nemojte mi odbiti ovo vreme koje treba da govorim.

Molim za malo pažnje pošto ću pročitati neke odredbe zakona koje su izuzetno važne jer je Pokret obnove Kraljevine Srbije podneo za dopunu dnevnog reda Predlog zakona o otvaranju dosijea.

Zbog kratkog vremena pročitacu samo one osnovne odredbe. Cilj zakona je da se građanima, ovlašćenim predstavnicima grupa građana ili organizacijama i njihovim pravnim sledbenicima omogući pristup podacima koje su o njima vodile službe bezbednosti; da se građani, grupe građana i organizacije zaštite od zloupotrebe prouzrokovane korišćenjem podataka koje su prikupile službe bezbednosti; da se omogući rehabilitacija žrtva; da se razjasne sudbine nestalih i umrlih građana i beba, kao i da se obezbedi diskontinuitet u odnosu na raniji period vladavine autoritarnih režima i da se rasvetle komunistički zločini.

Dosijeji su zbirke podataka koje su službe bezbednosti vodile o građanima, grupama građana i organizacijama, bez obzira na formu u kojoj su vođene. Ne smeju se narušavati prava trećih lica i otkrivanje ličnih podataka o njima; dopuštenje da takvi podaci budu dostupni javnosti mogu dati samo treća lica i njihovi zakonski naslednici. Svako ima pravo da uzme svoj dosije ili deo dosijea ili da zatraži uništavanje dosijea u ličnom prisustvu. Komisija koja odlučuje o dosijeima sastoji se od sedam članova, koji se biraju u Skupštini a predlažu ih nevladine organizacije, Arhiv Srbije, Vlada Srbije i Vrhovni kasacioni sud.

Dame i gospodo, gotovo sve političke organizacije, kada su bile u opoziciji, zalagale su se za zakon o poreklu imovine i otvaranju dosijea. Nažalost, to se nije desilo kada su došle na vlast. Prvi put ohrabruje najava premijerke da će u skupštinske klupe uskoro stići predlog zakona o poreklu imovine, ali to mora da prati zakon o otvaranju dosijea, kao dva systemska zakona. Pored navedenog, saznali bismo i nešto što je najvažnije, a to je kako se ko bogatio na mucu naroda, pogotovo devedesetih godina, i kako je i od koga opljačkana država. Ovo je jako važno, jer dok je neko gubio glave i prolivao krv, pojedinci su se obogatili krvavim novcem.

Takođe, sve postkomunističke zemlje su usvojile ovaj zakon, vreme je da i mi uradimo isto, zbog nas samih ali i zbog države, koja će se konačno osloboditi jednog ogromnog tega koji nosi oko nogu decenijama. Kada ispravimo nepravde iz prošlosti, tada možemo da idemo ka boljoj budućnosti. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Gojkoviću.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – pet, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 139, od ukupno prisutna 144 narodna poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Tatjana Macura, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o referendumu i narodnoj inicijativi, koji su Narodnoj skupštini podneli narodni poslanici Tatjana Macura, Vladimir Đurić, Aleksandar Stevanović, Ljupka Mihajlovska i Nenad Božić 17. avgusta 2018. godine.

Da li narodni poslanik Tatjana Macura želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – niko, protiv – niko, uzdržanih – nema, nisu glasala – 144 narodna poslanika, koliko je i prisutno.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Tatjana Macura, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložila je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, koji su Narodnoj skupštini podneli narodni poslanici Tatjana Macura, Vladimir Đurić, Aleksandar Stevanović, Ljupka Mihajlovska i Nenad Božić 25. septembra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Tatjana Macura želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – jedan, protiv – niko, uzdržanih – nema, nisu glasala – 143 narodna poslanika, od ukupno prisutna 144.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Vladimir Đurić, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o regulisanju javnog duga Republike Srbije na ime umanjenje penzija po osnovu Zakona o privremenom načinu utvrđivanju isplate penzija, koji su Narodnoj skupštini podneli narodni poslanici Vladimir Đurić, Tatjana Macura, Aleksandar Stevanović, Ljupka Mihajlovska i Nenad Božić 21. septembra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Vladimir Đurić želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – jedan, protiv – niko, uzdržanih – nema, nisu glasala – 143 narodna poslanika, od ukupno prisutna 144.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Aleksandar Stevanović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmeni Krivičnog zakonika, koji je podneo Narodnoj skupštini 16. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik Aleksandar Stevanović želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – niko, protiv – niko, uzdržanih – nema, nisu glasala – 144 narodna poslanika, koliko je i prisutno.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Aleksandar Stevanović, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog zakona o izmeni Zakona o javnom redu i miru, koji je podneo Narodnoj skupštini 16. oktobra 2018. godine.

Da li narodni poslanik želi reč? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – niko, protiv – niko, uzdržanih – nema, nisu glasala – 144 narodna poslanika, koliko je i prisutno u sali.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Rističević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za poslovanje kablovskih operatera, emitovanja prekograničnih kanala, emitovanja domaćih reklama u sadržajima prekograničnih kanala i ostalih nepravilnosti vezanih za elektronske medije i kablovske operatere koje kontrolišu Dragan Đilas, Dragan Šolak i Dejvid Petreus.

Da li narodni poslanik Marijan Rističević želi reč? (Da.)

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, da biste bolje razumeli temu, zamislite sada da nas trojica, gospodin Matić, gospodin Atlagić i ja, registrujemo fiktivno televiziju u Srbiji, fiktivno, dakle da ne postoji i da postoji samo na papiru. Sada zamislite sledeću situaciju: da u Francuskoj, Nemačkoj, Holandiji i drugim evropskim zemljama emitujemo program. Nazovemo sebe prekograničnom televizijom, nađemo prijatelja koji kontroliše kablovskog operatera, uđemo u program Francuske, Holandije, Nemačke, emitujemo program iz Francuske, Nemačke i tako dalje, i to nazovemo prekograničnim televizijama. Dok njihove televizije plaćaju naknadu za emitovanje, mi je tamo ne plaćamo. Mi smo, tobož, prekogranična televizija iako ne emitujemo program iz Srbije, već iz Francuske, Nemačke i Holandije. Pritom, emitujemo program kojim se ruši vlast, pa i poredak u Francuskoj, Nemačkoj i Holandiji, godinama, danima. Naša televizija i dalje je fiktivno registrovana u Srbiji, vodi se kao prekogranična, emituje program iz Francuske, Nemačke i Holandije, iz studija, i pritom emituje domaće reklame i time dodatno ugrožava njihove domaće televizijske kanale. I sve vreme, recimo, protiv Makrona emituje program.

Pitam vas – da li bi to bilo izvodljivo? I koliko bi vremena prošlo a da francuska vlada, francuski organi, holandski, nemački ne preduzmu korake da se tako lažne prekogranične televizije ne emituju preko kablovskih operatera, nego da se naloži kablovskom operateru da se takvi programi isključe? A nas bi sigurno sankcionisali, uzeli nam novac koji smo tamo zaradili i verovatno bismo dopali dugogodišnje robije.

Sigurno je da mi to ne bismo mogli da radimo tamo, ali lažni prekogranični kanali se emituju na SBB-u, to je vlasništvo Šolaka, Đilasa i Dejvida Petreusa. Dejvid Petreus je vlasnik „Junajted grupe“, „Junajted grupa“ je vlasnik „Junajted medije“, a „Junajted medija“ je vlasnik N1 televizije, vlasnik više kablovskih lažnih prekograničnih kanala, koji ovde ne plaćaju

naknadu za emitovanje, a pritom emituju i program i reklame i dodatno ugrožavaju domaće medije. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem se.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – devet, protiv – niko, uzdržanih – nema, nije glasalo – 137, od ukupno prisutnih 146 narodnih poslanika.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Rističević, na osnovu člana 92. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za afere povezane sa bivšim gradonačelnikom Beograda Draganom Đilasom i nenamenskim trošenjem sredstava, koji je podneo Narodnoj skupštini 27. marta 2018. godine.

Da li narodni poslanik Marijan Rističević želi reč? (Da.)

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, Dragan Đilas, veliki izvoznik našeg novca, novca građana Republike Srbije, to uspeva, a već sam rekao kako Šolak, čestiti poreski obveznik Švajcarske, pazite, rezident Švajcarske, poreski rezident Švajcarske, navodno plaća poreze u Švajcarskoj. Na šta on plaća tamo poreze? Na vilu na Ženevskom jezeru.

Kako su Dragan Đilas i Šolak zaradili novac, pokušao sam da opišem malopre u svom obraćanju. Ali zato Šolak i Đilas ne plaćaju porez u zemlji gde ostvaruju biznis. Oni imitiraju prekogranične kanale. To su piratski, lažni prekogranični kanali, koji kroz kablovskog operatera SBB, vlasništvo Šolaka, verovatno i Đilasa, plaćaju prekograničnim televizijama za emitovanje iako to domaćim kanalima ne rade. Tako ispumpavaju novac od pretplatnika iz Republike Srbije. Mesečno, pretplata u SBB-u na 54% tržišta je oko 15.000.000 evra, puta 12 meseci; sav taj novac od 150.000.000 do 180.000.000 evra ispumpaju preko lažnih prekograničnih kanala plaćajući im emitovanje, koje ne plaćaju regularnim domaćim medijima čiji program koriste u 80% slučajeva. Taj novac ide prema Švajcarskoj, taj novac dele Šolak, Đilas i Dejvid Petreus.

Tako i zato N1 televizija, Sport klub 1, Sport klub 2, Sport klub 3, trinaest Sport klubova, dvadeset i nešto lažnih prekograničnih kanala posluju i REM ništa ne preduzima da se takvi kanali po zakonu i međunarodnim konvencijama isključe. Na takav način, ispumpavanjem para, Šolak, Đilas i Dejvid Petreus zarađuju ogromne sume novca i trenutno se taj kapital meri sa negde oko dve milijarde evra.

Zato Šolak ne plaća porez ovde, zato tvrdi da je poreski rezident u Švajcarskoj iako njegov biznis iz koga ispumpava novac odavde za Švajcarsku treba da se oporezuje ovde, da mu se naloži da registruje prekogranične kanale u Srbiji, da plaćaju naknadu za emitovanje i da ne mogu na takav način da ispumpavaju novac.

Dragan Đilas je vlasnik i utiče na sve medije u Srbiji zato što kontrolišu kablovske kanale, kontrolišu novac i na takav način, kao kad je sa Miškovićem bio u „Presu“, bitno utiče na političke prilike. I zato vam je danas N1 televizija protivzakonito na Prvom kanalu umesto RTS-a, državnog programa. Zato ređaju kanale: Đilasov kanal je na jedinici, pre toga je N1 televizija. Znači,

neregistrovani mediji, koji ne plaćaju porez, na crno emituju reklame, ugrožavaju domaće medije, oni koriste tržište u Srbiji, pretplatnike, ispumpavaju pare.

PREDSEDNIK: Vreme, hvala.

Narodni poslanice, stavljam vaš predlog na glasanje.

Zaključujem glasanje: za – 17, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Ristićević predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za proglašenje lažne države Kosovo, uticaja koji je na to imalo mišljenje Međunarodnog suda pravde, te povodom toga odgovornosti bivšeg ministra inostranih poslova Vuka Jeremića.

Izvolite, imate reč.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, sigurno se pitate već duže vreme zašto je Vuk Jeremić, koga ja zovem kao Vuk Potomak... A šta beše ono „Šta se bijeli u gori zelenoj“, da li je to čador Murat-age Pozderca? Dakle, zašto je Vuk Jeremić dobio pare od Katarske ambasade? Kada pogledate ko je ambasador Srbije u Kataru, biće vam sve jasno. Ambasador, gospodine Martinoviću, Srbije u Kataru jeste Jasminko Pozderac. Dakle, Jasminko Pozderac, a Vuk Potomak je potomak Murat-age Pozderca, slavnog, i onda znate zašto su Muslimanska braća finansirala i dodeljivala novac Vuku Jeremiću. Pretpostavljam da kanali vode preko Jasminka do njegovog rođaka, a sve to je na štetu Republike Srbije a u korist lažne države Kosovo.

Dakle, sam Tači je izjavio da kosovska nezavisnost počiva uglavnom na mišljenju Međunarodnog suda pravde, koje je tražio Vuk Jeremić. Vuk Jeremić je to dogovorio sa američkim ambasadorom i Američkom ambasadom krajem 2007. godine, gde su se dogovorili da Amerikanci utiču na kosovske Albance da ne proglašavaju nezavisnost lažne države KiM pre nego što se održi drugi krug predsedničkih izbora i pre nego što Boris Tadić bude izabran za predsednika, što se i desilo. Boris Tadić je izabran za predsednika, položio zakletvu 14. februara, a nezavisnost Kosova, lažne države, Albanci su proglasili 17. februara.

Da bi se odužio, Vuk Jeremić je tražio mišljenje od Međunarodnog suda pravde, od grupe zemalja koje su priznale lažnu državu Kosovo i na takav način legitimizovao lažnu državu i održao neki tajni dogovor i tajna obećanja.

Zato tražim da se anketni odbor pozabavi ovim pitanjima i da se ispita ovaj akt, ja ću ga nazvati – veleizdaje. Hvala.

PREDSEDNIK: Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 17, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da nije prihvaćen ovaj predlog.

Narodni poslanik Marijan Ristićević predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za nenamensko trošenje sredstava dodeljenih za predizbornu kampanju.

Izvolite, imate reč.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reč je o Bošku Obradoviću, koga mi zbog ideologije nazivamo Boško Ljotić, i o ispumpavanju para iz republičkog budžeta koje su dobijene za kampanju. Desna ruka Dragana Đilasa koji jedinu stranku koju je osnovao, zvala se stranka Dveri, dakle ovu svoju Stranku slobode i pravde, koja kopira onu stranku Muslimanske braće koja su u Egiptu priznala KiM, valjda slušajući Vuka Jeremića. Dakle, sa njim je i Boško Ljotić, a ja ga zovem i Boško Levoručica.

Ovo je šema na koji način je Boško Obradović u političkoj stranci Dveri novac dobijen za izbornu kampanju, koji je kao neutrošen trebalo da bude vraćen u republički budžet, ispumpao i kako je vraćen u njegove džepove fiktivnim poslovima sa preduzetničkim radnjama čiji su vlasnici bili njegovi kandidati sa njegove izborne liste: pa u Borči, recimo, Ivan Cvijanović, Verica Cvijanović, Željka Cvijanović i da ne nabrajam sve redom, pa Crepaja, pa Ub i tako dalje. Sva ova lica koja su otvarala preduzetničke radnje su bila na listi i to su članovi političke stranke Dveri. Boško Obradović je njima ispumpavao novac, milionske iznose i kada je ispumpao trideset miliona dinara, sutradan su sve preduzetničke radnje novac podigle u kešu i vratile Bošku Obradoviću.

S tim u vezi je podneto više krivičnih prijava i ja želim da se ovaj posao ispita, da se osnuje anketni odbor, da se pozabavimo ovim pitanjima i da konačno ispitamo na koji način je ovaj Boško „Ljotić“, koji glumi neku čestitost, ispumpao trideset miliona dinara, kojima je, postoji osnovana sumnja, iznad „Pinka“ na sto metara, kupio stan na Dedinju.

S tim u vezi, želim da podstaknem tužilaštvo i gospođu Zagorku Dolovac, bez obzira što ona to može tumačiti kao politički pritisak, da se konačno ovo stavi na dnevni red, da se procesuiru, jer Boško Obradović posle ovoga ide u sve teža krivična dela i traži da se nasilno sruši legalno izabrana vlast. Hvala.

PREDSEDNIK: Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 11, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da nije prihvaćen predlog.

Narodni poslanik Marijan Ristićević predložio je da se dnevni red sednice dopuni tačkom – Predlog odluke o obrazovanju anketnog odbora Narodne skupštine Republike Srbije radi utvrđivanja činjenica i okolnosti vezanih za posete Narodnoj skupštini Republike Srbije određenih ekstremističkih organizacija i pojedinaca.

Izvolite, imate reč.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, vama je poznato da je Boško Obradović ovde ugostio unuka „slavnog“ Pernara, koji je u Skupštini Kraljevine Jugoslavije pitao koliko košta srpska krv. Dakle, radi se nastavljajući, odnosno unuku tog Pernara.

Takođe vam je poznato da se Boško Obradović druži sa bugarskom organizacijom „Ataka“, da se druži sa neonacističkom organizacijom u Nemačkoj i da je svojim ekstremizmom, svojim nasilnim pokušajima obaranja vlasti, SUP-a, upadom u RTS sa motornim testerama itd., po meni, prevršio svaku meru. U ovom trenutku on blokira raskrsnice, ovih dana blokira raskrsnice u Beogradu, najavljuje blokadu raznih institucija i puteva.

Dakle, mislim da treba formirati anketni odbor i ispitati to njegovo druženje s ekstremnim organizacijama koje traže delove Republike Srbije. Takođe mislim da treba ispitati njegovo sadejstvo sa Radničkom frontom iz Zagreba, koja aktivno učestvuje u demonstracijama u Beogradu sa Našom strankom nekog Murata Čengića iz Tuzle i da treba ispitati i druge, Nebojšu Medojevića, koji zajedno s njim pokušavaju da obore legalno izabranu vlast u Republici Srbiji. Zato tražim da se osnuje ovaj anketni odbor. Hvala.

PREDSEDNIK: Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – devet, protiv – niko, uzdržanih – nema.

Konstatujem da Narodna skupština nije prihvatila predlog.

Pre nego što pređemo na glasanje, molim vas da utvrdimo kvorum.

Molim vas da ubacite svoje kartice ponovo u poslaničke jedinice sistema.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema utvrđeno da je u sali prisutan 131 poslanik.

Narodna poslanica Maja Gojković je, na osnovu čl. 92. stav 2, čl. 157. stav 2, čl. 170 i čl. 192. Poslovnika, predložila da se obavi zajednički načelni i jedinstveni pretres o: Predlogu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, Predlogu zakona o sprečavanju korupcije, Predlogu zakona o izmenama i dopuni Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, Predlogu odluke o izboru predsednika sudova i Predlogu odluke o izboru sudija koji se prvi put biraju na sudijsku funkciju, koji je podneo Visoki savet sudstva 25. aprila ove godine, kao i zajednički jedinstveni pretres o: Predlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat modernizacije i rekonstrukcije mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji Republike Srbije, za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), između Vlade Republike Srbije koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca, koji je podnela Vlada, Predlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat izgradnje auto-puta E-763, deonica Preljina–Požega, između Vlade Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca, koji je podnela Vlada, Predlogu zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj između Republike Srbije i Evropske investicione banke, Predlogu zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora – Okvir za jačanje otpornosti lokalne infrastrukture, između Republike Srbije i Evropske investicione banke, Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat modernizacije poreske administracije) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja trgovine i saobraćaja Zapadnog Balkana uz primenu višefaznog programskog pristupa) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja usluga elektronske uprave) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj i Predlogu zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma o zajmu LD 1981 (2018)

između Banke za razvoj Saveta Evrope i Republike Srbije za finansiranje javnog sektora – unapređenje infrastrukture u oblasti zdravstvene zaštite u Srbiji.

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 132, protiv – niko, uzdržan – jedan.

Konstatujem da je Narodna skupština prihvatila ovaj predlog.

Pošto smo se izjasnili o predlozima za stavljanje na dnevni red sednice akata po hitnom postupku, predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda i o predlogu za spajanje rasprave, na osnovu člana 93. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine, stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u celini.

Zaključujem glasanje: za – 132, protiv – niko, uzdržan – jedan.

Konstatujem da je Narodna skupština utvrdila dnevni red Pete sednice Prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2019. godini, u celini.

D n e v n i r e d:

1. Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, koji je podnela Vlada,

2. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, koji je podnela Vlada,

3. Predlog zakona o sprečavanju korupcije, koji je podnela Vlada,

4. Predlog zakona o izmenama i dopuni Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, koji je podnela Vlada,

5. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, koji je podnela Vlada,

6. Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat modernizacije i rekonstrukcije mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji Republike Srbije, za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), između Vlade Republike Srbije koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca, koji je podnela Vlada,

7. Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat izgradnje auto-puta E-763, deonica Preljina-Požega, između Vlade Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca, koji je podnela Vlada,

8. Predlog zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj između Republike Srbije i Evropske investicione banke, koji je podnela Vlada,

9. Predlog zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora – Okvir za jačanje otpornosti lokalne infrastrukture, između Republike Srbije i Evropske investicione banke, koji je podnela Vlada,

10. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat modernizacije poreske administracije) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je podnela Vlada,

11. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja trgovine i saobraćaja Zapadnog Balkana uz primenu višefaznog

programskog pristupa) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je podnela Vlada,

12. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja usluga elektronske uprave) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, koji je podnela Vlada,

13. Predlog zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma o zajmu *LD* 1981 (2018) između Banke za razvoj Saveta Evrope i Republike Srbije za finansiranje javnog sektora – unapređenje infrastrukture u oblasti zdravstvene zaštite u Srbiji, koji je podnela Vlada,

14. Predlog odluke o izboru predsednika sudova, koji je podneo Visoki savet sudstva,

15. Predlog odluke o izboru sudija koji se prvi put biraju na sudijsku funkciju, koji je podneo Visoki savet sudstva.

Prelazimo na rad po utvrđenom dnevnom redu sednice.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da su pozvani da prisustvuju sednici: Nela Kuburović, ministar pravde, Radomir Ilić, državni sekretar u Ministarstvu pravde, Aleksandar Pantić, izborni član Visokog saveta sudstva iz reda sudija, Jovan Ćosić, vršilac dužnosti pomoćnika ministra pravde, Dejan Carević, vršilac dužnosti direktora Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Aleksandra Stepanović, načelnik Odeljenja u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Nataša Đelić, šef Odseka za statusna pitanja sudija Visokog saveta sudstva, Zlatko Petrović, viši savetnik u Ministarstvu pravde i Božidar Blagojević i Vladimir Vinš, samostalni savetnici u Ministarstvu pravde.

Molim poslaničke grupe, ukoliko to nisu učinile, da odmah podnesu prijave za reč sa redosledom narodnih poslanika.

Prelazimo na tačke 1–5. i 14–15. dnevnog reda (zajednički načelni i jedinstveni pretres):

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA,

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU,

– PREDLOG ZAKONA O SPREČAVANJU KORUPCIJE,

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNI ZAKONA O ODUZIMANJU IMOVINE PROISTEKLE IZ KRIVIČNOG DELA,

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA,

– PREDLOG ODLUKE O IZBORU PREDSEDNIKA SUDOVA,

– PREDLOG ODLUKE O IZBORU SUDIJA KOJI SE PRVI PUT BIRAJU NA SUDIJSKU FUNKCIJU.

Saglasno članu 157. stav 2. i članu 192. Poslovnika Narodne skupštine, otvaram zajednički načelni i jedinstveni pretres o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, Predlogu zakona o sprečavanju korupcije, Predlogu zakona o izmenama i dopuni Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju

krivičnih sankcija, Predlogu odluke o izboru predsednika sudova i Predlogu odluke o izboru sudija koji se prvi put biraju na sudijsku funkciju.

Da li predstavnik predlagača Nela Kuburović, ministar pravde, želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Nela Kuburović.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem, uvažena predsednice Narodne skupštine.

Dame i gospodo narodni poslanici, želela bih na početku objedinjene načelne rasprave da vam predstavim najvažnija rešenja koja sadrže Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, Predlog zakona o sprečavanju korupcije i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija.

Kada je u pitanju Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, navešću tri najznačajnija razloga za njegovo donošenje. Prvi razlog je prihvatanje inicijative Fondacije „Tijana Jurić“, koja je podneta Narodnoj skupštini 9. novembra 2017. godine, a koju je podržalo 158.460 građana Republike Srbije. Navedenom inicijativom za izmene i dopune Krivičnog zakonika predlaže se propisivanje kazne doživotnog zatvora za najteža krivična dela protiv života i tela, krivična dela protiv polne slobode u slučajevima kada je usled izvršenja dela nastupila smrt deteta, maloletnog lica, bremenite žene i nemoćnog lica. Pored toga, ovom inicijativom predviđa se da lica koja su osuđena na doživotni zatvor za određena krivična dela nemaju pravo na uslovni otpust.

U vezi s tim, napomenula bih da je Stalna radna grupa za izmene i dopune Krivičnog zakonika Ministarstva pravde još tokom 2015. godine, odnosno još pre podnošenja predmetne inicijative, razmatrala pitanje uvođenja kazne doživotnog zatvora u Krivični zakonik, koja bi zamenila postojeću najvišu zaprećenu kaznu zatvora od 30 do 40 godina. Ovo pitanje našlo se i na javnoj raspravi, gde je bilo zatraženo od stručne javnosti da iskaže svoje mišljenje o tome. Moram da napomenem da je pitanje uvođenja doživotnog zatvora još tada uzburkalo stručnu javnost, navelo na razmišljanje, razgovore, polemike i, po prirodi stvari, otvorilo mnoga druga pitanja.

Kazna doživotnog zatvora treba u potpunosti da zameni postojeću najtežu kaznu zatvora u trajanju od 30 do 40 godina budući da nema razloga da obe kazne postoje istovremeno. To znači da se predlog iz inicijative Fondacije „Tijana Jurić“ koji predviđa propisivanje kazne doživotnog zatvora za najteže oblike krivičnih dela odnosi na određena krivična dela, kao što su teško ubistvo, silovanje, obljuba nad nemoćnim licem i obljuba nad detetom. U slučaju kada su izvršena prema detetu, maloletnom licu, bremenitoj ženi i nemoćnom licu, prošireno je na sva druga krivična dela za koja je prema važećem zakonskom rešenju propisan zatvor od 30 do 40 godina. Ta dela su: ubistvo predstavnika najviših državnih organa, teška dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Srbije, udruživanje radi vršenja krivičnih dela, genocid, zločin protiv čovečnosti, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika, terorizam itd.

Naravno, Predlogom zakona uvodi se i definiše kazna doživotnog zatvora. Napomenula bih i da je kriminalnopolitičko opravdanje kazne doživotnog zatvora u tome što ona treba da bude izuzetna kazna, koja zamenjuje smrtnu kaznu. Pokazalo se da se za neka najteža krivična dela u odnosu na određene učinioce vremenska kazna lišenja slobode ne pokazuje adekvatnom.

Prilikom pripreme teksta Predloga zakona imali smo u vidu i uporednopravna rešenja drugih zemalja. Sa izuzetkom nekoliko država, a to su pre svega države nastale na teritoriji bivše Jugoslavije (osim Slovenije), kao i Španije, Portugalije, Norveške, sve ostale evropske zemlje poznaju kaznu doživotnog zatvora. Tu su i Austrija, Finska, Francuska, Nemačka, Italija, Makedonija, Slovenija, Švajcarska.

Republika Srbija, kao i većina zemalja nastalih na teritoriji bivše Jugoslavije, sada poznaje rešenje koje nije uobičajeno i koje, osim pomenutih, ne poznaje nijedna druga evropska zemlja. Umesto doživotnog zatvora, predviđena je dugotrajna vremenska kazna zatvora u određenom rasponu, a negde u fiksnom trajanju. Osim toga što se tako dobijaju dve vremenske kazne, lišenje slobode sa različitim minimumom i maksimumom, pri čemu je teško tvrditi, za razliku od doživotnog zatvora, da je reč o suštinski različitoj kazni lišenja slobode, takva kazna izaziva dileme i u pogledu toga u kom rasponu je propisati, i da li uopšte u rasponu ili fiksnom trajanju, i kakav je njen odnos sa redovnom kaznom zatvora.

Uobičajen prigovor koji se upućuje kazni doživotnog zatvora jeste njena nehumanost. Međutim, u tom pogledu i postojeća kazna zatvora u trajanju od 30 do 40 godina mogla bi se smatrati takođe nehumanom. Naime, ukoliko osuđeni koji je izdržavao kaznu u trajanju od 40 godina bude pred kraj svog života pušten na slobodu, postavlja se pitanje šta on time dobija s obzirom na to da je, po pravilu, bez sredstava za život, u dubokoj starosti, sa prekinutim vezama sa porodicom i prijateljima.

Imajući u vidu težinu ove kazne i njen izuzetan karakter, predviđena su i određena ograničenja u njenom propisivanju i izricanju. Ograničenja koja se tiču njenog propisivanja ostala su ista kao i kod kazne zatvora od 30 do 40 godina. Ona se može propisati samo za najteža krivična dela i najteže oblike krivičnih dela i uvek alternativno uz kaznu zatvora. Zadržana je i zabrana njenog izricanja licima koja u vreme izvršenja krivičnog dela nisu navršila 21 godinu života. Osim toga, predviđena je i zabrana izricanja kazne doživotnog zatvora u slučajevima kada postoji neki od zakonskih osnova za ublažavanje kazne ili za oslobođenje od kazne: prekoračenje granice nužne odbrane, pokušaj, bitno smanjena računljivost, dobrovoljni odustanak.

Propisivanjem kazne doživotnog zatvora umesto kazne zatvora od 30 do 40 godina dobilo bi se jasnije razgraničenje između doživotnog zatvora i onog sa vremenskim trajanjem. Kazna doživotnog zatvora ima i simbolički značaj; ona može adekvatnije da izrazi težinu nekih krivičnih dela i stepen krivice učinioca iako se praktično u izvršenju može svesti na istu dužinu kao i kazna zatvora od 30 do 40 godina.

Takođe je dopunjena i odredba Krivičnog zakonika koja se odnosi na zastarelost na taj način što je proširen krug krivičnih dela koja ne zastarevaju. Predloženo je da, pored krivičnih dela ratnih zločina i drugih krivičnih dela u

skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima, zastarelost krivičnog gonjenja i izvršenja kazne ne može da nastupi i za krivična dela za koja je predviđena kazna doživotnog zatvora.

Imajući u vidu da je uvedena kazna doživotnog zatvora umesto kazne zatvora od 30 do 40 godina, neophodno je bilo izmeniti odredbe koje uređuju uslovni otpust. Predviđeno je da lice osuđeno na kaznu doživotnog zatvora može da se uslovno otpusti nakon izdržanih 27 godina zatvora. Ovakvo rešenje u skladu je sa intencijom uvođenja kazne doživotnog zatvora, koja je po svojoj prirodi teža od zatvora od 30 do 40 godina. Budući da po važećem zakonu lice osuđeno na kaznu zatvora od 40 godina može biti uslovno otpušteno nakon izdržanih 26 godina i osam meseci, predloženo je da osuđeni na kaznu doživotnog zatvora može biti na uslovnom otpustu nakon izdržanih 27 godina zatvora. Pored toga, zbog uvođenja kazne doživotnog zatvora uveden je i rok za opoziv uslovnog otpusta za lica osuđena na ovu kaznu.

U skladu sa inicijativom Fondacije „Tijana Jurić“, predviđeno je da sud ne može otpustiti osuđenog za krivična dela određena tom inicijativom. Takvo rešenje je u skladu sa Zakonom o posebnim merama za sprečavanje vršenja krivičnih dela protiv polne slobode prema maloletnim licima (tzv. „Marijin zakon“), koji kao jednu od mera predviđa da se lice osuđeno na kaznu zatvora za krivična dela propisana tim zakonom ne može uslovno otpustiti.

Pored uvođenja doživotnog zatvora, drugi značajni razlog za donošenje Predloga zakona je propisivanje pravila za strože kažnjavanje učinilaca krivičnih dela kada su u pitanju povratnici, odnosno višestruki povratnici.

U skladu sa inicijativom Ministarstva unutrašnjih poslova, izmenjene su i dopunjene odredbe koje se odnose na odmeravanje kazne u slučaju povrata. Činjenicu da je neko ranije osuđivan za krivično delo učinjeno sa umišljajem sud obavezno uzima kao otežavajuću okolnost. Kod običnog povrata predviđeno je da sud ne može izreći kaznu ispod granice propisane zakonom ili blažu vrstu kazne ako je učinilac krivičnog dela učinjenog sa umišljajem ranije osuđen za umišljajno krivično delo i ako od ranije osude ili izdržane kazne nije proteklo pet godina.

Kada je u pitanju višestruki povrat (ranije dve osude), sud je obavezan da za krivično delo za koje mu sudi izrekne kaznu iznad polovine raspona propisane kazne, pod uslovom da je učinilac ranije dva puta osuđen za krivično delo učinjeno sa umišljajem na kaznu zatvora od najmanje godinu dana i da od dana otpuštanja učinioca sa izdržavanja kazne do izvršenja novog krivičnog dela nije proteklo pet godina.

Sužen je i krug krivičnih dela za koja se može izreći uslovna osuda tako što je predviđeno da se ova osuda ne može izreći za krivična dela za koja je zaprećena kazna od osam godina zatvora ili teža kazna umesto, kako je sada predviđeno, za kaznu zatvora u trajanju od deset godina. Ovom intervencijom vrši se usklađivanje Krivičnog zakonika sa Zakonikom o krivičnom postupku tako što se predviđa da se uslovna osuda može izreći samo za krivično delo za koje je Zakonikom o krivičnom postupku predviđen skraćeni postupak.

Predlogom zakona izvršeno je i pooštavanje kazni za krivična dela: zlostavljanje i mučenje, nasilje u porodici, poreska utaja, ubijanje i zlostavljanje životinja, sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje, napad na

službeno lice u vršenju službene dužnosti, učestvovanje u grupi koja spreči službeno lice u vršenju službene radnje i nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu.

Postoji i treći bitan razlog za donošenje ovog zakona. Izmene i dopune sadržane u odredbama pojedinih članova Predloga zakona odnose se na potrebu usklađivanja sa Preporukom br. 5 FATF-a, međunarodnog tela koje postavlja globalne standarde u oblasti borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Jedan deo tih izmena i dopuna je u funkciji otklanjanja neusaglašenosti identifikovanih u Izveštaju Komiteta Saveta Evrope za sprečavanje pranja novca MANIVAL iz 2016. godine o evaluaciji Republike Srbije.

Imajući u vidu aktuelni proces izveštavanja Komitetu Saveta Evrope, neophodno je da Republika Srbija usvoji predložene izmene kako bi bio konstatovan napredak u pogledu tehničke usklađenosti sa FATF standardima za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Naime, predloženim izmenama i dopunama vrši se potpuno usklađivanje sa članom 2. Međunarodne konvencije UN o suzbijanju finansiranja terorizma tako što se opis pojedinačnih krivičnih dela usklađuje sa opisom krivičnih dela iz nekoliko međunarodnih ugovora sadržanih u aneksu te konvencije, što je jedan od ključnih kriterijuma za ocenu ispunjenosti Preporuke br. 5. Radi usklađivanja s tom preporukom, inkriminisana je i radnja putovanja u inostranstvo koja je povezana sa terorizmom i precizno definisan pojam „sredstava“ kod krivičnog dela finansiranja terorizma.

Dakle, predloženim izmenama i dopunama postigla bi se potpuna usaglašenost sa najvišim međunarodnim standardima koji se odnose na sprečavanje finansiranja terorizma, što je od nesumnjivog značaja za unapređenje položaja Republike Srbije u međunarodnim telima u toj oblasti.

Od ostalih izmena naglasila bih da je, na predlog Ministarstva unutrašnjih poslova, intervenisano kod krivičnog dela teško ubistvo tako što je predviđeno kažnjavanje za radnje kojima se priprema neposredno izvršenje ovog krivičnog dela.

U skladu s inicijativom Ministarstva zdravlja i međunarodnim preporukama, dopunjena su krivična dela: neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga i omogućavanje uživanja opojnih droga. U tom smislu, predviđen je kao kvalifikovani oblik navedenih krivičnih dela kada su ona izvršena prema maloletnom licu, duševno bolesnom licu, licu koje je privremeno duševno poremećeno, licu koje je teže duševno zaostalo ili licu koje se leči od zavisnosti od opojnih droga, odnosno kada je delo izvršeno u ustanovi obrazovanja i vaspitanja ili u njenoj neposrednoj blizini, ustanovi za izvršenje krivičnih sankcija, u javnom lokalitetu ili na javnoj priredbi ili ako je delo izvršilo službeno lice, lekar, socijalni radnik, sveštenik, nastavnik ili vaspitač iskorišćavanjem svog položaja ili ako je za izvršenje dela iskorišćeno maloletno lice.

U vezi s tim, izmenjeno je i krivično delo neovlašćeno držanje opojnih droga zbog neujednačenosti sudske prakse. Izmene se sastoje u tome što je kao poseban oblik propisano i neovlašćeno držanje opojnih droga u velikoj količini. Pored toga, predviđeno je da se učiniocu ovog krivičnog dela ne može odrediti

izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima stanuje, kako bi se učinilac sprečio da tokom izvršenja kazne nastavi sa vršenjem tog krivičnog dela.

Pored toga, u skladu sa predlogom Advokatske komore Srbije, uvodi se i novo krivično delo – napad na advokate.

Prelaznim i završnim odredbama Predloga zakona određuje se primena odredaba koje se odnose na povrat, kao i stupanje na snagu zakona. Predloženo je da zakon stupi na snagu 1. decembra 2019. godine, a odložena primena je neophodna kako bi se ostavilo dovoljno vremena da se stručna javnost, nadležni državni organi, sudovi, javno tužilaštvo i policija, kao i građani upoznaju sa predloženim izmenama i dopunama Krivičnog zakonika s obzirom na njihov veliki značaj i domašaj.

Kada je reč o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, postojala je potreba usklađivanja ovog zakonika sa izmenama i dopunama Krivičnog zakonika iz 2016. godine kojima je izmenjena sistematika Glave 22 i odnosi se na krivična dela protiv privrede.

S druge strane, kada je reč o Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, takođe je bilo neophodno usklađivanje s izmenama i dopunama Krivičnog zakonika iz 2016. godine kojima je izmenjena sistematika. Iz tog razloga, vrši se minimalna izmena člana 2. Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, koji određuje krug krivičnih dela za koja se taj zakon primenjuje, radi usklađivanja numeracije i naziva krivičnih dela iz Krivičnog zakonika.

Četvrti, vrlo bitan zakon koji se danas nalazi pred narodnim poslanicima, jeste Predlog zakona o sprečavanju korupcije. Ovaj predlog je izrađen radi usklađivanja pravnog okvira kojim se uređuje sprečavanje korupcije sa preporukama grupe država za borbu protiv korupcije Saveta Evrope, tzv. GREKO, iz četvrtog kruga evaluacije koji je započeo u januaru 2012. godine. U okviru ovog kruga evaluacije naglasak je stavljen na sprečavanje korupcije kroz razmatranje pitanja koja su, između ostalog, vezana za etičke principe i pravila ponašanja javnih funkcionera, kao i sukob interesa pri vršenju javne funkcije, zabranu ili ograničenja određenih aktivnosti javnih funkcionera, izveštavanje o imovini, prihodima, obavezama i interesima.

U postupku izrade zakona o sprečavanju korupcije Ministarstvo je dostavilo zakonski tekst na mišljenje ekspertu grupe GREKO, koji je analizirao usklađenost zakonskog teksta sa preporukama GREKO. U oktobru 2018. godine Ministarstvu pravde je dostavljeno mišljenje o usklađenosti zakonskih tekstova sa preporukama. Ovo ekspertsko mišljenje je uzeto u razmatranje prilikom izrade Predloga zakona i njegove preporuke su ugrađene u tekst predloga.

Donošenje ovog zakona je od značaja za realizaciju strateških ciljeva Republike Srbije iz Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji za period od 2013. do 2018. godine, njenog Akcionog plana, kao i Akcionog plana za Poglavlje 23, koji takođe predviđa obavezu da se izmeni Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije.

Pored toga, tokom primene važećeg zakona, koji je u primeni već deset godina, uočena je potreba da se veći broj odredaba pojasni, precizira i da se isprave mnogi nedostaci važećeg zakona koji su se pokazali u praksi, kao i da

se ugrade novine u ovoj oblasti koje ne sadrži važeći zakon, a koje su vezane za sukob interesa, kumulaciju javnih funkcija, prijavljivanje imovine i prihoda funkcionera i koje su vezane za ovlašćenja Agencije.

Promenjen je naziv zakona zato što naziv postojećeg zakona, Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, ne odražava u potpunosti materiju koju zakon uređuje. Pored toga što se uređuje pravni položaj, nadležnost, organizacija i rad Agencije, Predlog zakona o sprečavanju korupcije sadrži odredbe kojima se uređuju pravila o sprečavanju sukoba interesa pri obavljanju javnih funkcija, pitanja koja se odnose na kumulaciju javnih funkcija, prijavljivanje imovine i prihoda javnih funkcionera i druga pitanja koja su od značaja za prevenciju korupcije. Iz tih razloga naziv Predloga zakona je Predlog zakona o sprečavanju korupcije, zbog čega je promenjen i naziv Agencije u – Agencija za sprečavanje korupcije.

Radi usklađivanja sa preporukama iz mišljenja GREKO eksperta, promenjen je postupak izbora direktora u cilju objektivizacije njegovog izbora. Predlogom zakona je propisano da ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa raspisuje javni konkurs za izbor direktora i da Upravni odbor Pravosudne akademije obrazuje komisiju za sprovođenje javnog konkursa za izbor direktora koja je sastavljena od tri člana, koji moraju ispunjavati uslove koji se po ovom zakonu traže i za direktora.

Potom komisija za sprovođenje konkursa sprovodi test u kome se ocenjuju stručna osposobljenost, znanje i veštine kandidata, koji su određeni u programu testa. Test se sastoji iz tri dela: u prvom delu testa proverava se stručnost kandidata za direktora Agencije, u drugom delu se ocenjuje njihov profesionalni integritet za obavljanje funkcije direktora Agencije, a u trećem delu testa ocenjuje se program rada Agencije koji kandidat predstavlja članovima komisije. Kandidat za direktora Agencije na testu može dobiti najviše 100 bodova. Za prvi deo testa kandidat može da dobije najviše 70, a za treći deo testa najviše 30 bodova.

O prigovorima na odluke komisije za sprovođenje konkursa odlučuje žalbena komisija sastavljena od tri člana, koju takođe obrazuje Upravni odbor Pravosudne akademije. Posle sprovedenog testa i okončanje postupka po prigovorima, komisija za sprovođenje javnog konkursa za izbor direktora Agencije dostavlja ministru nadležnom za poslove rang-listu kandidata prema uspehu postignutom na testu.

Predlogom zakona predviđena je i dužnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa da Narodnoj skupštini predloži kandidate koji su na testu ostvarili najmanje 80 bodova, a Narodna skupština bira među predloženim kandidatima direktora Agencije većinom glasova svih narodnih poslanika. Ovakvim izbornim postupkom garantuje se nezavisnost budućeg direktora u odnosu na organe izvršne vlasti.

U skladu sa već pomenutim preporukama iz mišljenja GREKO, umesto postojećeg odbora Agencije, Predlog zakona predviđa da o žalbama na odluke koje donosi direktor Agencije o povredi ovog zakona odlučuje Veće Agencije. Ovo telo je sastavljeno od pet članova, koji moraju da ispunjavaju iste uslove za izbor kao i direktor. Time se omogućava profesionalizacija odlučivanja u

drugostepenom postupku pred Agencijom, za razliku od važećeg zakonskog rešenja.

Postupak za izbor člana Veća Agencije gotovo je istovetan sa postupkom za izbor direktora Agencije. Jedina razlika je u tome što se test sastoji iz dva dela, jer se za izbor članova Veća Agencije ne ocenjuje i program rada.

Osnovni ciljevi koji se žele postići donošenjem zakona o sprečavanju korupcije su: zaštita javnog interesa, smanjenje rizika od nastanka korupcije, jačanje integriteta i odgovornosti organa javne vlasti i javnih funkcionera.

Radi ostvarivanja proklamovanih ciljeva, organi javne vlasti su dužni da dostavljaju Agenciji u roku od 15 dana od dana prijema pismenog i obrazloženog zahteva sva dokumenta i informacije kojima raspolažu, odnosno organi javne vlasti su dužni da Agenciji omoguće neposredan uvid u ta dokumenta radi obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije.

Još jedan važan aspekt kojim će biti unapređen rad Agencije jeste direktan pristup bazama podataka koje se vode u elektronskom obliku, na zahtev Agencije, što će doprineti kvalitetnijem i efikasnijem radu, kao i razmeni podataka elektronskim putem.

Pored toga, Predlogom zakona jasno su definisana pravila vezana za kumulaciju javnih funkcija, i propisana su u posebnoj glavi, imajući u vidu suštinsku razliku ovog instituta u odnosu na institut sukoba interesa.

Predlogom zakona precizirane su odredbe koje se odnose na postupak u kome se odlučuje o postojanju povreda ovog zakona. Propisano je da se postupak vodi u slučaju sumnje u postojanje sukoba interesa, postojanje nespojivosti javne funkcije sa drugim funkcijama i poslovima javnog funkcionera, povrede pravila koja se odnose na kumulaciju javnih funkcija i prijem poklona, odnosno prijavljivanje imovine i prihoda javnih funkcionera.

Novinu predstavlja i mogućnost da se postupak u kome se odlučuje o postojanju povrede ovog zakona može pokrenuti na osnovu anonimne prijave, što dosad nije bio slučaj. Precizirani su obavezni elementi zahteva za pokretanje postupka, odnosno prijave kojom se inicira pokretanje postupka.

Kada je reč o sankcijama koje se javnom funkcioneru izriču za povredu zakona, predlogom je propisano da se izriče mera opomene umesto mere upozorenja propisane važećim zakonom, kao i mera javnog objavljivanja preporuke za razrešenje sa javne funkcije.

Predlogom zakona precizira se šta se smatra težom ili lakšom povredom zakona, kao i mere koje se izriču u zavisnosti od povrede zakona, čime se otklanjaju nejasnoće u važećim zakonskim rešenjima.

Predlogom zakona je detaljnije uređeno postupanje Agencije po predstavkama fizičkih i pravnih lica.

Novinu predstavlja ovlašćenje Agencije da, u slučaju da je tokom postupanja po predstavkama utvrdila činjenice koje izazivaju sumnju da postoje nepravilnosti u radu organa javne vlasti, podnese obrazloženi predlog za nadzor organu koji nadzire rad organa javne vlasti protiv koga je predstavka podneta. Nadzorni organ je dužan da u slučajevima odbijanja predloga Agencije pismeno obrazloži razloge za odbijanje predloga i da ih dostavi Agenciji najkasnije u roku od 30 dana od dana odbijanja predloga.

Takođe, prilikom postupanja po predstavci Agencija ima ovlašćenje da izda preporuku organu javne vlasti, sa merama koje je potrebno preduzeti u cilju otklanjanja stanja koje može dovesti do nastanka korupcije i sa rokom u kojem je organ dužan da postupi po preporuci.

Imajući u vidu sve novine koje sadrži Predlog zakona o sprečavanju korupcije, ističem da će usvajanjem ovog zakona Republika Srbija dobiti jedan moderan okvir koji uređuje ovu oblast i ispuniti preporuke specijalizovanog tela Saveta Evrope.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija predviđa mere kojima se menja način izvršenja kazne zatvora, čime se proširuje nadležnost sudije za izvršenje krivičnih sankcija na: donošenje odluke da se izrečena kazna zatvora u trajanju do jedne godine izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje; donošenje odluke da se osuđeni koji je razvrstan u poluotvoreno ili otvoreno odeljenje zavoda može uputiti na rad van zavoda kod poslodavca sa punim radnim vremenom, a da se preostalo vreme nalazi u zavodu, kao deo pripreme za otpust, i donošenje odluke o prevremenom otpustu osuđenog sa izdržavanja kazne zatvora u određenim slučajevima kao što su teška bolest, teški invaliditet ili starost osuđenog, kada bi dalje izvršenje kazne bilo nehumano.

Predlogom zakona su izmenjene određene radnopravne odredbe koje se odnose na zaposlene u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija imajući u vidu specifičnost i složenost poslova koje obavljaju, s jedne strane, kao i izloženost riziku.

Rešenjima sadržanim u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija doprineće se boljem tretmanu osuđenih lica, kao i poboljšanju statusa državnih službenika koji su zaposleni u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija.

Ovo su ukratko najvažnija rešenja koja sadrže navedeni zakonski predlozi. Želela bih da vam se zahvalim na pažnji i izrazim nadu da ćemo nakon rasprave u načelu i u pojedinostima usvojiti zakone koji se danas nalaze na dnevnom redu. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Aleksandar Pantić, izborni član Visokog saveta sudstva iz reda sudija.

Izvolite.

ALEKSANDAR PANTIĆ: Poštovana predsednice Narodne skupštine, poštovana ministarko pravde, uvaženi narodni poslanici, dame i gospodo, imam čast i prijatnu dužnost da vam iznesem i obrazložim Predlog odluke Visokog saveta sudstva za izbor predsednika za Viši sud u Beogradu, Treći osnovni sud u Beogradu, Osnovni sud u Somboru, Osnovni sud u Bujanovcu i Prekršajni sud u Nišu, kao i Predlog odluke za izbor sudija za Upravni sud, koje je Visoki savet sudstva utvrdio na sednici održanoj 19. aprila 2019. godine.

Naime, Visoki savet sudstva je u „Službenom glasniku Republike Srbije“, broj 6/19 od 1. januara 2019. godine i u dnevnom listu „Politika“ od 5. februara 2019. godine oglosio izbor predsednika za Viši sud u Beogradu, Treći osnovni sud u Beogradu, Osnovni sud u Somboru, Osnovni sud u Bujanovcu i Prekršajni sud u Nišu, kao i u „Službenom glasniku Republike Srbije“, broj

103/18 od 26. decembra 2018. godine i u dnevnom listu „Politika“ od 28. decembra 2018. godine izbor za četiri sudije za Upravni sud.

Visoki savet sudstva je prilikom utvrđivanja predloga kandidata za predsednike sudova cenio sposobnost kandidata za rukovođenje i organizaciju poslova, što je Visoki savet sudstva utvrdio na osnovu Pravilnika o kriterijumima i merilima za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za izbor sudije na stalnoj sudijskoj funkciji u drugi ili viši sud i o kriterijumima za predlaganje kandidata za predsednika suda. Naime, ovi kriterijumi se odnose na program rada i razgovor sa kandidatima. Znači, to su bili elementi za utvrđivanje Predloga odluke za izbor predsednika sudova za koje je konkurs raspisan.

Na osnovu programa rada koji je vrednovan od strane Komisije Visokog saveta sudstva i na osnovu odgovora kandidata na postavljena pitanja prilikom obavljenog razgovora, Komisija Visokog saveta sudstva je odredila završnu ocenu za kandidate za predsednike sudova i na osnovu te završne ocene izvršen je izbor kandidata.

Pored završne ocene, na osnovu ocene programa rada i ocene sa razgovora sa kandidatima, Visoki savet sudstva je pribavio i mišljenje o kandidatima od sednice svih sudija suda za koji se predlaže izbor predsednika. Isto tako, pribavljena je i ocena Komisije za sprovođenje postupka vrednovanja i utvrđivanja ocene rada sudija i predsednika suda za poslednje tri godine, tako da su ova četiri elementa bila presudna za predlaganje kandidata za predsednike sudova.

Mogu da kažem da su svi kandidati koji su predloženi dobili najvišu ocenu za program rada i najvišu ocenu za odgovore na pitanja koje su dali tokom razgovora, i svi predloženi kandidati imaju najvišu ocenu rada za poslednje tri godine. Takođe, predloženi kandidati imaju nepodeljenu podršku sudija suda za koji se predlaže izbor predsednika.

Vodeći se ovim kriterijumima, a na osnovu člana 13. Zakona o Visokom savetu sudstva, u vezi sa članom 70. Zakona o sudijama, Visoki savet sudstva je na sednici održanoj 19. aprila 2019. godine utvrdio Predlog odluke za izbor predsednika sudova i predložio Narodnoj skupštini Republike Srbije izbor pet kandidata, i to: Aleksandar Stepanović, sudija Vrhovnog kasacionog suda i vršilac funkcije predsednika Višeg suda u Beogradu, predložen je za izbor predsednika Višeg suda u Beogradu; Dušan Agatonović, sudija Višeg suda u Beogradu i vršilac funkcije predsednika Trećeg osnovnog suda u Beogradu, predložen je za izbor predsednika Trećeg osnovnog suda u Beogradu; Aleksandra Medurić Kalčan, sudija i vršilac funkcije predsednika Osnovnog suda u Somboru, predložena je za izbor predsednika Osnovnog suda u Somboru; Stanka Krstić, sudija i vršilac funkcije predsednika Osnovnog suda u Bujanovcu, predložena je za izbor predsednika Osnovnog suda u Bujanovcu i Mišel Marković, sudija Prekršajnog suda u Nišu i vršilac funkcije Prekršajnog suda u Nišu, predložen je za izbor predsednika Prekršajnog suda u Nišu.

Što se tiče Predloga odluke za izbor sudija za Upravni sud, Visoki savet sudstva je stručnost, osposobljenost i dostojnost kandidata za Upravni sud utvrdio na osnovu odredaba Zakona o sudijama, Pravilnika o kriterijumima i merilima za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za izbor sudije na

stalnoj sudijskoj funkciji u drugi ili viši sud i o kriterijumima za predlaganje kandidata za predsednika suda, kao i Pravilnika o programu i načinu polaganja ispita na kome se ocenjuju stručnost i osposobljenost kandidata za sudiju koji se prvi put bira.

Prilikom predlaganja kandidata za izbor sudija za Upravni sud primenjene su odredbe dva pravilnika imajući u vidu da su na oglas za izbor sudija za Upravni sud konkurisali kandidati iz reda sudija, kao i ostala lica i sudijski pomoćnici, te su u ovom slučaju primenjene odredbe dva pravilnika.

Visoki savet sudstva za kandidate iz reda sudija pribavio je ocenu rada od komisija za sprovođenje postupka vrednovanja i utvrđivanja ocene rada sudija i predsednika sudova i Komisija je sačinila prethodnu listu kandidata iz reda sudija, koja je objavljena na internet stranici Visokog saveta sudstva. Prethodna lista kandidata iz reda sudija je dostavljena Visokom savetu sudstva.

U odnosu na kandidate koji ne dolaze iz reda sudija, znači, koji su sudijski pomoćnici i ostala lica, advokati i lica zaposlena u drugim organima i organizacijama, održan je ispit za ocenu njihove stručnosti i osposobljenosti, koji se sastoji iz dva dela: sastoji se iz pisanog testa i pisanog zadatka. Pisani test se sprovodi radi utvrđivanja njihove stručnosti, a pisani zadatak radi utvrđivanja njihove osposobljenosti. Ocenjuju se i pisani test i pisani zadatak i na osnovu tih ocena utvrđuje se jedinstvena ocena sa ispita.

Pored toga, Visoki savet sudstva je pribavio podatke i mišljenja o stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti kandidata od organa i organizacija u kojima je kandidat radio u pravnoj struci, a za kandidate koji dolaze iz sudova pribavljeno je mišljenje sednice svih sudija suda iz koga potiče kandidat, kao i mišljenje sednice svih sudija neposrednog višeg suda.

Pored toga, u skladu s odredbom član 50. Zakona o sudijama, za kandidate koji dolaze iz reda sudijskih pomoćnika pribavljena je i ocena njihovog rada. Oni se ocenjuju svake tri godine ocenama od „ne zadovoljava“, pa do „naročito se ističe“.

Imajući u vidu ove kriterijume propisane Pravilnikom za izbor sudija za Upravni sud, kako iz reda kandidata koji dolaze iz reda sudija, tako i kandidata iz reda ostalih lica, Visoki savet sudstva je, na osnovu člana 51. stav 1. Zakona o sudijama, na sednici održanoj 19. aprila 2019. godine utvrdio Predlog odluke za izbor sudija i predložio Narodnoj skupštini Republike Srbije izbor četiri kandidata, i to: Vesna Slijepčević, sudijski pomoćnik u Upravnom sudu, predložena je za izbor sudije za Upravi sud; Jasmina Minić, sudijski pomoćnik – savetnik u Vrhovnom kasacionom sudu, predložena je za izbor sudije za Upravni sud; Vesna Ikonić, sudijski pomoćnik u Upravnom sudu, predložena je za izbor sudije za Upravni sud i Maja Panić, sudijski pomoćnik u Upravnom sudu, predložena je za izbor sudije za Upravni sud.

Obrazloženje ovih predloga Visokog saveta sudstva, kao i biografije kandidata imate u materijalima koje je Visoki savet sudstva dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije, pa vam neću oduzimati vreme da vam ponavljam ono što je u materijalima sadržano. Ukoliko je potrebno dati dodatna obaveštenja u vezi s predloženim kandidatima, ja vam stojim na raspolaganju. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Da li izvestioci nadležnih odbora žele reč?

Reč ima Petar Petrović.

Izvolite.

PETAR PETROVIĆ: Gospođo predsednice, uvažena ministarko Kuburović sa saradnicima, gospodine Pantiću, dame i gospodo narodni poslanici, Odbor za pravosuđe, državnu upravu i lokalnu samoupravu je na juče održanoj sednici prihvatio sve predloge zakona i predlaže Narodnoj skupštini da ih usvoji u danu za glasanje, u načelu.

Takođe, Odbor je prihvatio i predlog Visokog saveta sudstva koji se odnosi na izbor dva predsednika sudova, kao i na izbor sudija koji se prvi put biraju na sudijsku funkciju, pa je, takođe, uputio predlog Narodnoj skupštini da u danu za glasanje izabere predložene kandidate za predsednike sudova, odnosno sudije koji se prvi put biraju. To bi bilo što se tiče Odbora.

Gospođo predsednice Skupštine, ako mi dozvolite, pošto sam već ustao i dobio reč, ja bih nekoliko reči da kažem i kao predstavnik Poslaničke grupe Jedinstvena Srbija o predloženim tekstovima zakona. Poslanička grupa JS će, odmah na početku da kažem, u danu za glasanje glasati za sve predložene zakone, kako iz oblasti pravosuđa tako i iz oblasti finansijskih ugovora, koji su danas na dnevnom redu.

Dozvolite mi da se u nekoliko reči osvrnem na svaki od predloženih zakona. Svakako da najveću pažnju javnosti u Republici Srbiji već duži vremenski period izaziva predlog izmena i dopuna Krivičnog zakonika Republike Srbije. Ovo je iz razloga što je u ovom predlogu zakona predložena jedna nova kazna za izvršioce najtežih krivičnih dela, a to je doživotni zatvor, koji menja raniju odredbu Krivičnog zakonika koja je predviđala da se izriču kaznene mere od 30 do 40 godina strogog zatvora.

Što se tiče Poslaničke grupe JS, tu nema dileme, mi u potpunosti podržavamo ovakvu izmenu Krivičnog zakonika. Smatramo da je možda trebalo još ranije da se krene u izmenu ovog zakonika imajući u vidu da mnogo zemalja EU, kojoj mi težimo i na čije pravosuđe u mnogo čemu želimo da se ugledamo, ima predviđenu ovu vrstu najteže kazne.

Ono što nas iz poslaničkog kluba Jedinstvene Srbije pomalo – biram reči, ne znam kako bih našao adekvatnu reč – iritira jeste to što mnoga tzv. udruženja, neka strukovna, građanska itd., pominju jednu reč, a to je da bi usvajanje ovog predloga zakona i usvajanje mogućnosti da se za najteža krivična dela izriče doživotni zatvor bilo – nehumano. Sada ja pitam, kao građanin, kao poslanik, kao član JS i poslaničkog kluba JS – da li ti koji kažu da je ta kazna nehumana razmišljaju o tome kakva je humanost prema žrtvama koje su nastupile usled činjenja tog krivičnog dela? Da li je humanost prema njihovim roditeljima, braći, sestrama, porodici itd.? Da li mi treba više da brinemo o izvršiocima teških krivičnih dela i da budemo humani prema njima ili treba više da brinemo o posledicama koje takva dela imaju za širu javnost u Srbiji?

Iskren da budem, kao pojedinac, ovo nije stav Jedinstvene Srbije, odavno sam, još 2002. godine kada sam bio poslanik, zagovarao smrtnu kaznu za najteža krivična dela. To nije prihvaćeno iz razloga što je u Evropi odavno ukinuta smrtna kazna, ali mislim da je pandan toj najtežoj sankciji ipak doživotni zatvor.

Ono što je takođe u zakonu predviđeno jeste i neka vrsta humanosti, a to je da posle proteka 27 godina od stupanja na izdržavanje kazne to lice ima pravo da traži uslovni otpust. Doduše, u zakonu je predviđeno da taj uslovni otpust mora da traje maksimalno deset godina. Ja sam intervenisao jednim amandmanom, mislim da će ga Vlada prihvatiti, da taj rok bude 15 godina. Videćemo šta će na kraju biti.

Ono što takođe podržavamo jeste da se po članu 55, odnosno članu 8. Predloga zakona, koji se odnosi na član 55. izvornog zakona, onim licima koja su ranije osuđena za krivična dela koja su uradila sa umišljajem ne može izreći kazna kraća od minimuma predviđenog za tu vrstu dela za koje se optužuju.

Takođe, kod višestrukih povratnika je dobro što je Ministarstvo to prepoznalo i predložilo u članu 9. novi član, da se kod povratnika sa dva i više povrata, a ranije su osuđivani za dela izvršena sa umišljajem, da im se mora izreći kazna minimum 50% od kazne predviđene zakonom.

Jednostavno, mi moramo kao društvo i zakonodavac da stanemo na put povratnicima sa učinjenim krivičnim delima, da im bar zaprećenom kaznom na neki način stavljamo do znanja da će biti strože kažnjavani. Jer u praksi se dešava da su sudovi, nažalost, više puta za ista ili slična krivična dela donosili takve presude koje su maltene bile blage, da ne kažem nešto drugo, odnosno bile su uslovne ili minimalne kazne.

Ono što bih još pohvalio, zbog svog uvaženog kolege Neđe Jovanovića, jeste to da je sada formirano, da kažem tako, i zaprećena kazna za krivično delo – napad na advokata, odnosno na članove njegove porodice. Mislim da na taj način štitimo tu profesiju koja je takva kakva je, nažalost, nekad bude i sa posledicama, da budu koliko-toliko zaštićeni time što je zaprećena kazna za napad na advokata, odnosno na članove njegove porodice.

Ne bih se više zadržavao na ovom zakonu, s tim da ću reći samo da je ovaj zakon u potpunosti u saglasnosti sa stavovima Poslaničke grupe JS. Još jednom kažem, mi ćemo ga podržati.

Kada je u pitanju drugi zakon koji je danas na dnevnom redu, a to je Zakon o krivičnom postupku, samo jednu rečenicu da kažem – s obzirom na to da se radi o usaglašavanju teksta ovog zakona sa već predloženim Krivičnim zakonikom, to je jednostavno, da kažem, tehničko pitanje.

Ne bih se dalje zadržavao na ovim drugim zakonima, kao što su Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, kao i Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, ali bih sebi dao za pravo samo da sa par rečenica prokomentarišem novi zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije.

Ono što se nama iz Jedinствene Srbije dopada jeste to što je Ministarstvo smoglo snage da prevaziđe neke, ja bih rekao, čak i pritiske, raznorazne uticaje kada je u pitanju prijavljivanje imovine funkcionera, jer znam da je u nekim ranijim radnim materijalima bilo nagoveštaja, pa čak i predloga, da javni funkcioner mora da prijavljuje imovinu i punoletne dece, snaje, prijatelja, kumova itd. Da je to prihvaćeno, mislim da bismo otišli u jednu opasnu situaciju, jednu opasnu krajnost, gde ne bismo mogli da izađemo na kraj. Ipak smo zadržali, ipak je Ministarstvo u predlogu zadržalo, da kažem uslovno, postojeća rešenja da javni funkcioner mora da prijavi imovinu bračnog ili vanbračnog druga i maloletne dece koja sa njim žive u domaćinstvu. Mislim da

se tu krug dobro završava. U slučaju da ima sumnji da postoje povezana lica sa javnim funkcionerom a da je imovina, da tako kažem, sticana na neki drugi način, koji nije u okviru pozitivnih propisa, onda postoji način da se to proverí od strane Agencije.

Još nešto je za pohvalu kada je u pitanju ovaj zakon, a to je da sada odbornici u lokalnim parlamentima, skupštinama opština, gradova, gradskih opština ne moraju da prijavljuju imovinu, ako sam ja dobro razumeo, da kažem, nisu javni funkcioneri, ne moraju da prijavljuju imovinu, jer ima ih mnogo, i to bi mnogo opterećivalo Agenciju za borbu protiv korupcije, ili kako se sad bude zvala. Iz tog razloga pozdravljamo taj zakonski predlog u članu 70. zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, odnosno o sprečavanju korupcije.

Time bih ja svoje izlaganje završio i ne bih dalje dužio, da ne prepričavam druge odredbe postojećih zakonskih predloga.

Na kraju još jednom da kažem da će Poslanička grupa u danu za glasanje podržati ove zakone. Istovremeno, još jednom naglašavam da ćemo podržati predloge Visokog saveta sudstva kada su u pitanju predlozi za izbor dva predsednika suda u ovom trenutku i nekoliko sudija, kako Upravnog suda tako i drugih koji se prvi put biraju na sudijsku funkciju. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Balint Pastor.

Izvolite.

BALINT PASTOR: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Gospodo ministarka, dame i gospodo narodni poslanici, SVM će podržati sve predložene zakone a pre svega bih želeo da govorim o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika.

Veoma je dobro što je ovaj predlog došao na dnevni red i što su baš ovakva rešenja predložena, ali isto tako treba da se kaže na početku da je povod ili možda najvažniji i ujedno najtragičniji povod predlaganja ovakvih zakonskih izmena smrt Tijane Jurić, jedne petnaestogodišnje Subotičanke, koja je brutalno ubijena 2014. godine u Bajmoku, na teritoriji grada Subotice.

U međuvremenu je formirana, osnovana Fondacija „Tijana Jurić“. Ta fondacija je prikupila za veoma kratko vreme 158.000 potpisa građana. To je pet puta više od minimalnog broja za narodnu inicijativu, a taj uslov je propisan Ustavom Republike Srbije. To govori o tome da ogromna većina građana Republike Srbije podržava ovakva zakonska rešenja, odnosno ovakve predloge izmena Krivičnog zakonika. Ukoliko o tome govorimo, onda mislim da je bitno to istaći ne samo zbog Fondacije „Tijana Jurić“ nego i zbog toga što je veoma bitno da se građani slože sa ciljevima Krivičnog zakonika i sa kaznenom politikom države. To je izuzetno bitno zbog načela legitimeteta.

Mislim da je veoma značajno i to što je ovim zakonskim izmenama predložena još jedna svrha kažnjavanja, a to je ostvarivanje pravednosti i srazmernosti između učinjenog dela i težine krivične sankcije. Prosto je neverovatno što ta svrha kažnjavanja, taj cilj kažnjavanja nije ranije bio propisan našim Krivičnim zakonikom, već su to bile generalna prevencija, specijalna prevencija, izražavanje društvene osude i jačanje morala. Ali i te kako je važno da se ostvaruje i pravednost i srazmernost između učinjenog dela i težine krivične sankcije. Mislim da je propisivanje ove svrhe kažnjavanja skoro

isto toliko važno koliko je važan institut doživotne kazne zatvora, taj novi institut ili institut koji se ponovo uvodi u naše krivično zakonodavstvo.

Mi iz Saveza vojvođanskih Mađara jednostavno smatramo da možda odmazda u klasičnom smislu reči ne treba da bude cilj krivičnog zakonodavstva i možda ne treba da se u 21. veku vodimo principom „oko za oko, zub za zub“, ali, s druge strane, kaznena politika treba da bude pravedna i treba da bude srazmerna. Jednostavno, moramo biti svesni činjenice da i u našem društvu i u drugim društvima, evropskim i drugim zemljama, ima osoba, ima građana koji jednostavno nisu spremni, nisu podobni za to da budu deo društva. Jednostavno, postoji kategorija stanovništva, to su učinioci najtežih krivičnih dela koja se na svirep način izvršavaju, u čijem slučaju je jednostavno vrlo teško zamisliti resocijalizaciju i ponovno integrisanje u društvo.

To su možda stavovi koji se osporavaju u delu naše stručne javnosti, ali, s druge strane, i potpisi građana i razgovor sa građanima ukazuju na to da su ljudi u našoj zemlji pristalice strožeg kažnjavanja određenih krivičnih dela.

Šta govore određeni građani u Republici Srbiji koji su protivnici ovakvih predloga Vlade Republike Srbije i Fondacije „Tijana Jurić“? Oni govore da uvođenje doživotne kazne zatvora bez mogućnosti uslovnog otpusta predstavlja kršenje ljudskih prava, govore da je to u suprotnosti sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, da je to u suprotnosti s Ustavom, da rehabilitacija i resocijalizacija osuđenika u društvo treba da bude cilj koji je važniji od svakog drugog cilja, da se čovek ne može lišiti nade, i tu se misli na izvršioce najtežih krivičnih dela.

A mi kažemo da postoji organ u Republici Srbiji, to je Ustavni sud, koji jedini može da ceni da li je određeni usvojeni zakon u skladu s Ustavom ili nije. Siguran sam da će biti inicijativa ili predloga za ocenu ustavnosti, ali sam duboko uveren u to da je ovaj predlog zakona i zakon, kada bude bio usvojen za nekoliko dana, u skladu s Ustavom Republike Srbije.

Kada gledamo malo uporedno pravo, dolazimo do zaključka i podatka da u 183 države i teritorije (od 216) postoji ili kazna doživotnog zatvora ili smrtna kazna. Znači, u 183 od 216 država i teritorija; samo u 33 države smrtna kazna ili kazna doživotnog zatvora nisu najteže sankcije.

Postoje države u Evropi koje su članice ne samo Saveta Evrope nego i EU u kojima isto tako postoji institut kazne doživotnog zatvora, i to stvaran doživotni zatvor. To je, na primer, Kraljevina Holandija, gde doživotno znači doživotno; to je Mađarska. Znači, nije predloženo ništa što već ne postoji u uporednom zakonodavstvu, u zakonodavstvu država članica EU. Ako može u tim državama, onda mislim da može i u Republici Srbiji. Recimo, u Kraljevini Holandiji doživotni zatvor znači doživotno zbog toga što je jedina mogućnost da se do kraja ne izvrši kazna doživotnog zatvora da kralj ili kraljica pomiluje učinioca krivičnog dela koji je osuđen na doživotnu kaznu zatvora; nema uslovnog otpusta, nema mogućnosti uslovnog otpusta. A ta mogućnost će, naravno, postojati u našem krivičnom zakonodavstvu zbog toga što predsednika Republike niko ne može da ograničava u tome kako i u kom slučaju će svoju nadležnost da koristi – tu mislim na nadležnost davanja pomilovanja. Vrlo je slično rešenje i u Mađarskoj od pre nekoliko godina.

I, što se tiče uporedne prakse i nekih drugih država u kojima postoji kazna doživotnog zatvora, ali sa mogućnošću uslovnog otpusta, mora se reći da statistike govore o tome da se povećava broj presuda koje sadržavaju doživotnu kaznu za učinioce najtežih krivičnih dela u zemljama Saveta Evrope.

Koncept doživotnog zatvora je inače uveden devedesetih godina prošlog veka u mnogim državama članicama Saveta Evrope nakon ratifikacije Protokola 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima, a tim protokolom je ukinuta smrtna kazna.

Treba reći i to, o tome se vrlo malo govori, pogotovo ne govore oni koji su protivnici ovih predloženih rešenja, da je recimo u 2014. godini oko 7.500 zatvorenika držano u pritvoru bez utvrđenog roka, iz razloga bezbednosti ili zaštite javne sigurnosti, u raznim državama Saveta Evrope, posebno u Ujedinjenom Kraljevstvu, Nemačkoj, Italiji i Švajcarskoj.

Iz svih tih razloga, mislimo da je jedno dobro rešenje predloženo. To rešenje je izbalansirano, jer se s jedne strane uvodi mogućnost izricanja doživotnog zatvora, ali uvek kao alternativa da će postojati i institut uslovnog otpusta u slučaju doživotnog zatvora, osim za pet krivičnih dela, odnosno za najteže oblike pet krivičnih dela. Mislim da ukoliko se taksativno navede koja su ta krivična dela, onda je evidentno da je vrlo pravično, pravedno i jednostavno normalno da za učinioce tih krivičnih dela, za učinioce najtežih oblika tih krivičnih dela nema uslovnog otpusta. To su: teško ubistvo, odnosno ubistvo deteta ili bremenite žene, silovanje sa smrtnim ishodom, obljuba nad nemoćnim licem sa smrtnim ishodom, obljuba sa detetom sa smrtnim ishodom i obljuba zloupotrebom položaja sa smrtnim ishodom.

Mislim da je u tim slučajevima najnormalnije i najprirodnije da učinioci tih krivičnih dela ni nakon 27 ili 30 godina ne budu slobodni članovi ovog društva, jer je teško zamislivo da u njihovom slučaju resocijalizacija može baš u toj meri da funkcioniše da se oni mogu integrisati u društvo i da mogu postati, biću toliko direktan da kažem, normalni članovi našeg društva.

Podržavamo i sve ostale predloge za izmene Krivičnog zakonika. Tu pre svega mislim na rešenja u vezi s povratom i pooštavanjem kazne za tzv. obični povrat, a vrlo je dobro što je novi institut višestruki povrat i da će u tom slučaju sud biti obavezan da za krivično delo izrekne kaznu iznad polovine raspona propisane kazne.

Isto podržavamo i uvođenje novog krivičnog dela – napad na advokata; podržavamo izvršene izmene i dopune krivičnih dela: ugrožavanje bezbednosti vazdušnog saobraćaja, vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih dela. Mislim da je to maksimalno u skladu sa današnjim okolnostima u svetu i dobro je što je Vlada reagovala na taj način. Isto mogu da kažem i za dopunu krivičnog dela neovlašćene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga i omogućavanja uživanja opojnih droga.

Podržavamo i sve ostale predloge zakona iz ovog seta krivičnih zakona, kao i Predlog zakona o sprečavanju korupcije i nadamo se tome da će i Predlog zakona o poreklu imovine vrlo brzo stići ovde u Narodnu skupštinu. Nismo mi oni koji imaju nešto protiv toga. Ministarka je rekla da ima i u vladajućoj koaliciji stranaka i pojedinaca koji ne očekuju baš željno stizanje tog zakonskog predloga u Narodnu skupštinu, mi ne spadamo u tu kategoriju, ali želim da

potvrdim da jedva čekamo da taj zakonski predlog stigne u Narodnu skupštinu i vrlo bi bilo bitno da što pre Narodna skupština usvoji i taj zakon. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima ministar gospođa Nela Kuburović.

Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, drago mi je što ste se ovoliko osvrnuli na uvođenje kazne doživotnog zatvora navodeći i uporedna rešenja koja postoje u zemljama članicama Saveta Evrope. Tačno je da postoje zemlje članice Saveta Evrope koje imaju kaznu doživotnog zatvora, gde ne postoji mogućnost uslovnog otpusta, kao što je to Holandija. Ali ako pogledate i zvanične izveštaje koji se nalaze na sajtu Saveta Evrope, kojima se upravo bavi Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, tu se navode još pojedine zemlje koje nemaju mogućnost uslovnog otpusta, kao što su Litvanija, Malta i Belgija. Tako da Srbija nije jedina zemlja koja za pojedina krivična dela predlaže uvođenje doživotnog zatvora bez mogućnosti uslovnog otpusta. Čak, ovo su zemlje koje za sva krivična dela gde je predviđena kazna doživotnog zatvora ne predviđaju uopšte mogućnost uslovnog otpusta.

U Predlogu zakona koji se danas nalazi pred vama opšte pravilo je da uslovni otpust postoji, o kome može da se raspravlja nakon 27 godina. Izuzetak jeste nekoliko teških krivičnih dela koja pre svega pogađaju decu, koja pogađaju trudnice, i to je bilo predloženo inicijativom Fondacije „Tijana Jurić“, da upravo za ovaj krug krivičnih dela bude onemogućen uslovni otpust.

Danas sam imala prilike da čujem i neke predstavnike opozicije, koji tvrde da su podržali inicijativu Fondacije „Tijana Jurić“, da su tada potpisali da se uvede doživotni zatvor, a danas tvrde da ovaj zakon koji je predložen nije zakon „Tijane Jurić“ i pozivaju se upravo na odredbe uslovnog otpusta. Ukoliko pogledate predlog koji je Fondacija podnela, on predlaže uvođenje doživotnog zatvora, ali, isto tako, i nemogućnost uslovnog otpusta.

Imali smo ovih dana prilike da slušamo kritike da se ovaj zakon brzo našao pred narodnim poslanicima i da o ovako bitnoj stvari nije bilo dovoljno javne rasprave, ali moram i zarad javnosti da kažem da je Ministarstvo pravde još 2015. godine, kada su se pripremale izmene i dopune Krivičnog zakonika, koje ste upravo usvajali 2016. godine, predložilo uvođenje doživotnog zatvora i tada je organizovana javna rasprava, pre svega, pozivala se stručna javnost da iznese svoje stavove. Ono što moram da kažem jeste da je stručna javnost ostala poprilično nema; čini mi se da možda nisu bili ni dovoljno hrabri, nisu bili ni dovoljno glasni da kažu kakav je njihov stav po pitanju doživotnog zatvora.

Danas pojedine predstavnike struke možemo da čujemo samo u kontekstu da pominju mogućnost, odnosno nemogućnost uslovnog otpusta i kako se na taj način krše odredbe i preporuke Evropskog suda za ljudska prava. Ja bih volela da su i ti predstavnici struke barem pogledali presude počinocima najtežih krivičnih dela i zašto su i Ministarstvo pravde i Vlada Republike Srbije prihvatili inicijativu Fondacije „Jurić“ da za određena krivična dela ne postoji mogućnost uslovnog otpusta.

Nažalost, pojedini događaji koji su se desili pre samo nekoliko godina naterali su nas da reagujemo. Upravo je ovo reakcija na najsvirepija ubistva, za

najveće, moram reći, monstrume. Kada pročitate šta je sve rađeno i ono što je navedeno u tim presudama, prosto ne znam kako iko može, ko je zaštitnik bilo kakvih ljudskih prava, da kaže da takva lica treba da imaju mogućnost uslovnog otpusta. Nije samo Tijana Jurić, koja je stradala 2014. godine. Podsetiću vas da je 2016. godine svirepo ubijena, a pre toga silovana, mala Anđela od tri godine, i to od strane lica koje je pre toga izvršilo takođe još jedno ubistvo. Zatim ste imali i ubistvo Marije Jovanović, ubistvo male Ivane Podrašćić, koja je takođe imala 14 godina, a to krivično delo je učinilo lice koje je imalo sigurno pet-šest osuđujućih presuda pre toga i osuđujuću presudu za ubistvo i osuđujuću presudu za više silovanja, što znači da je bio povratnik kada je reč o silovanju. Tako da nas, nažalost, život demantuje i vrlo često moramo da izađemo iz okvira koji se tiču zaštite ljudskih prava u teoriji. Praksa je nažalost pokazala da pojedina lica ne mogu biti resocijalizovana i da ne zaslužuju da se nađu na slobodi upravo zato što je reč o povratnicima, koji nakon izlaska sa izdržane kazne zatvora ponovo učine ta krivična dela.

Neko bi rekao da je ovo nehumana kazna i da može mnogo toga da se postigne i kaznom zatvora od 30 do 40 godina, jer su u pitanju lica koja su nakon izdržane kazne u starijoj dobi. Ali ja ću vam reći da je upravo jedan od ovih svirepih zločina počinilo lice koje je u trenutku počinjenog krivičnog dela imalo 68 godina. Lice koje je ubilo malu Anđelu pre dve godine je to krivično delo počinilo sa 28 godina. On je osuđen na kaznu zatvora od 40 godina i naći će se nakon 40 godina verovatno na slobodi, tada će imati 70 godina. Da li može ponovo da počinio ovakvo krivično delo? Upravo, život je demantovao i pokazao da je moguće.

Upravo su sve ovo razlozi zašto su Ministarstvo pravde i Vlada Republike Srbije prihvatili inicijativu da uslovnog otpusta nema za najteža krivična dela gde su žrtve maloletna lica i deca.

Nadam se da će od strane poslanika i ovaj predlog biti podržan upravo u ovakvom obliku, jer ovo nije samo pobeda Fondacije „Tijana Jurić“, ovo je način da se odužimo deci koja su stradala na ovako svirep način.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko od ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi reč?
(Ne.)

Određujem redovnu pauzu. Sa radom nastavljamo u 15.00 časova.

(Posle pauze – 15.15)

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Poštovani narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Ko još od predsednika, odnosno predstavnika poslaničkih grupa želi reč, neka se prijavi.

Reč ima Jelena Žarić Kovačević.

Izvolite, koleginice.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvažena gospođo Kuburović sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, imamo izmene i dopune koje će naše krivično zakonodavstvo

unaprediti i zaslužuju pažnju javnosti, ali svakako i kvalitetnu raspravu u Parlamentu.

Jasna je namera države da se suoči sa najopasnijim vidovima kriminala, i to upravo putem izmena i dopuna određenih zakona i sprovođenjem sistemskih mera. Na sveobuhvatan način se moraju rešiti konkretna pitanja i zbog toga se menja kaznena politika, da bi borba sa kriminalom bila delotvorna.

Upravo iz tog razloga pred nama su izmene i dopune Krivičnog zakonika. Rezultati analize dosadašnje kaznene politike upravo su uputili na njeno nužno menjanje. Najpre, i kada kazne nisu male, dolazi vrlo često do situacija da se u postupku izriču minimalne kazne ili da se u postupku koristi institut ublažavanja kazne, dok maksimalne kazne gotovo nikada nisu izrečene. Na primer, da uzmemo krivično delo silovanja. U 36% slučajeva izrečena je kazna od tri godine zatvora, u 34% slučajeva kazna je od tri do pet godina zatvora. Postavlja se pitanje zašto je onda predviđena kazna do 12 godina zatvora ako je u 70% krivičnih dela u svom maksimumu kazna iznosila pet godina, odnosno kretala se u rasponu između tri i pet godina.

Slični su rezultati analize kaznene politike za još mnoga krivična dela. Da li to onda znači da se na ovaj način vrši dekriminalizacija krivičnih dela i da li bi to bila dobra poruka koja bi se poslala od strane države, koja upravo i uređuje kaznenu politiku?

To su samo neka pitanja koja su dovela do razmišljanja o povećanju minimalnih i maksimalnih kazni za sva krivična dela koja podrazumevaju nasilničko ponašanje, ali biće predviđeni i kvalifikovani oblici krivičnih dela, što znači težu kaznu, kao što su na primer neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga i omogućavanje uživanja opojnih droga.

Najviše vremena treba posvetiti svakako najznačajnijoj izmeni Krivičnog zakonika, a to je uvođenje doživotnog zatvora kao kazne koja će zameniti kaznu zatvora u trajanju od 30 do 40 godina. Ove izmene obuhvataju i inicijativu Fondacije „Tijana Jurić“, pa je kazna doživotnog zatvora predviđena za krivična dela: silovanje, obluba nad nemoćnim licem, obluba nad detetom i obluba zloupotrebom položaja kada je krivično delo za posledicu imalo smrt lica ili je učinjeno nad detetom.

U vezi s tim, izmene koje se dalje predlažu odnose se na uslovni otpust. One predviđaju da se lice osuđeno na kaznu doživotnog zatvora može uslovno otpustiti nakon izdržanih 27 godina zatvora, a za krivična dela obuhvaćena inicijativom Fondacije „Tijana Jurić“ uslovnog otpusta nema. Predsednik Srbije i Vlada Srbije štite osnovne vrednosti – decu, trudnice, porodicu kao stub našeg društva.

Međutim, nažalost, i ovako osetljiva pitanja jedan deo opozicije koristi za prikupljanje jeftinih političkih poena. Prvo su osuli paljbu po nama, po Vladi Republike Srbije, što navodno nismo želeli da usvojimo „Tijanin zakon“, vodili su u medijima hajku protiv predsednika Srbije i Vlade Srbije, pisali su da oni ignorišu Igora Jurića, da čak s njim ne želi niko ni da razgovara. A sada kada su predložili Fondacije „Tijana Jurić“ ušli u proceduru, sada pričaju kako takva rešenja nisu u skladu s evropskim standardima. To jasno govori o vrhuncu licemerja onih koji ne mare ni za decu, ni za porodicu, ni za prava ili status žena u Srbiji. Oni se bave šatorima, blokiranjem radova, blokiranjem saobraćaja,

sprečavanjem na svaki način da Srbija bude pristojna i uređena zemlja, u kojoj će vladati zakon. Takvi ljudi su sebi dali pravo da kritikuju kažnjavanje silovatelja i ubica dece.

I dok smo još uvek na terenu kaznene politike, ako uporedimo kazne predviđene za pojedina krivična dela, videćemo da je kaznena politika oštrija. Na primer, za krivično delo zlostavljanja i mučenja kazna od jedne do osam godina menja se kaznom od dve do deset. Ono što je vrlo važno za nasilje u porodici, ako je nastupila smrt člana porodice, učinilac će se kazniti zatvorom u trajanju od pet do petnaest godina, umesto od tri do petnaest godina. Ako je član porodice maloletno lice, kazna je najmanje deset godina zatvora. Imamo krivično delo napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti – umesto kazne od tri meseca do tri godine, sada je kazna od jedne do pet godina. Ovo su samo neki od primera koji pokazuju visok stepen spremnosti države da se obračuna sa kriminalom.

Još jedna novina je oštrija kaznena politika kada su u pitanju povratnici, gde će se praktično visina minimalne kazne sa svakim sledećim izvršenjem krivičnog dela povećavati.

Uz sve ovo, naravno, biće potrebne još neke reforme, koje će podrazumevati dodatno angažovanje sudija i tužilaca, odnosno sudova i tužilaštava, jer ako želimo da se suđenje završi za godinu dana, oni će morati da obezbede i kontinuitet glavnog pretresa.

Smatram da je jako važno i uvođenje novog krivičnog dela, a to je napad na advokata, gde je za osnovno krivično delo predviđena kazna zatvora od tri meseca do tri godine. Dakle, u skladu sa predlogom Advokatske komore Srbije, ko napadne advokata ili člana njegove porodice, a u vezi s obavljanjem advokatske službe, to je predviđeno kao osnovno delo, koje će imati i svoje kvalifikovane oblike za koje će biti predviđena teža kazna zatvora.

Naravno, usled ovakvih izmena i dopuna koje su predložene, logično je da slede izmene i dopune Zakonika o krivičnom postupku. Pritom, ovde su nam date danas i neke izmene i dopune koje se tiču nekih tehničkih stvari, odnosno ovde su pred nama zbog izmena i dopuna Krivičnog zakonika iz 2016. godine a tiču se krivičnih dela protiv privrede, tako da bi se sada samo radilo na usaglašavanju.

Imamo i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela. Ovde se takođe radi o nekim tehničkim stvarima, o izmenama tehničkog karaktera, a razlog je takođe usklađivanje s izmenama i dopunama Krivičnog zakonika iz 2016. godine.

Izmene i dopune koje su obimnije tiču se Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija. Ove izmene i dopune odnose se na proširenje nadležnosti sudija za izvršenje krivičnih sankcija i za njih su predviđene sledeće nadležnosti: dakle, donošenje odluke da se izrečena kazna zatvora u trajanju od jedne godine izvršava u prostorijama u kojima osuđeni stanuje. Oni će biti ovlašćeni i da donose odluke da se osuđeni može uputiti na rad van zavoda ukoliko je razvrstan u poluotvoreno ili otvoreno odeljenje zavoda, na taj način što će on puno radno vreme provoditi kod poslodavca a ostalo radno vreme će provoditi u zavodu. Tu je i donošenje odluke o privremenom otpustu osuđenog sa izdržavanja kazne zatvora ako bi dalje

izvršenje kazne bilo nehumano, na primer, u slučaju teške bolesti, teškog invaliditeta ili starosti.

U ovom Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija postoji još izmena i dopuna. One se uglavnom odnose na uslove koji su potrebni za postavljanje direktora Uprave, odnose se na zvanja zaposlenih ali, isto tako, odnose se i na sprovođenje obuka i usavršavanja zaposlenih u Upravi.

Na kraju, tu je i Predlog zakona o sprečavanju korupcije. Borba protiv korupcije je jako važna i predstavlja jedan od prioriteta u procesu reformi koje Srbija sprovodi. Podsetila bih na to da je Srbija prva država koja je pozvana da bude deo Mreže institucija za prevenciju korupcije, koja je osnovana 2018. godine. Tu mrežu sada čini više od petnaest država, a cilj je upravo razmena informacija i dobrih praksi u borbi protiv korupcije.

Mi smo i dosad uspeali donekle da promenimo percepciju građana o korupciji, da promenimo njihovo poverenje, da vratimo njihovo poverenje u pravosudni sistem, koji je ozbiljno bio poljuljan do 2012. godine, da povratimo njihovo poverenje u rad državnih organa koji su nadležni da se sa korupcijom obračunavaju. Donošenje ovakvih zakona, jačanje institucija, umrežavanje tih institucija još više će doprineti da građani vide da se radi na unapređenju borbe protiv korupcije i da se praktično na taj način stvara povoljniji, bolji, zdraviji ambijent ne samo za strane investicije već i za razvoj privrede i ekonomije uopšte.

Srbija je, ja bih rekla, na dobrom putu u sistemskoj borbi protiv korupcije i u toj borbi protiv korupcije učestvuju sve institucije, bez ikakvog izuzetka. Naročito je značajan rad specijalnih odeljenja za borbu protiv korupcije u okviru četiri centra, koji se nalaze u Beogradu, Nišu, Novom Sadu i Kraljevu. Shodno tome, povećan je broj osuđujućih presuda kada je reč o krivičnim delima sa koruptivnim elementom. U poslednjih godinu dana imamo više od četiristo osuđujućih presuda kojima je izrečena kazna zatvora, a tužilaštva su postupala po više od 10.000 krivičnih prijava.

Ovoj borbi doprineće i donošenje zakona o sprečavanju korupcije. Pre svega, u ranijem Zakonu o Agenciji za borbu protiv korupcije, odnosno još uvek važećem, dosta je bilo nejasnih odredaba, što se videlo u primeni samog zakona. To se odnosilo uglavnom na prijavljivanje imovine i prihoda funkcionera, na sukob interesa, na kumulaciju javnih funkcija, na rokove koji moraju biti ispoštovani.

Ovim zakonom uspostaviće se normativni okvir. S druge strane, ispoštovaće se međunarodne obaveze, smanjiće se rizik od nastanka korupcije i pojačaće se odgovornost kako organa javne vlasti tako i javnih funkcionera. Funkcioneri neće više moći, kao nekada, da koriste javne funkcije u svrhu ličnog bogaćenja i stvaranja monopola za svoj lični biznis.

Nadam se da više nećemo imati slučajeve da neko, poput Đilasa, nakon mandata provedenog na javnoj funkciji stekne imovinu koja se meri stotinama miliona evra. Da li je to cilj javne funkcije? Da li je cilj da neko, pa makar to bio i Dragan Đilas, upropasti grad da bi sebi obezbedio petsto miliona evra? Da li je baš svaka javna investicija u Đilasovo vreme u Beogradu morala da preraste

u aferu i da bude sinonim za lopovluk? Sve su to samo primeri, i to samo neki primeri, iz naše bliske prošlosti, za koje sam sigurna da će ih ovaj zakon sprečiti.

Iz svega se jasno vidi da država ima čvrsto opredeljenje da se izbori sa kriminalom i sa korupcijom, da stane na put svim oblicima kriminala i da građanima pruži potpunu pravnu sigurnost.

Iz svih ovih razloga pozivam sve narodne poslanike da daju podršku ovim predlozima zakona ali da daju podršku i naporima Vlade i predsednika Srbije da od Srbije naprave pristojnu i uređenu zemlju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Žarić Kovačević.

Reč ima profesor dr Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, ovakve promene krivičnih zakona, namerno kažem krivičnih zakona, jer ovo su sve zakoni koji spadaju u oblast krivičnog prava, bile su šansa da se napokon izvrši kodifikacija našeg Krivičnog zakonika. Mi smo još devedesetih godina imali oko pedeset krivičnih dela u drugim zakonima, a ne u Krivičnom zakoniku. Mrzelo me je, da vam iskreno kažem, da prebrojavam koliko sad imamo, ali imamo mnogo više krivičnih dela u drugim zakonima nego što je to bilo devedesetih godina, umesto da se to smanji i na kraju ukine.

Još je Napoleon svojim *Code penal* kodifikovao kompletno francusko krivično pravo i to su preuzimale mnoge evropske države. Sve civilizovane države su zapravo preuzimale Napoleonov Krivični zakonik. Trebalo bi da mi to napokon uradimo, dakle da su sva krivična dela koncentrisana u Krivičnom zakoniku.

Drugo, ovde se vrši jedna značajna izmena koja se tiče kaznene politike, ali naš je problem što je kaznena politika bukvalno prepuštena isključivo sudijama. Čak se sudska veća ne drže neke ustaljene prakse, nego svako sudi po svom nahođenju. Nema jedinstvene kaznene politike, pa možemo imati slučaj da jedno sudsko veće nešto proceni kao teško krivično delo, drugo kao lakše, a treće da nema bića krivičnog dela.

Imamo i ovde neke stvari koje su prilično nebulozne. Na primer, posebna zaštita advokata. Zašto samo advokata? Štitimo advokata, a možda je njegov klijent ljut na njega jer ga je „prodao“ u procesu, pa čak ima motive koji su prilično ispravni. Naravno, za osudu je fizički napad na advokata, ali kad se ispita slučaj vidi se da ima mnogo olakšavajućih okolnosti. Što nismo onda zaštitili profesore, koje bi studenti mogli da izmlate na ulici zato što su dobili lošu ocenu? Imamo i takvih slučajeva. Što na zaštitimo pekare? Ako mu jednog dana peć nije radila kako treba pa hleb nije dovoljno pečen, može da dobije batine zbog toga. Zašto ne zaštitimo vodoinstalatore, električare i mnoge druge profesije? Zašto baš advokate?

Ne smemo mi suviše lica da izdvajamo na ovaj način. Čak je preterano što smo izdvajali nosioce najviših javnih funkcija, jer treba imati u vidu da je ubistvo – ubistvo.

E, kvalifikovani oblik ubistva je ubistvo iz nekih političkih razloga. To se u civilizovanom svetu ne smatra nemoralnim, ali se kažnjava teškim kaznama jer je društveno opasno. Znači, jedno je kad neko ubije iz koristoljublja, a drugo je kad neko ubije iz političkih razloga.

Mi smo imali slučajeve u 19. veku – proces sa anarhistima, koji su osuđivani na veoma teške kazne, ali ako nisu dobili smrtnu kaznu, onda su uživali sve privilegije u robijašnicama kao politički robijaši, za razliku od ovih koji su se smatrali, uz to što su počinili krivična dela, i nečasnim ljudima. Imali smo kod suđenja komunistima u prvoj polovini 20. veka da su imali poseban tretman i nisu bili obavezni da rade, pogotovo ne teške fizičke radove, jer se smatralo da su oni, s obzirom na to da su iz političkih razloga na robiji, nešto drugo u odnosu na ove kriminalce koji krađu, koji ubijaju iz nečasnih pobuda.

Mi moramo imati u vidu da nam je veoma loše stanje u samom sudstvu. Imali smo nekoliko procesa koji još uvek predstavljaju veliku sramotu našeg pravosudnog sistema. Imali smo postupak Šariću. Vi ovde, ministarko, tretirate pitanje zaplene imovine stečene krivičnim delima, ali mi imamo slučaj da je čovek uhapšen, kao osumnjičeni, a da mu je odmah opljačkana imovina i da su državni organi učestvovali u toj pljački. Ja sam gledao, bio sam na službenom putu u EU, tamo sam sticao dragocena iskustva za dalji politički angažman, pa sam gledao na televiziji kako to izgleda kad se razvlačila Šarićeva imovina. I sad sud nema protiv njega nikakvih dokaza, morao bi da donese oslobađajuću presudu. Ustručavaju se da to urade, stalno otežu, ali mu se sva ta razvučena imovina mora vratiti. Sve ono što mu je oteto, išlo na doboš, što su ljudi uzimali privatno, čak državni funkcioneri, zaposleni u državnim službama itd., mora mu se sve vratiti.

On nijedno krivično delo na području Srbije nije izvršio. Kad je on uhapšen, uopšte se nije menjala cena droge na srpskom tržištu. A mi znamo ko diktira iz naših redova cenu droge na srpskom tržištu, da sad ne skrećem sa teme. Dakle, ono što je eventualno napolju radio – nema adekvatnih dokaza. Postoji samo sumnja, postoje dojave nekih velikih sila koje kažu – potrebno je da ga uhapse i da ga osudite.

Imamo slučaj Nate Mesarović, koja je sudila navodnim ubicama Zorana Đinđića. Posle godinu dana ona nije imala statusno pravo da im dalje sudi. Trebalo je da se odredi novi predsednik sudskog veća i da proces prođe od početka, međutim, nije tako urađeno, i ti ljudi su praktično nevini na robiji. Zašto država trpi da nevini ljudi robijaju? Da li je nešto možda dokazano njima?

Dalje, imamo slučaj da su uhapšena dvojica osumnjičenih za ubistvo Đinđića, saslušana pod batinama, a onda ubijena i odnesena u Meljak, da se odglumi kako su tamo nađeni i tamo likvidirani jer su pružali otpor. Vlast ih je ubila. Moramo to da razjasnimo.

Dalje, imamo slučaj Zvezdana Jovanovića, koji je pod batinama priznao sve što je policija od njega tražila. Međutim, tek u momentu kada mu je general Papaja, Rodoljub Milović, zapretio da će mu likvidirati celu porodicu, i ovaj je na to odgovorio – napiši šta god hoćeš, ja ću potpisati, bez prisustva advokata. A onda su našli jednu nemoralnu advokaticu, Vesnu Radomirović, koja je pristala da potpiše da je prisustvovala kompletnom saslušanju, a nije istina. Protiv nje je vođen postupak pred Advokatskom komorom i dozvoljeno je da postupak zastari.

Sve vi to znate u Ministarstvu pravde, je li tako, ministarko? Ne znate. Pa, dobro, onda morate sa mnom više da se družite, možda me za savetnika nekog tamo uzmete, ja sve znam.

(Aleksandra Tomić: Ne može po novom zakonu, sukob interesa.)

Može, može. Sve se može kad se hoće.

Dakle, to su te stvari koje naše pravosuđe guraju na najniže moguće grane.

Kad je reč o ovim krivičnim delima koja su navedena, mi srpski radikali predložili smo kroz amandmane još jedno krivično delo – da se najstrožom kaznom, doživotnom robijom ili, ako hoćete neko kompromisno rešenje možemo se složiti i sa 20 godina zatvora, osuđuju svi oni koji javno iznesu tvrdnju da je u Srebrenici bio genocid.

Po našem mišljenju, u Srbiji ne može postojati teže krivično delo od osude sopstvenog naroda i države za genocid. Ljudi, ove stvari nisu za igru. Genocid ne može čovek pojedinac da izvrši, pa makar se zvao i Adolf Hitler. Genocid ne može da izvrši ni grupa ljudi. Genocid može da izvrši samo država ili eventualno neka paradržava, drugi ne mogu izvršiti genocid.

Kad se kaže da je u Srebrenici genocid, optužuje se i srpska država i srpski narod. Ne optužuje se samo Republika Srpska, nego i Republika Srbija. Zato im je stalo da to provuku kroz naš pravosudni sistem. Pa, jednom ste imali priliku da postupite pametno i inteligentno, kad ste prošli put menjali Krivični zakon, tu vam odajem priznanje, što ste tamo naveli da će se suditi onima koji negiraju presudu Međunarodnog krivičnog suda – to nije Haški tribunal, to je Međunarodni krivični sud Rimskog statuta – i koji negiraju presudu domaćeg suda za genocid. Tu nema za negiranje presuda Haškog tribunala, i to je dobro izvedeno.

Međutim, mi imamo pojavu da se za pare, veće ili manje, od stranih obaveštajnih službi i nevladinih organizacija pronose sasvim slobodno u srpskom javnom mnjenju glasine da je u Srebrenici bio genocid. To rade i neke novine, neki elektronski mediji, to rade pojedinci, potpuno nesmetano. E, to treba da dođe pod udar zakona, i to pod najtežu krivičnu sankciju. Ne smemo se time igrati.

Da li znate šta znači kada nekome ostane optužba za genocid, kad se neko proglasi genocidnim? Vidite koliko se Turska upinje iz petnih žila da spreči da evropski parlamenti, pa i svetski, jedan za drugim, prihvate da je tamo bio genocid nad Jermenima. Vidite koliko je bilo pokušaja da se negira genocid nad Jevrejima. Vidite koliko Hrvati negiraju genocid i nad Jevrejima, i nad Srbima i nad Romima. U Drugom svetkom ratu je bio genocid nad Srbima, i nad Jevrejima, i nad Romima, bio je i nad Rusima, bio je i nad Poljacima uostalom, i oni su stradali u milionskim brojkama. Ali mi ne smemo dozvoliti ovde, pod okriljem naše države, našeg pravnog sistema, da se takve stvari izvode.

Videli smo da se ovde predviđa za neka krivična dela da je nemoguće podneti zahtev za uslovan otpust. E sad, emotivno, ja sam za to. Znači, za ubistvo dece, za silovanje dece, nemoćnih, sakatih, nesposobnih itd. Iako sam još od mladosti bio protivnik smrtne kazne i učlanio se u ono udruženje protiv smrtne kazne koje je još Ivan Janković svojevremeno formirao, dakle načelno sam protiv smrtne kazne, čak bih u ovom slučaju popustio i rekao – za ovakve slučajeve može smrtna kazna. Ali imajte u vidu jednu stvar: u modernoj frenologiji se smatra da se zakoni koji onemogućuju, za bilo koje krivično delo

i za bilo koju kaznu, mogućnost uslovnog otpusta smatraju nečovečnim, i baš se taj izraz pominje, odnosno nehumanim.

Meni je drago što će ovo biti usvojeno, ali vi ćete za određeno vreme doći opet pred Narodnu skupštinu da to menjate jer će vas naterati neko iz Evropske unije. A ja bih namerno pri ovome ostao, kako bi to bio razlog više da nas ne prime u EU.

Na drugi način se može sprečiti, u slučaju ovakvih delikata, da se neželjeni ljudi ponovo pojave na slobodi i zaprete ponavljanjem krivičnih dela. Kod seksualnih delikata neke zemlje su uvele mogućnost kastracije, na koju osuđenik dobrovoljno pristaje. Naravno, hemijskim sredstvima njemu se suzbija seksualni nagon i on je više apsolutno nezainteresovan za ponavljanje krivičnih dela za koja mu se sudi. U tom slučaju bi se moglo ići... Ali ne u slučaju silovanja dece, opet ponavljam, nego kod običnih krivičnih dela silovanja. U tom slučaju bi se mogla kazna smanjiti možda i za dve trećine ako on pristane na kastraciju. Ne može se, nažalost, kastracija vršiti bez pristanka osuđenika; može se vršiti samo uz njegov pristanak. Dakle, odrekne se seksualnog nagona i nastavi da živi, može da čita knjige, da piše itd. Malo crnog humora. Ali ozbiljno mislim kad ovo kažem.

Što se tiče doživotnog zatvora, problem je što se tamo u startu već ubija želja za životom kod robijaša. Kod nekih krivičnih dela možda je dobro ubiti želju za životom, pa on umre ranije ili izvrši samoubistvo ili nešto drugo uradi. Mi smo imali u praksi zatvorske stražare u Zenici koji je 1985. godine ubio 11 ljudi. Uzeo je pušku iz zatvora, otišao po Zenici i ubijao sve koji su mu se bilo kad zamerili. Tako je ubio 11 ljudi. Naravno, proglašen je ludim i ležao je u Centralnom zatvoru u zatvorskoj psihijatrijskoj bolnici. Čak je meni jednom prilikom pisao pismo, jer sam ja robijao u Zenici u to vreme kad je on vršio te zločine, pa me je valjda na neki način smatrao saučesnikom. U tom pismu se žalio na teške uslove, tražio pomoć i nijednom rečju nije pomenuo ubistvo. On se prvom prilikom ubio. Dakle, kad se izgubi nada u život, kad se izgubi volja za životom, onda oni sami sebi prekrate muke, i to su dosta česti slučajevi. Dosta su to česti slučajevi i kod ovih robijaša dugoprugaša.

Ali postoje ljudi koji, pogotovo ako su osuđeni nevini ili ako su osuđeni zbog nekih svojih ideala, pa čak, ako hoćete, i političkih delikata, mogu robijati i sto godina a da ne pokažu ni trenutak slabosti, da ne pokažu ni strah, ni odsustvo nade, ni spremnost na suicid ili nešto slično.

Mi smo s ovim uslovnim otpustom ovde valjda stali na tih 27 godina izdržane kazne kod najtežih krivičnih dela. Ja sam malo razmatrao kolika je praksa u Evropi. U Nemačkoj već sa 12 godina može da se traži uslovni otpust kod doživotnog zatvora, u nekim zemljama 20, u nekim 24 itd. Ja mislim da to ne bi kod nas trebalo da bude baš najduže.

Ima jedan problem kod Haškog tribunala – što oni uopšte nisu predvideli uslovni otpust kod doživotne robije. Ali kod svih onih koji su osuđeni na vremenske kazne predviđena je mogućnost da se oslobode jedne trećine kazne, i to se redovno dešavalo do unazad nekoliko godina, a onda su nekima odbili da daju tu jednu trećinu, u smislu uslovnog otpusta. Za osude na doživotnu robiju ni oni nisu predvideli mogućnost uslovnog otpusta.

A to bi moralo da bude, pa makar za ove koji su izvršili ovih četiri-pet najtežih krivičnih dela; to bio neki broj od 30 godina, na primer, ali da se ostavi ta mogućnost. Onda se formira komisija koja obavlja razgovor i procenjuje da li se nešto u psihi tog čoveka promenilo. Verujte, ne može se promeniti ništa nabolje posle tolikih godina robije. Ako je bio spreman da ubije dete, ne može on postati bolji čovek dugom robijom. Tako da njega nije teško zadržati u zatvorskim zidinama, ali mora mu se bar formalno pružiti ta mogućnost da traži, da bi se bilo u skladu sa modernim intencijama frenologije, koja nastoji da ne oduzima nadu nijednom robijašu.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar pravde Nela Kuburović.

Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, drago mi je da ste pominjali ovako dugu doživotnu robiju i iznosili vaše mišljenje. Imali smo prilike i tokom prethodnih nekoliko godina, otkako je Ministarstvo pravde uopšte pokrenulo priču da se doživotni zatvor uvede u naš Krivični zakonik, da čujemo ovakve komentare. Ali, da pokušam da budem što kraća i da vam ukažem zašto smo se opredelili za neka rešenja.

Kažete da je možda rok od 27 godina dug da se odredi kao rok za preispitivanje uslovnog otpusta i da je praksa u evropskim državama drugačija, pa pominjete i primer Nemačke, ali moram da vam kažem da u Nemačkoj postoje i mnogo blaža krivična dela od onih koja smo mi danas ovde predvideli gde se izriče doživotni zatvor. Tako se, recimo, za nelegalne trke automobilima gde ishod bude sa smrtnom posledicom izriče doživotna kazna zatvora. Onda samim tim vidite da težina krivičnih dela za koja je propisana ova kazna nije ista. Mi smo se opredelili da najteža krivična dela, krivična dela sa ubistvom, krivična dela silovanja i obljube nad nemoćnim licem, ukoliko imaju smrtnu posledicu, imaju doživotni zatvor.

Nemojte da zanemarite i sada najveću propisanu kaznu kod nas. To je kazna od 30 do 40 godina, koja treba da se zameni doživotnim zatvorom, gde uslovni otpust može da se preispituje tek nakon 26 godina i osam meseci, ako se ne varam, tako da je upravo to bio razlog zašto je za doživotni zatvor predviđeno 27. Morali smo da napravimo jasnu distinkciju zašto ova kazna jeste teža kazna od kazne od 30 do 40 godina. Svakako je to kazna koja zamenjuje smrtnu kaznu, koja je ranije postojala. Ja ne znam zašto je intencija našeg zakonodavstva bila takva kada se propisivala kazna zatvora od 30 do 40 godina, kada je ukinuta smrtna kazna, zašto i tada, kao većina evropskih zemalja, nismo predvideli kaznu doživotnog zatvora.

Da li je kazna doživotnog zatvora humana ili ne? Svakako nije humana, ali opet kažem da se izriče učinocima najtežih krivičnih dela.

Ono što je podstaklo i Evropski sud za ljudska prava i praksa Evropskog suda zašto treba uvesti uslovni otpust vrlo se često odnosilo na uslove u kojima osuđena lica izdržavaju te kazne. Ona su vrlo često bila, u većini evropskih zemalja gde izdržavaju kaznu, potpuno separatisana od ostalih osuđenih lica, gde su po 20 sati bila zatvorena u svojim ćelijama i nisu imala pravo izlaska. Tako da su upravo nehumani uslovi prilikom izdržavanja kazne bili razlozi zašto je

Evropski sud za ljudska prava tražio da se uvede mogućnost uslovnog otpusta i preispitivanje kazne, upravo zbog nehumanih uslova izdržavanja.

Ono što želim da kažem jeste da verujem da kod nas sud više nikad neće biti u prilici da primeni ovu kaznu, odnosno da nećemo biti u prilici da imamo ubistva dece i maloletnih lica, tako da ni Evropskom sudu za ljudska prava ne dajemo mogućnost da ceni da li je kazna doživotnog zatvora humana ili nije.

Ono što ću se složiti s vama jeste svakako da je praksa sudova ta koja je naterala sada Vladu Republike Srbije da pristupi izmenama Krivičnog zakona propisujući drugačije uslove prilikom odmeravanja kazne, a to je upravo blaga kaznena politika.

Kažete da sudovi nejednako postupaju, ali, nažalost, kada je reč o krivičnim postupcima i te kako je ujednačena sudska praksa. Ujednačena je u tom smislu da postoji blaga kaznena politika. Za vrlo opasna krivična dela i za vrlo teška krivična dela vrlo često se izriču kazne na minimumima. Primer jeste krivično delo silovanja gde je propisana kazna od pet do 12 godina – vrlo retko se izriče kazna koja ide ka maksimumu. I, evo, ukoliko pogledamo sad statističke podatke za 2018. godinu, postoji sud koji je za krivično delo silovanja izrekao kućni zatvor. Da li je to moguće ili ne, ne bih se upuštala i ne bih komentarisala konkretnu odluku, da li je takva odluka pravična ili nije, ali to vam samo pokazuje da u našoj praksi postoji blaga kaznena politika.

Postoji blaga kaznena politika i kada je reč o krivičnim delima s elementom nasilja, gde u preko 50% slučajeva osnovni sudovi izriču uslovne osude. Kada je reč o krivičnom delu nasilja u porodici, takođe je tako visok procenat izricanja uslovnih osuda, a ista takva kaznena politika postoji i kada je reč o nedozvoljenom držanju droge.

To je upravo bio razlog zašto je i Vlada, zašto je i predsednik Republike insistirao da radimo na pooštavanju kaznene politike, da uvedemo nove postupke prilikom odmeravanja kazne, pa je tako za povratnika predviđeno da ukoliko je već ranije učinio krivično delo sa umišljajem to mora biti otežavajuća okolnost, a ne da sud ceni da li je ranija osuđivanost otežavajuća okolnost ili ne. Za višestruke povratnike je predviđeno da sud ne može da izriče kaznu ispod minimuma, a za ona lica koja su učinila krivično delo dva ili više puta da mora da bude iznad polovine zakonskog minimuma.

Slušali smo kritike da ovim nećemo da smanjimo broj izvršenih krivičnih dela. Svakako smo svesni da u početku primene ovog zakona to ne može ni da se ostvari, ali suština jeste da onaj ko čini krivična dela bude svestan da će biti kažnjen, odnosno da će biti adekvatno kažnjen, a ne da mu se ostavlja mogućnost da nakon uslovne osude i dalje vrši krivično delo za koje je osuđen, pre svega krivična dela koja se tiču proizvodnje droge, stavljanja u promet droge. Zato su i velike izmene u tom delu. Zajedno sa MUP-om i Ministarstvom zdravlja radilo se na revidiranju ovih krivičnih dela, pre svega kako bi se zaštitila maloletna lica i deca.

Tako da i pored vaših komentara koje ste izneli na račun uslovne osude, a niste bili tu kada sam navodila primere zbog kojih ubistava i načina na koji su učinjena, i to od strane lica koja su višestruki povratnici, višestruke ubice, verujem, da smo u tom momentu imali ovakvu sankciju, da bi možda bila sprečena neka ubistva koja su nastala. I pored zamerki koje imate na uslovni

otпуст, verujem da ćete u danu za glasanje možda i da podržite ovaj predlog da upravo ubice dece i ubice trudnica nemaju mogućnost uslovnog otpusta.

(Vojislav Šešelj: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Kuburović.

Pravo na repliku ima prof. dr Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Vi ste me podsetili na još jedan problem koji je veoma težak i ozbiljan. Zakonom o izmenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srbije od 1. marta 1992. godine promenjena je smrtna kazna, odnosno kazna smrti zamenjena je sa 40 godina zatvora.

I šta se onda desilo? Na nekoj sednici Vrhovnog suda (je li to bila sednica svih sudija, kako se to zvalo u to vreme), oni su odlučili, možete misliti, oni su odlučili da se i za krivična dela koja su počinjena pre donošenja ovog zakona može izreći kazna od 40 godina zatvora ako je ranije bila predviđena smrtna kazna. To za prosečnog studenta pravnog fakulteta, studenta druge godine koji je položio Krivično pravo, ne može, jer je zamena za smrtnu kaznu bila 20 godina zatvora i propisana tako u ranijem zakonu, a ne može biti retroaktivne primene Krivičnog zakona.

Danas postoje ljudi koji su osuđeni na 40 godina zatvora zbog krivičnih dela izvršenih devedesetih godina. To ne može, to morate pod hitno da menjate ili promenom zakona ili intervencijom predsednika Republike, koji ima korektivnu funkciju u sferi pravosuđa tako što mu je ostavljena mogućnost davanja pomilovanja.

Setite se Vučka Manojlovića, on je osuđen na smrt i čekao je onda na izvršenje smrtne kazne. Prošlo je 20 godina i nisu ga puštali. Mislim da ga je Tomislav Nikolić tek u 27. godini robije pomilovao. A morao je biti pušten po sili zakona kada je navršio 20 godina robije, jer je to zamena, zakonom propisana, za smrtnu kaznu.

To bi, mislim, kao ministar pravde trebalo da rešavate pod hitno, u okviru svojih ingerencija. Ne možete vi narediti sudovima, ali možete inicirati donošenje odgovarajućih propisa.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, profesore Šešelj.

Nastavljamo dalje sa radom.

Reč ima Nataša Mihailović Vacić.

Izvolite.

NATAŠA MIHAILOVIĆ VACIĆ: Hvala, predsedavajući.

Koleginice i kolege narodni poslanici, predstavnici Ministarstva pravde, pitanje o kojem danas razgovaramo u ovom domu je pitanje svih nas i pitanje koje nadilazi samu politiku.

Posle nepune dve godine od podnošenja inicijative koju je podržalo gotovo 160.000 ljudi, pred nama je tzv. Tijanin zakon, koji za cilj ima uvođenje doživotne kazne. Ovo je naš dug prema Tijani i ostaloj deci i ostalim žrtvama monstruoznih dela i zločina, ali i obaveza prema onima koji još uvek, nažalost, mogu biti sledeća žrtva. Svaki krvavi pir nas šokira i budi želju da se počinilac najstrože kazni. Zato je ova tema o kojoj danas razgovaramo izuzetno teška i bolna i izaziva ogromno uznemirenje svih nas.

Gospodine Šešelj, hoćete li da slušate ili ćete da izađete?

(Vojislav Šešelj: Neću ni da vas slušam ni da izađem.)

Onda se samo malo umirite.

(Vojislav Šešelj: Ja sam vrlo miran, nego imam vrlo važnu raspravu sa kolegom.)

(Predsedavajući: Nastavite samo sa govorom. Hvala.)

Dakle, ova tema o kojoj danas razgovaramo je izuzetno važna i ja sam zbog načina na koji je gospodin Šešelj o njoj govorio verovala da je ovo istinski tema o kojoj on i te kako, kao izuzetno stručan i vrstan pravnik, ima šta da kaže, pa se zato zbunjujem što ne želi da pažljivo sasluša i ostale kolege.

Dakle, ova tema je izuzetno kompleksna i na više nivoa izaziva preispitivanja, promišljanja i dileme. Istovremeno, veoma je važno da se ozbiljno preispitamo na koji način kao društvo moramo da se suočimo s ovim problemom, a tiče se prevencije najtežih zločina i krivičnih dela.

Iako je smrtna kazna u srpskom zakonu ukinuta pre skoro dve decenije i evropskim pravom strogo zabranjena, neretko se čuju zahtevi za njeno vraćanje u Krivični zakon. Kao drugo rešenje za one koji su izvršili najteža krivična dela javnost vidi doživotni zatvor. Krivični zakonik u Srbiji kao najstrožu kaznu predviđa 40 godina. Mi smo, dakle, danas na samo jedan korak od uvođenja kazne doživotnog zatvora. To već samo po sebi traži ozbiljno preispitivanje i otvara mnoga pitanja kojima bismo morali kao društvo ozbiljno da se pozabavimo sagledavajući ih iz što je moguće više uglova i perspektiva.

Za mene lično suština je u tome da stroža kaznena politika nije dovoljna sama po sebi, jer ona dolazi post festum. Bezbednost građana i društva obezbeđuje se prevencijom, koja se tiče svih sfera društvenog života. Neophodno je da država zaista učini sve na prevenciji gnusnih i surovih nedela i zločina, naročito nad decom, trudnicama i starim i nemoćnim licima, kako bismo osigurali bezbednost dece pre svih, ali i svih građana.

Smatram da je važno da po ovom pitanju obezbedimo široki konsenzus društva, u šta ne sumnjam, ali mi je zato izuzetno žao što nije došlo do potpune saglasnosti stručne javnosti, naročito u delu koji se odnosi na uslovni otpust.

Kroz raspravu o predloženim izmenama mi danas govorimo i o potrebi društva da se zaštiti od budućih najtežih krivičnih dela nad decom pre svih, i to sa punom svešću o tome da se ona ne mogu trajno sprečiti ukoliko ozbiljno ne promislimo o svim mogućim merama prevencije uključujući, primera radi, i formiranje registra pedofila, kao i pojačan rad na podršci i pomoći potencijalnim dželatima kako bismo prevenirali teška krivična dela i nemile događaje. Ovde danas govorimo, ako hoćete, i o nameri da Srbija bude bezbedno mesto za život.

Želim samo kratko da podsetim na put koji je inicijativa Igora Jurića, odnosno Fondacije „Tijana Jurić“ prošla do današnjeg dana. Dakle, akcija za uvođenje kazne doživotnog zatvora za ubice dece počela je u martu 2017. godine. Predloženo je, i obrazloženo primerima najtežih zločina, uvođenje kazne doživotnog zatvora za ubistvo i silovanje deteta do 14 godina, maloletnog lica do 18 godina i trudnica. Gotovo 160.000 građana Srbije podržalo je inicijativu, brojne javne ličnosti, ugledni tužioci, sudije i advokati takođe. Akciju je podržao i predsednik Srbije Aleksandar Vučić, koji je najavio da će Ministarstvo pravde izraditi izmene zakona u skladu sa inicijativom.

Godinu dana kasnije, krajem 2018. godine, ministarka je formirala radnu grupu za izmene i dopune Krivičnog zakonika. U februaru su se okupili tvorci ovog zakona, među kojima su bili i ministarka pravde, i ministar policije, i tužioci i advokati. Potom je Ministarstvo unutrašnjih poslova uputilo Ministarstvu pravde zvaničan predlog za izmene Krivičnog zakonika i evo danas tog predloga zakona pred nama i praktično smo još samo jedan korak udaljeni od njegovog usvajanja.

U svom izlaganju izneću jedan pomalo neuobičajen ugao posmatranja i predloženih izmena i problema s kojima smo suočeni rizikujući pritom da ne budem shvaćena ili da budem pogrešno protumačena budući da danas razgovaramo o ovoj izuzetno teškoj i osetljivoj temi. Međutim, ono što je bilo jednom, bilo je zauvek. To se odnosi na svakog čoveka. Postradale ne možemo vratiti u život, ali u ime njihovih žrtava, u obavezi smo da sprečimo, koliko god je moguće, neke nove situacije koje će sa sobom doneti žrtve poput Tijane. Posle tragičnih događaja, popravke nema. Nakon užasa počinjenih nad decom može samo da se začuti.

Kao narodni poslanik, preuzimam na sebe odgovornost da ovde danas otvorim neka pitanja i lična promišljanja, ako hoćete, o ovoj bolnoj, teškoj i uznemirujućoj temi, pitanja koja kod mene lično izazivaju dileme i mnogobrojna pitanja na više nivoa, pa, ako hoćete, i zabrinutost pre svega i pitanja koja se tiču mogućnosti uslovnog otpusta počinilaca najtežih dela. Pitanje doživotne kazne mi je potpuno jasno i, želim da kažem, prihvatljivo i, kao što je ministarka ranije danas rekla, ona ima i simbolički značaj i adekvatnije izražava težinu učinjenog dela.

Svedoci smo brojnih kriminalnih dela, nažalost. Postavlja se pitanje da li je društvo dovoljno sigurno da će svi oni kojima bude određena sankcija, u bilo kom vremenskom periodu, sa pravom pomilovanja biti dovoljno preobraćeni da neće ponoviti delo. Hajde da to pitanje sagledamo kroz primer lica mlađih od 21 godine života, koje ovaj zakon tretira i za koje predviđa mogućnost uslovnog otpusta, tačnije nemogućnost osude na kaznu doživotnog zatvora. Šta ćemo raditi, pretpostavimo hipotetički, ako takvo lice, ispod 21 godine života, počinilo zločin sa smrtnim ishodom nad decom, trudnicama, starim ili nemoćnim licima? Da li je njegova žrtva isto što i žrtva zločina koji je počinila osoba starija od 21 godine?

Dakle, ovde se vraćamo na pitanje počinioaca, a ne na pitanje žrtve, a, podsećam, žrtvu imamo. Mi se nadamo da će počinilac mlađi od 21 godine biti manja opasnost za društvo u odnosu na starijeg počinioaca, starijeg od 21 godine života. Ukoliko smo sigurni da smo preduzeli sve mere ozdravljenja ličnosti tokom trajanja zatvorske sankcije i pripreme za život na slobodi počinioaca mlađeg od 21 godine, zašto već sada znamo da taj isti postupak neće dati željenu vrstu odgovora za počinioaca starijeg od 21 godine? Dok, s jedne strane, dajemo jednom nadu, postavlja se pitanje zašto je ne damo i drugom.

Ostavljanje bilo kog osuđenog bez nade i razmatranja pitanja da će jednog dana svojim ponašanjem možda zaslužiti uslovnu slobodu je nehumano, gospodin Šešelj je rekao nečovečno, kako se to navodi u dokumentima iz raznih evropskih konvencija, dakle nehumano ili nečovečno s aspekta ljudskih prava i

sloboda. Želim da kažem da je to jedan od glavnih argumenata onog dela stručne javnosti koji osporava predložene izmene.

Ja se pitam možemo li uopšte isključiti nadu iz života i verovanje da stvari mogu biti drugačije i bolje. Smeju li nada i borba da budu uzaludne? To se pitam dok razmišljam o žrtvama, ali i dok razmišljam o počinioциma. Počinioци su takođe svojevrzne žrtve nečega što je izvan zdravog razuma, i tu nemamo nikakve dileme.

Verovatno ćete sada reći da je nada, kao i milost, oduzeta žrtvama. I pitaćemo se svi – da li je nada potrebna i dželat? Nada je, moje uverenje je, potrebna svima nama, da će primena ovog zakona umanjiti broj počinilaca, ali, bojim se, nada će biti pusta ukoliko se ne preduzmu sve mere prevencije prema bilo kom članu društva koji pokazuje društveno neprihvatljivo ponašanje koje u konačnici može imati zločin sa smrtnim ishodom počinjen nad detetom, trudnicom, starim ili nemoćnim licem.

Onda moje razmišljanje dalje ide ka tome da je u većini slučajeva počinilac tog monstruoznog i svirepog zločina u nekom trenutku svog života, ili čak rođenjem, lišen kapaciteta humanosti. I vrlo je verovatno da će i tokom trajanja zatvorske sankcije ostati bez kapaciteta za promenu. Ali pitam se zašto mu uskratiti nadu da u nekom trenutku poželi da se, ako ništa, istinski pokaje ili da veruje da je promena u krajnjoj liniji i moguća. To ne znači pustiti na uslovnu slobodu. To znači omogućiti samo da to što zovemo nadom i verom da je nešto moguće... Kao što sam rekla, i da ponovim, da ne bude zabune, u većini slučajeva počinilaca tako monstruoznih zločina to i nije moguće, ali prosto pitam se, pitam i vas, pitam i sebe.

To onda otvara još jedno novo pitanje. Zato kažem da je tema o kojoj danas govorimo izuzetno kompleksna i otvara niz pitanja i dilema i promišljanja na više nivoa. Zato mi je važno da ih ovde otvorimo, jer od ovog zakona zavisiće sve ono što ćemo u budućnosti da uradimo kako bismo sprečili i prevenirali sve moguće slučajeve u budućnosti. Dakle, to onda otvara novo pitanje u smislu prevencije – da li mi prepoznavamo takve slučajeve koji negde na početku svog života pokažu negativna ili društveno neprihvatljiva ponašanja? Prepoznaju li ih institucije za mentalno zdravlje kao potencijalne počinioce bilo kog zločina? I kakav odgovor društvo daje na detektovan mogući problem koji se u većini slučajeva ispolji u nekom trenutku, kao što sam rekla?

Srbija je potpisnik Evropske konvencije o ljudskim pravima. Praksa Evropskog suda je jasna: dakle, u nekoliko predmeta se već izjasnila i rekla da je uslovni otpust nešto što mora da postoji i da nije moguće, a naročito za tako stroge kazne zatvora, ukidati mogućnost i nadu, pa makar bio i najveći zločinac i najveći zločin. Nada je ta koja ne sme biti ukinuta nijednom ljudskom biću.

Poštovane kolege i ministarko, ovo je rekao Radomir Ilić, državni sekretar Ministarstva pravde. Ja sam se pitala da li da zbog osetljivosti teme i pijeteta prema žrtvama uopšte izgovorim ovu rečenicu danas, ali sam odlučila da otvorim neka pitanja kako bismo zajednički promislili o ovom izuzetno važnom pitanju i temi u toku ove rasprave, kojima bismo kao društvo morali da se bavimo, jer kao narodni poslanici, u krajnjoj liniji, predstavljamo i one koji se nalaze na odsluženju i izdržavanju kazne.

Pored ovih predloženih izmena koje će se desiti, očekujem i verujem da će društvo biti na takvom stepenu razvoja institucija i da će prepoznati potrebu da se izgrade mehanizmi zaštite od mogućeg činjenja ovakvih užasa, pa samim tim i eliminisanja mogućnosti da postoje žrtve ovakvih izvitoperenih i neljudskih poteza i potreba, naročito prema deci. Zahvaljujem se.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala vama.

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović.

Izvolite, kolega Jovanoviću.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Uvažena ministarko sa saradnicima, na samom startu, u ime Poslaničke grupe SPS, izneću stav koji će biti apsolutno precizan i jasan, a to je da ćemo u danu za glasanje podržati ovaj set zakona iz oblasti pravosuđa koji vi danas predstavljate i da ćemo za isti glasati.

Kao ovlašćeni predstavnik Socijalističke partije Srbije, ja ću redom, onako kako su hronološki predlozi zakona postavljeni, prokomentarisati svaki od ovih predloga zakona. Nadam se da ćete određene sugestije koje ću izneti prilikom iznošenja ovih komentara prihvatiti, pri čemu smo u tom smislu podneli nekoliko amandmana za koje smatram da će u kvalitativnom smislu reči poboljšati sadržinu predloženih zakona.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, uvažena ministarko, želim da podelim vaše mišljenje i da istaknem da je Ministarstvo pravde zauzelo jedan stav koji ni u kom slučaju ne treba ignorisati, naprotiv, treba ga prihvatiti, a to je da je suština izmena ovog zakona da postoji pravna izvesnost da će biti kažnjen svaki učinilac krivičnog dela bez obzira na krivično delo i kvalifikaciju krivičnog dela, odnosno radnju izvršenja krivičnog dela koju bude preduzeo.

Ono što je u javnosti izazvalo veliku pažnju, pa čak i dileme, jeste jedna od, hajde da ih nazovemo, značajnijih izmena i dopuna Krivičnog zakonika, a to je uvođenje, kao jedne od vrsta krivičnih sankcija, doživotnog zatvora. Što se nas tiče, ne postoji ni jedna jedina dilema oko opravdanosti uvođenja ove kazne, odnosno normiranja u Krivični zakonik. Dakle, apsolutna opravdanost postoji, bez obzira na sve polemike koje ovde budu iznošene ili su se iznosile ili ih struka zastupa.

Ono što mi naročito uvažavamo i cenimo jeste činjenica da ste dobro prepoznali razloge zbog kojih treba uvesti ovu vrstu krivične sankcije. Jedan od ključnih razloga jeste ogromna podrška građana –158.000 ili blizu 160.000 građana je tražilo ovu vrstu izmena i dopuna Krivičnog zakonika. To ne možemo niti smemo ignorisati. Mi ove zakone, ne samo ove, nego sve zakone, donosimo u interesu građana i onda je to jedan od fundamentalnih razloga zbog kojih moramo krenuti u nešto što se zove drugačija sistematizacija u odnosu na dosadašnju ili dosadašnje normiranje krivičnih dela.

Hajde da krenemo od nečeg što je elementarno, što se uči na pravnom fakultetu – šta je svrha kazne ili krivične sankcije? Jedna je prevencija ili preventivno delovanje, druga je represija.

Kada govorimo o preventivnom delovanju, onda je podelimo odmah u dva pravca, a to je specijalna prevencija ili individualna, koja se odnosi na učinioca krivičnog dela i očekivanje je da zbog same kazne preveniranje

podrazumeva da on neće ubuduće vršiti krivična dela, da će se u toj meri resocijalizovati i postati koristan član društvene zajednice.

Kada govorimo o govorimo o generalnoj prevenciji, hajde da tu budemo potpuno otvoreni i iskreni. Ne očekujemo mi da će se smanjiti broj izvršilaca krivičnih dela, ne očekujemo da će se smanjiti ni broj krivičnih dela, naročito teških krivičnih dela, ali bitno je da stvaramo jedan drugačiji društveni ambijent, da zaprećenom kaznom delujemo na sve one koji čak i pomisle na mogućnost izvršenja krivičnog dela, da će upravo vrsta i visina krivične sankcije na njih preventivno delovati.

Moram ukazati, kao što ste i vi na samom početku vašeg izlaganja, na nešto zbog čega uvođenje kazne doživotnog zatvora smatram opravdanom kaznom. Naravno, u tom smislu, komparativno ću dati nekoliko rečenica kao osvrt na uslovni otpust.

Podsetiću na 2002. godinu, kada je prvi put u Republici Srbiji izrečena kazna zatvora u trajanju od 40 godina. Kažem, prvi put, i to za jedno svirepo ubistvo, za krivično delo ubistva koje je izvršeno na bezobziran i svirep način, gde se kao žrtva pojavljuje Dušica Ilić, stara 15 godina, a gde je izvršilac krivičnog dela star 41 godinu. Dušica Ilić, kao žrtva, bila je dete srednjoškolskog uzrasta, a bila je žrtva samo zbog toga što se našla na putu učinioca krivičnog dela prilikom vraćanja iz škole.

Nedugo zatim čine se nova krivična dela, takođe na svirep i bezobziran način. Tako je 2007. godine na 40 godina zatvora osuđen učinilac krivičnog dela ubistva, i to smrtne posledice, nakon silovanja trogodišnjeg deteta. Moram da podsetim, iako nije baš primereno da se komentarišu sudske odluke i kao advokat uvek izbegavam da komentarišem sudske odluke (što naravno činite i vi, što je za poštovanje i uvažavanje), ali ću reći da je predsednik tadašnjeg sudskog veća Siniša Sofrenović prilikom izricanja presude rekao da bi mala Katarina u vreme izricanja ove presude imala pet godina, ali da nažalost tih pet godina nije dočekala.

Da li ovi podaci dovoljno ukazuju na opravdanost uvođenja doživotnog zatvora? Da li ovi podaci ukazuju da bezobzirnost i svirepost prilikom preduzimanja radnji izvršenja krivičnog dela opravdavaju nemogućnost uslovnog otpusta? Ja mislim da ćete, drage kolege, i vi koji me slušate i oni koji me ne slušaju, prihvatiti ove činjenice kao tačne. Ne može učinilac krivičnog dela imati bilo kakvu vrstu benefita ukoliko je učinio krivično delo na ovakav, dakle i bezobziran i svirep način.

Struka ukazuje i na to da je uslovni otpust tekovina EU, u smislu primene od strane međunarodnih pravnih institucija, pa i Evropskog suda za ljudska prava, što nije sporno, ali ja moram i vas i građane Republike Srbije da podsetim na jednu činjenicu, da zemlje EU imaju u svom kaznenom zakonodavstvu ili krivičnom zakonodavstvu takođe kaznu doživotnog zatvora, bez uslovnog otpusta. To su, pomenuću: Engleska, Vels, Holandija, Slovačka, Bugarska. Dakle, to su zemlje Evropske unije. Ako te zemlje nisu dozvolile uslovni otpust za učinioce krivičnih dela, kao što su najteža krivična dela, zbog čega bi Srbija u svom krivičnom zakonodavstvu bila tolerantna prema takvim učiniocima krivičnog dela? Da li postoji jedan jedini razlog klasično-humanističke prirode u odnosu na bilo koje druge razloge koje su iznosili oni koji ovo osporavaju?

Da li je zabrana uslovnog otpusta neustavna? Ja tvrdim da nije. Neustavno bi bilo da se bilo ko izloži, bilo kakvom odlukom nadležnog organa, institucije, zlostavljanju, mučenju, nehumanom postupanju. Naravno, Ustav tu vrstu zaštite prava i sloboda svima garantuje. Ali ovde se ne radi o tome, ovde se radi o nečem drugom – da neko ko je učinio ovo krivično delo ne može više uživati poverenje ne sudova, već građana Srbije. Građani Srbije više ne mogu verovati onome ko se, najblaže rečeno, drznuo da izvrši krivično delo, i to ni manje ni više nego da ubije dete, da usmrti bremenitu ženu, da izvrši krivično delo obljube zloupotrebom službenog položaja sa smrtnom posledicom.

Na koji način, bez obzira kako, da li medicinski, antropološki ili na bilo koji drugi način, utvrditi da se takva osoba može resocijalizovati, da se može popraviti u toj meri i da nakon svega može postati koristan član društvene zajednice? Kako izgraditi poverenje da će takva ličnost, koja u svojoj svesti ne sadrži ono što je elementarno, a to je humanost i odnos prema čoveku kao čoveku, a ne prema biću koje treba zgaziti, uništiti ili ubiti, moći da bude koristan član društvene zajednice? Ni penološki, ni kriminološki, ni na bilo koji drugi način opravdanje za tako nešto ne postoji. Zbog toga, onaj represivni element koji sadrži krivična sankcija prema takvim ličnostima mora biti upotrebljen i on mora da postoji.

Hajde da uzmemo primer Makedonije: u Makedoniji trenutno ima 40 osuđenika. Kod nas, ako se ne varam, uvažena ministarko, vi me ispravite ako grešim, ima 62; 80, izvinjavam se, ja sam koristio podatak iz nekog ranijeg perioda pa u tom pravcu mogu da pružim izvinjenje građanima zbog toga što sam izneo netačan podatak. Ali postoji tačan podatak, a tačan je podatak da se u zemljama koje imaju u svom krivičnom zakonodavstvu predviđenu mogućnost uslovnog otpusta i za najteža krivična dela takav uslovni otpust gotovo nikada nije desio, odnosno gotovo nikada nije dozvoljen, nije doneta odluka da je odobren uslovni otpust.

U Makedoniji, od 40 osuđenika u zatvoru Idrizovo, gde je veliki broj Albanaca, nažalost, kao izvršilaca krivičnih dela, još uvek ne postoji odluka o izricanju, odnosno odobravanju uslovnog otpusta.

Kada je u pitanju kazna doživotnog zatvora, ona postoji i u Austriji, i u Finskoj, Francuskoj, Nemačkoj, velikom broju zemalja EU. Dakle, mi kao država koja vodi računa prevashodno o interesima svojih građana, što je osnovni cilj i kurs Vlade Republike Srbije, nećemo ni u kom slučaju pogrešiti uvođenjem ove vrste krivične sankcije.

Sve dileme koje su moje uvažene kolege iznosile jesu za uvažavanje i poštovanje, ali postoji ono što se činjenično ne može osporavati, a to je da u ovom slučaju humanost nije izostala. Kazna doživotnog zatvora, s jedne strane, u odnosu na kaznu zatvora od 40 godina može se smatrati daleko humanijom. Onaj ko je izdržao kaznu od 40 godina zatvora može izaći iz zatvora sa svojih 50, 60, 70 godina, može i više. Da li je takva osoba spremna da se uključi u sve tokove društvenog života i postane koristan član društvene zajednice? Da li mi kao građani, bez obzira na to što se nalazimo ovde u funkciji donosilaca zakona, ili oni koji nas gledaju i očekuju da donesemo adekvatne zakone, možemo imati poverenje da se takve osobe kao resocijalizovane mogu vratiti društvu? Ne.

Postoje stanovišta, koja i mi u Poslaničkoj grupi SPS zagovaramo, a jedno od osnovnih je sledeće: takva osoba posle navršenja dugotrajne kazne zatvora, odnosno izdržane kazne zatvora nije spremna da se vrati kao koristan član društvene zajednice prevashodno zbog toga što je ili zbog godina nemoćna, zbog nepoverenja građana prema takvoj osobi, zbog toga što se ne može prilagoditi više normalnom životu i zbog toga je daleko i humanije i primerenije da ostane na doživotnoj kazni izdržavanja zatvora u uslovima u kojima se ta kazna izdržava.

Prema tome, mi nemamo problem oko toga da vas podržimo u predlogu kako za uvođenje krivične sankcije doživotnog zatvora, tako i za nemogućnost uslovnog otpusta za najteža krivična dela, odnosno krivična dela sa najvećim stepenom društvene opasnosti.

Što se tiče pojedinih delova Krivičnog zakonika za koje smatram da bi ih trebalo preispitati, ja ću vas zamoliti sada da prokomentarišemo zajedno. Radi se o recidivistima, odnosno povratnicima prilikom izvršenje krivičnog dela. U članu 55, govorim o predlogu člana, u stavu 1. predloženo je – ako je učinilac krivičnog dela učinjenog sa umišljajem ranije osuđen za umišljajno krivično delo, da se takva okolnost uzima kao otežavajuća, što je izuzetno dobro rešenje, ali ako od ranije osude ili izdržane kazne nije proteklo pet godina.

Uvažena ministarko, postavlja se jedno pitanje i jedna dilema, prevashodno struke – zašto pet godina? Zašto pet godina i da li je to relativno mali vremenski period? Hajde da uzmemo pet godina i jedan dan, pet godina i petnaest dana, pet godina i mesec dana, da li vam se čini da je taj vremenski period od pet godina kratak period? Šta to znači? To znači da je Petar Petrović izvršio krivično delo sa umišljajem, prošlo je pet godina, on ponovo vrši krivično delo, ali mu se to ne uzima kao otežavajuća okolnost. Postavlja se pitanje zašto. Zbog čega? Što se nas tiče, humanistički bi bilo da to uvek postoji kao otežavajuća okolnost, ili da barem prođe daleko duži vremenski period kada se može smatrati da se to više ne tretira kao otežavajuća okolnost zbog velikog vremenskog perioda koji je protekao u odnosu na poslednju protivpravnu radnju, odnosno radnju izvršenja krivičnog dela sa umišljajem kao oblikom vinosti.

To se isto odnosi i na višestruki povrat, opet imamo tu granicu od pet godina, za koju lično smatram, ali više s aspekta profesionalnog pristupa ovom problemu, da je to kratak vremenski period.

U svakom slučaju, mislim da bismo možda mogli u ovom pravcu zakon na neki način prilagoditi, da se kao otežavajuća okolnost uvek mora uzeti u obzir učiniocu krivičnog dela prilikom izricanja naknadne odluke o izvršenju krivičnog dela i krivičnoj odgovornosti, bez obzira na to kada je izvršio krivično delo.

Ono što je dobro, dobro je što ste uveli kao krivično delo i planiranje krivičnog dela.

Advokatska komora podržava, naravno, normiranje krivičnog dela – napad na advokata. Ja vas tu u ime Advokatske komore pozdravljam i zahvaljujem se na jednom takvom sistematizovanju imajući u vidu da smo u poslednje vreme imali nebrojeno slučajeva napada na advokate, nažalost i sa

smrtnim posledicama. Mislim da je jedna od poslednjih bila smrtna posledica kod kolege advokata Ognjanovića.

U ostalom delu zaista ne bih komentarisao izmene i dopune Krivičnog zakonika imajući u vidu da se radi o kvalitetnim predlozima kada su u pitanju odredbe ovog predloga zakona.

Kada se osvrnemo na odredbe Zakonika o krivičnom postupku, u tom pravcu ne bih iznosio neki bitan komentar imajući u vidu da se radi samo o usaglašavanju odredaba Zakonika o krivičnom postupku sa onim što mora biti upodobljeno kada je u pitanju primena, i to praktična primena, Krivičnog zakonika.

Takođe želim da pohvalim odredbe Predloga zakona o sprečavanju korupcije. Mislim da je dobro što se ovim zakonom preciziraju fundamentalne odredbe ovog zakona koje se odnose na: sukob interesa, akumulaciju funkcija i sam postupak pred Agencijom za sprečavanje korupcije.

Mislim da je dobro što je jedan broj javnih funkcionera, koji nesumnjivo nose status javnih funkcionera, oslobođen odredaba koje su ranije bile prisutne, dok je još uvek aktuelni zakon na snazi. Radi se o odbornicima skupština lokalnih samouprava, odnosno članovima gradskih i opštinskih veća koji su ranije potpadali pod odredbe, naročito kaznene odredbe ovog zakona. Sada to više neće biti slučaj, što smatram dobrim rešenjem jer se ipak ne radi o nosiocima javnih funkcija koji imaju kapacitet koji imamo konkretno mi kao narodni poslanici u ovom parlamentu.

Takođe bih pozdravio i odredbe Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, naročito u onom delu koji se odnosi na nadležnost sudije za izvršenje krivičnih sankcija kada se radi, hajde da tako nazovem, o alternativnom izvršenju krivičnih sankcija, a to je da se krivična sankcija izdržava u kućnim uslovima do jedne godine, u trajanju do jedne godine, bez obzira na to da li će to biti uz elektronsko praćenje ili ne, kao i upućivanje osuđenog na rad van sedišta kazneno-popravne ustanove u kojoj se isti nalazi.

Na kraju, vratiću se samo u par sekundi, gospodine Arsiću, dozvolite mi da završim, samo u jednoj rečenici – kada govorimo o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, doživotnom zatvoru i uslovnom otpustu, žao mi je što kolege iz struke ukazuju na to da nisu bile zastupljene u stručnim raspravama. Za četiri godine, da neko nije želeo, hteo ili mogao da učestvuje u stručnim raspravama, to se ne može prihvatiti. Četiri godine je mnogo. S druge strane, rasprave je organizovala i Fondacija „Tijana Jurić“. Zašto se bilo ko od onih kolega koje sada ovo osporavaju nije pojavio na tim raspravama? Zašto se ignoriše ta fondacija?

Ja se zahvaljujem na kraju i još jednom ističem – podržaćemo ove predloge i nadam se da ćemo ih izglasati, i to pretpostavljam jednoglasno, jer ovo je nešto od fundamentalnog ili vitalnog značaja za državu Srbiju. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Komlenski.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Zahvaljujem, predsedavajući.

Drugarice i drugovi, dame i gospodo, uvažena gospodo ministre sa saradnicima, uvažene kolege, ja ću nastaviti tamo gde je kolega Neđo Jovanović stao, a to je jedan mali deo komentara o Predlogu zakona o sprečavanju korupcije. Iskreno rečeno, nije mi važno da li je donošenje ovog zakona potrebno zbog usklađivanja pravnog okvira sa preporukama GREKO komisije, odnosno Saveta Evrope ili bilo čega drugog, nego mi je važno zato što se to donosi na korist građana Republike Srbije.

Ovaj zakon očigledno pokazuje da se vrlo temeljno analizirao efekat sada važećeg Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Otklanja neke nedostatke koji su uočeni tokom prethodnog perioda. Imam utisak da, po meni, nekoliko najvažnijih stvari koje on bitno menja, iako to na prvi pogled tako ne izgleda, jesu u stvari postupak izbora direktora Agencije i uvođenje veća Agencije umesto odbora Agencije.

Kada je u pitanju direktor Agencije, dobro je to što će se – bez obzira na vrlo dobre i pozitivne rezultate rada sadašnjih rukovodilaca Agencije za borbu protiv korupcije, ali naravno uvek razmišljamo o budućim vremenima i o još boljem radu – stručnost ljudi koji konkurišu na mesto direktora Agencije praktično kontrolisati na jedan vrlo kvalitetan način.

Znači, formiranje komisije, koja će imati zadatak da sprovede test, koji će imati obavezu da obezbedi potpunu i dobru ocenu o stručnoj osposobljenosti, znanju i veštini kandidata, jeste nešto što će nam garantovati postojanje njegove stručnosti, onoga ko bude bio predložen kao mogući kandidat Narodnoj skupštini za izbor za direktora. Zatim, ono što je jako važno, ali i izuzetno velika odgovornost komisije jeste drugi deo posla koji ima – da se oceni njegov profesionalni integritet za obavljanje funkcije direktora Agencije. Treći deo je, naravno, takođe važan, odnosi se na plan i program rada Agencije u periodu u kojem mu se poverava mandat. To su stvari koje su jako važne.

Da ne postoje neka iskustva, o kojima ću nešto malo kasnije govoriti, možda bih ovde i osporio to da je potrebno da se obezbedi potpuna profesionalizacija veća Agencije. Po ovom predlogu zakona, veće Agencije mogu sačinjavati ljudi koji ispunjavaju iste uslove koje mora da ispunjava i direktor Agencije. I oni prolaze kroz test, s tim što, naravno, moraju da polaže test stručne osposobljenosti, kao i da prođu ocenu njihovog profesionalnog integriteta za obavljanje funkcije direktora.

Ovo će doneti jedan novi kvalitet u radu agencije koja će se boriti protiv korupcije. Naravno, tu treba voditi računa da se jedna širina, koja se ponekad profesionalizacijom određenih tela može izgubiti, vremenom ne izgubi, ali to jeste posao ovog doma, kada bude usvajao izveštaj o radu, da to dobrano proprati, kao i Ministarstva, koje ima svoj udeo u postupku kada su u pitanju ocena rada same Agencije, a i izbor direktora i veća.

Zašto sam rekao da je jako važna ocena profesionalnog integriteta? Jer smo imali, nažalost, jednu ružnu situaciju da nam član Odbora Agencije za borbu protiv korupcije bude krivično gonjen i odgovara. Doduše, ne na način na koji mislim da je trebalo da odgovara, ali to je stvar pravosudnih organa. Znate, danas je taj čovek neko koga nam sa ulice predlažu kao ovlašćenog pregovarača. Inače, odlukom Trećeg javnog tužilaštva u Beogradu, u predmetu KT 331/15, narodski rečeno, odobreno je odloženo gonjenje Čedomiru Čupiću,

tadašnjem članu Odbora Agencije za borbu protiv korupcije, da izbegne krivično gonjenje, kako to narod voli da kaže, i ispuní obaveze koje mu je tužilaštvo odredilo, a da se postupak ne vodi za falsifikovanje zapisnika, koji jeste imao određena negativna dejstva na sam rad Agencije.

Uvođenjem ovog instituta jasno je da će se ne zasigurno sprečiti, ali dobro preduprediti mogućnost da se nekome ko je trebalo da odgovara za falsifikovanje službene isprave, za zloupotrebu službenog položaja, na neki način izađe u susret – ali činjenica je da je to pravo ovlašćenog tužioca i sudije koji se saglasio sa odloženim gonjenjem – i to prekvalifikuje na krivično delo nesavesnog rada u službi i na taj način okonča ovaj krivični postupak.

To jeste nešto što u budućem periodu ne sme da se desi, jer odgovornost ljudi koji se nalaze na ovakvim funkcijama ne treba da bude nešto što će ublažiti njihovu odgovornost koja im je utvrđena, niti omogućiti povoljniji položaj u odnosu na obične građane. Naprotiv, treba za primer čak i zloupotreba funkcija, koje su javna ovlašćenja dobijena od ovog doma ili od građana Republike Srbije, upravo da bude otežavajuća okolnost za one koji treba da budu procesuirani. No, tu smo gde jesmo.

Naravno, neizbežna tema svega jeste Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika i naravno uvođenje kazne doživotnog zatvora. Znate, ovo je tema o kojoj što više razmišljate sve manje tačnih, preciznih ili sigurnih odgovora imate. Možda je najjednostavnije razmišljanje ono prvo koje svakome od nas u prvom trenutku padne na pamet – pa naravno, to je i pravično. Da ne kažem da bi ta vrsta pravičnosti za neka krivična dela čak trebalo da ide i po principu zakona taliona, „oko za oko, zub za zub“, ali trenutni Ustav nama zabranjuje uvođenje smrtne kazne, tako da ja ne mogu predlagati i aludirati ka tome da ovakva krivična dela apsolutno zaslužuju izricanje smrtne kazne.

Jasno je da i po pitanju generalne i po pitanju specijalne prevencije rezultati koje će uvođenje kazne doživotnog zatvora postići neće biti enormno veliki. To je neka moja slobodna procena, ali se slažem s tim da će se ostvariti pravednost i srazmernost između učinjenog krivičnog dela i težine krivične sankcije koja se zbog toga izriče, ako je uopšte moguće tražiti bilo kakvu pravednost i srazmernost između ovih krivičnih dela i sankcije koja se izriče. Znate, potpuno podržavam što se za najteže oblike krivičnih dela ubistva, silovanja, oblube nad nemoćnim licem, oblube nad detetom, koja su izvršena prema deci, maloletnim licima, bremenitoj ženi, nemoćnim licima ne može izreći uslovni otpust.

Da se mi malo za trenutak, kako to moji Stublinci kažu, manemo onoga što nam iz Evrope stalno poručuju i govore kako mi treba da radimo i da se ponašamo, a oni rade na sasvim drugačiji način. Ja to mogu da tumačim iz dva ugla. Kolega Neđo Jovanović je pomenuo, mislim da ste i vi govorili o tome, da postoje države u Evropskoj uniji... Prvo, da velika većina njih ima kaznu doživotnog zatvora i, drugo, da određeni broj zemalja takođe ne dozvoljava mogućnost uslovnog otpusta za pojedine vrste krivičnih dela.

Znate, kada vam stigne preporuka, odluka Evropskog suda, preporuke EU, onda vam pomalo bude i mučno u stomaku kada dođete do toga da vi u njihovim glavama otprilike niste iste vrednosti kao oni. Jer ja na drugi način ne

mogu da razumem da se nama preporučuje nešto kao dobro, a da to kod sebe ne primenjuju, naprotiv, rade stvari koje su dijametralno suprotne od svega toga.

Jako je interesantno da takve preporuke dolaze iz onih zemalja i onih država za koje smo mi i 1999. godine za vreme bombardovanja, a izgleda i posle svega ovoga bili samo kolateralna šteta i usputne žrtve, potpuno nevažne.

Briga koju oni pokazuju ili nam nameću da treba da je pokažemo prema osuđenima u jednom delu meni jeste razumna, ali stvarati prioritet od toga da je mnogo važnije da li će neko imati nadu ili neće imati nadu da će izaći iz zatvora, a uskratio je život na najbrutalniji mogući način maloletnom detetu – pa, znate šta, dozvoliću sebi da posle ovoga pretrpim mnoge kritike, ali ću reći – krajnje je licemerno. Ja nisam čak za to da se tim ljudima uopšte dozvoli i da doživotno žive u zatvorima. Za takve je smrtna kazna, koja naravno podrazumeva apsolutnom sigurnošću izveden postupak do kraja.

Ono što ne treba praviti kao preveliku famu, a to ispade još malo kada slušamo protivnike uvođenja kazne doživotnog zatvora, jeste da je to jedina kazna koja se može izreći za ova krivična dela. Moramo da kažemo ovde građanima jasno i glasno da je na sudu ta odluka koju će kaznu izreći, a da je pored zatvorskih kazni o kojima smo svi danas govorili na ovaj ili onaj način, kazna doživotnog zatvora jedna od mogućih alternativa, jedna od mogućih kazni koje može da izrekne, i to samo za najteže oblike krivičnih dela, o kojima ste vrlo taksativno danas svi govorili i ne bih da ponovo to ponavljam bez razloga jer zaista mislim da su svi zapamtili o kojim se krivičnim delima radi.

Mi moramo da vodimo računa o Srbiji, moramo da vodimo računa o našem mentalitetu, moramo da vodimo računa o našem pravosuđu, da sačuvamo ono što je dobro, a dobro je bilo i jako dobro se kroz sav dugogodišnji period pokazalo čvrsto držanje uz kontinentalno pravo. Postoje neke naznake i pokušaji, čak i kroz ove kvazihumanitarne organizacije koje nam kritikuju uvođenje kazne doživotnog izdržavanja, uvođenja na mala vrata anglosaksonskog prava, koje nije primereno niti srpskoj tradiciji niti našem mentalitetu, niti jednostavno mogu da zadovolje pravdu, u krajnjem slučaju, kada je u pitanju osećaj pravde kod onih koji su neku štetu pretrpeli od počinilaca krivičnog dela.

Treba voditi računa i nastaviti onim pravcem, naravno, poboljšavati i uslove za rad sudijama, usklađivati procesne zakone, posebno povesti računa o kadru. Danas ponovo na dnevnom redu imamo izbor novih sudija, izbor predsednika sudova za određene sudove gde su se stekle okolnosti da mogu da budu birani, ali još više se mora posvetiti pažnje edukaciji sudija, njihovom obrazovanju i ujednačavanju primene zakona na sve građane Srbije, jer to jeste osećaj pravičnosti.

Iz razloga što je uvođenje kazne doživotnog zatvora nešto što je pravično, ne mogu reći da će to ispuniti pravdu i vratiti one zbog čijeg gubitka života će nekome biti izrečena kazna doživotnog zatvora, ali barem zbog pravičnosti, Pokret socijalista, Narodna seljačka stranka i Ujedinjena seljačka stranka u danu za glasanje podržaće ove zakone, kao i predlog izbora sudija. Ja vam se zahvaljujem na angažovanju oko ovih zakona.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar gospođa Kuburović.

Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem.

Drago mi je što ste se osvrnuli na zakon o sprečavanju korupcije i upravo govorili o postupku izbora direktora i uvođenju veća. Koliko je to značajno, kazaću upravo na osnovu dosadašnje prakse rada Agencije za borbu protiv korupcije, da je postojeći sistem neodrživ i da je imao manjkavosti u prošlosti.

Podsetiću vas da je prva direktorka Agencije u krivičnom postupku upravo zbog zloupotrebe službenog položaja. Te zloupotrebe su se odnosile i na trošenje dnevnica, a takođe su bile i zloupotrebe oko kupovine zgrade u kojoj je danas sedište Agencije za borbu protiv korupcije. Utvrđeno je da je zgrada kupljena po mnogo višoj ceni, da je zgrada kupljena sa nameštajem, a kada je trebalo da se preuzme, tog nameštaja apsolutno u zgradi nije bilo, zbog čega su morala da se hitno iz budžetske rezerve ponovo izdvoje sredstva za nešto što je već bilo plaćeno, pa je samim tim integritet takve osobe doveden u pitanje.

Ovakav postupak izbora direktora kakav danas imamo svakako je pokazao manjkavosti, jer imali smo i direktora koji je nekoliko godina bio na funkciji, a nakon podnošenja ostavke, tek tada, usledila je odluka Upravnog suda, koji je utvrdio da je postupak izbora direktora imao manjkavosti, odnosno da je bio nezakonit.

Upravo ovakvim novim izborom i direktora i članova Odbora uvodimo profesionalizaciju, uvodimo objektivne kriterijume i omogućavamo da upravo najveći profesionalci budu u Agenciji za borbu protiv korupcije, odnosno u budućoj Agenciji za sprečavanje korupcije.

Verujem da će Pravosudna akademija, koja i danas sprovodi veliki broj konkursa kako za sudijske i tužilačke pripravnike, tako i za polaznike, gde je taj postupak vrlo transparentan, gde možete i onlajn da pratite postupak ispitivanja kandidata, takve kriterijume da primeni u ovoj situaciji. To znači da niko neće moći da sakrije na koji način su se birali kandidati, koji su kandidati dobili najveći broj glasova, a svakako Narodna skupština će biti ta koja će da da konačnu ocenu i izabere i direktora i članove Veća.

Zašto je bitno da članovi Veća budu profesionalci? Upravo zato što imaju obavezu da odlučuju o žalbama na odluke koje donosi direktor i da bi predupredili sve manjkavosti koje mogu da nastanu kasnije vođenjem dugih upravnih postupaka, da se otkloni svaki mogući nedostatak i da te konačne odluke opstaju, a da nemamo stalno ponavljanje dugotrajnih postupaka.

Iskoristila bih ovu priliku i ukazala na nešto što je i gospodin Neđo Jovanović istakao, a odnosi se na povrat i rok koji je potreban da protekne da bi se za nešto smatralo da li je otežavajuća okolnost ili ne. Propisan je rok od pet godina zbog odredaba koje se odnose na zakonsku rehabilitaciju. Najveći je broj upravo krivičnih dela za koja se izriče uslovna osuda, krivična dela, odnosno izvršenje krivičnih dela za koja se izriče kazna zatvora do godinu dana, gde se po proteku već pet godina smatra da to lice nije osuđivano, pa bi nam ovakva odredba bila u koliziji za zakonskom rehabilitacijom. Zato je ovo bio rok za koji se Ministarstvo pravde opredelilo i smatrali smo da može da ima najveću primenu u praksi.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li još neko od predsednika, odnosno predstavnika poslaničkih grupa želi reč? (Ne.)

Prelazimo po spisku prijavljenih govornika.

Reč ima narodni poslanik Muamer Zukorlić.

Izvolite.

MUAMER ZUKORLIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, temeljna tema današnje rasprave jesu zapravo krivični zakoni, tačnije pooštavanje sankcija za najteža krivična dela, od onih prema deci i najslabijima, pa sve do krivičnih dela ratnih zločina i genocida.

Još u davna vremena u svetim knjigama je zapisano – ko ubije nevinu osobu, kao da je celi svet pobio. Civilizovanost jednog društva se meri po tome kako i na koji način se obračuna sa nasiljem i sa nasilnicima ili kako i u kojoj meri nasilje stavi pod kontrolu. Kazne, odnosno sankcije su zapravo jedan od načina suzbijanja krivičnih dela, posebno teških krivičnih dela i zasigurno da one imaju efekte.

Kada su u pitanju najteža krivična dela, za najteže krivično delo zapravo treba biti i najteža kazna. U tom pogledu treba i razumeti i podržati ovo pooštrenje, uključujući i uvođenje kazne doživotnog zatvora. Istina, kazne same po sebi nigde pa ni kod nas ne verujem da će dati pune rezultate, odnosno obračunati se sa nasilnicima i počinioциma teških krivičnih dela. Zato je od izuzetne važnosti nasilje i teška krivična dela staviti na agendu društva i države, na svim mogućim nivoima.

U tom pogledu, od izuzetne važnosti je zapravo celokupni ambijent u kome društvo živi i kako se sa pozicije važnih faktora, medija, određenih elita tretira nasilje i tretiraju počinioци teških krivičnih dela. Ma kakve teške i oštre kazne imali za takve počinioce, ukoliko budemo i dalje imali na pojedinim medijima predstavljanje izvesnih kriminalaca, ubica, zločinaca kao heroja i važnih ličnosti u društvu, bojim se da nam nikakve reforme krivičnih zakona neće dati poželjne rezultate.

U tom pogledu, mislim da je veoma opasno i štetno za ovu državu i društvo, takođe, negiranje dokazanih ratnih zločina i negiranje ratnog zločina genocida. To je sigurno teško i može imati istorijske posledice, ali, isto tako, to je odgojno izuzetno štetno. Kada imate permanentno ponavljanje takvih stavova, pogotovo sa pozicija elita, posebno političkih, za mladi naraštaj, za mlade ljude to ima izuzetno negativan prizvuk i veoma loše odgojne posledice.

Danas imamo pred nama i zakon za sprečavanje korupcije koji je, eto slučajem, u paketu sa krivičnim zakonima, a mi znamo da zapravo korupcija uglavnom ima za cilj ili sticanje materijalne dobiti ili nekih privilegija ili izbegavanje odgovornosti, a vrlo često i izbegavanje kazni. U tom smislu, za prave efekte i krivičnih zakona i ovih reformi koje danas činimo ovde od izuzetne važnosti biće implementacija na terenu, a to znači kroz sprečavanje korupcije, posebno u pravosudnim organima i kod ostalih organa zaduženih za pravosuđe, odnosno sankcije. Tek tada, u jednom tako širokom frontu, možemo imati prave rezultate. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Milija Miletić.

Izvolite.

MILIJA MILETIĆ: Uvažena predsednice Skupštine, uvažena ministarka, kolege poslanici, građani Srbije, ja sam Milija Miletić i dolazim iz Svrljiga. To je najlepša opština u Srbiji, koja se nalazi pored grada Niša, i to je najbolji grad u Srbiji. Inače sam izabran sa liste Srpska napredna stranka, a predstavljam u Skupštini Ujedinjenu seljačku stranku. Ja ću, kao i do sada, kao narodni poslanik da kažem određene stvari koje su bitne konkretno za područje i region iz kojeg ja dolazim.

Inače, ja ću kao narodni poslanik i predstavnik Ujedinjene seljačke stranke podržati set svih ovih zakona zato što smo mi ljudi koji živimo na selu, živimo od sela, živimo u malim sredinama uvek bili protiv toga da se neko izivljava nad decom, da radi neke loše stvari nad decom, a ne daj bože da detetu oduzme život. Kod nas, u mom kraju, u mom selu takvim ljudima jeste blaga kazna da bude ispod deset godina, a i doživotni zatvor; za te ljude je najbolje da bude smrtna kazna zato što ti ljudi ne zaslužuju da žive, zato što rade nešto što je najgore.

Prema tome, ja ću podržati ove predloge zakona jer mislim da to daje mogućnost da pojedinci razmisle šta će da rade.

Ovde ima određenih sankcija koje su sada veće nego pre za one koji se bave proizvodnjom droge i svih ostalih stvari koje su veoma loše za naše ljude, za našu decu, naše mlade u svim područjima Srbije i normalno da tu moramo staviti veće sankcije i veće kazne.

Ujedno, ja ću vas još jednom, ministarka, podržati za sve ove predloge zakona. S tim što ima jedna dobra stvar za one ljude koji učine neko krivično delo, namire sa tužilaštvom – tu sada postoji mogućnost gde će oni kroz finansijsku podršku dati određene stvari, određeni novac. A vi sada kao Ministarstvo pravde imate mogućnost da preko projekata i konkursa koje ste vi kao Ministarstvo pravde raspisali obezbedite određena sredstva za područja kao što su opštine Svrljig, Bela Palanka, Gadžin Han, kao što su opštine na jugoistoku Srbije, a tim sredstvima možemo da uredimo i naše vrtiće, i naše domove zdravlja i naše mesne zajednice.

Još jednom, uvažena ministarka, ja ću podržati set svih ovih zakona jer mislim da su potrebni. A vas bih pozvao da kao nadležna ministarka za pravdu date svoj autoritet da se dobiju sredstva za te male opštine koje su konkurisale po konkursu Ministarstva pravde i pozvao bih vas da dođete u Svrljig, da obidete najlepšu opštinu u Srbiji, zato što i jesmo najbolji. Hvala još jednom.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima poslanica Vjerica Radeta.

VJERICA RADETA: Dame i gospodo narodni poslanici, bilo je prilično teško pripremati se za današnju sednicu zato što smo imali svega 72 sata da se bavimo ovim zaista ozbiljnim temama i u jednom delu ozbiljnim predlozima zakona.

Imamo ovaj Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, koji nema suštinski takoreći nijednu izmenu, ali smo ovo morali da raspravljamo zato što je to deo tog Poglavlja 23. Uvek kad se nešto radi po nalogu Evropske unije, to obavezno mora biti loše i čućete kroz amandmane šta mislimo o tom zakonu.

Što se tiče ovog Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, kažete da se ovaj zakon usklađuje sa Krivičnim zakonikom iz 2016. godine i da mora da se radi po hitnom postupku zbog sprečavanja nastanka štetnih posledica za državne organe. Sada nam samo treba odgovor da li su se te štetne posledice dešavale za ove prethodne tri godine. Zašto sada odjedanput mora po hitnom postupku?

Zakon o sprečavanju korupcije takođe nema nikakvih suštinskih izmena, osim naziva. I dalje će korupcija cvetati, i dalje će se Agencija baviti tim da li su javni funkcioneri kasnili pet ili sedam dana u prijavljivanju svoje imovine, a suštinska borba protiv korupcije uopšte ne postoji. Niste ni predvideli ono što vam govorimo godinama – zloupotrebe javnih funkcija, javnih resursa itd., i u okviru političkih kampanja, predizbornih, i zloupotrebe od strane političkih stranaka, zloupotrebe birača itd. Dakle, niste se bavili na pravi način ovom temom, i to svakako nije dobro.

Ali šta je ovde interesantno? Mi danas govorimo o zakonu o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, ali mi danas imamo, evo, zakon o sprečavanju korupcije, koji predviđa jedno novo krivično delo. A što će vam ovo, što ga niste stavili u ovaj Krivični zakonik? Dakle, ovo je nešto što je... Ne samo u ovom slučaju, ovo sam samo kao primer navela, a kad budem o ovom zakonu malo više govorila, čućete i više detalja.

Zakon o izmenama Zakonika o krivičnom postupku. Zapazili smo dve interesantne stvari ovde. Prvo je da ste za lica osuđena na 40 godina, odnosno na doživotnu robiju predvideli da u njihovo ime članovi porodice bez njihovog posebnog ovlašćenja ne mogu podnositi žalbe. To ne bi smelo tako da ostane. Zaista, to je grubo kršenje i diskriminacija tih ljudi, bez obzira na to kakvo krivično delo su učinili. Članovima njihove porodice i braniocima ovo pravo ne bi smelo biti ugroženo.

Takođe ste predvideli da ne može biti saradnik neko ko je osuđen na 40 godina ili doživotnu robiju. To bi, s jedne strane, moglo biti prihvatljivo, ali, s druge strane, ako znamo da imamo puno nerešenih krivičnih dela ubistava ili pokušaja ubistava iz perioda oko 2000. godine i ranije, konkretan slučaj, recimo, Milorada Ulemeka, gde bi bilo jako interesantno i jako važno da se rasvetle određene činjenice, da on dobije taj status da bi mogao da iznese istinu. Jer opšte je poznato da on nije osuđen, zapravo da osuđen jeste, ali da je Nata Mesarović svojevremeno rekla jednu istinu pred televizijskim auditorijumom kad je rekla – dobili smo presudu.

Najinteresantniji u javnosti jeste Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika. Mnogo se medijski ovo koristilo, takoreći i zloupotrebljavalo, ali ono što je suština jeste da ste vi ove izmene zapravo nekako stihijski predlagali, da tu opet nije bilo nekog sistemskog rada, jer vi deseti, ja mislim, ili jedanaesti put menjate Zakonik o krivičnom postupku koji je donet 2005. godine. Od kada ste vi ministar, ovo je, mislim, šesta izmena. Ili gospodin Selaković, ali to je vaša vlast. To govori o tome da ovo nije dobar osnovni zakon i da konačno treba da se donese jedan kodifikovani krivični zakonik. Vrlo je jednostavno: imate nezaposlene mlade pravnike, neka svako ministarstvo angažuje po jednog, taman da završi pripravniki staž, da dobije

zadatak da vidi u okviru svakog ministarstva svaki zakon, koja su to krivična dela, jer ako ih nema sto mimo Krivičnog zakonika, onda nema nijedno.

To je trebalo na taj način da se uradi, a ne pod pritiskom, medijskim, javnosti, društvenih mreža, nevladinih organizacija i tako dalje, da opet donosimo neke zakone sa imenom. To nije dobro. Imali smo „Aleksin zakon“, „Marijin zakon“, sada „Tijanin zakon“. Znači, sada treba da očekujemo da li će se, ne daj bože, pojaviti neko još monstruozniji ko će, ne daj bože, izvršiti neko krivično delo nad nekim detetom ili nemoćnim, bolesnim, starim licem i tako dalje, pa da tim imenom opet nazivamo neki zakon. Mora to da se radi sistemski, da svako unapred zna, ako bude spreman da izvrši neko krivično delo, da je to već zaprećeno u Krivičnom zakoniku.

Kada je u pitanju uvođenje doživotne kazne, pogotovo tamo gde je izvršeno krivično delo nad decom, naravno, niko normalan ne bi pomislio da takvi ljudi ne zaslužuju najgore moguće kazne koje mogu da se izreknu, ali to na neki način sputava da se govori o Predlogu zakona na jedan ozbiljan stručan i ozbiljan politički način.

Nije dobro što ste predvideli da za neka krivična dela neće biti dozvoljen uslovni otpust, odnosno mogućnost uslovnog otpusta, da li će ga biti, to se ne zna, jer vi ste zapravo predvideli tih 27 godina, što se za dva-tri meseca razlikuje od one dve trećine kada je u pitanju kazna zatvora od 40 godina. Ali ne možete vi ostaviti čoveka bez te mogućnosti, bez te nade da će možda ipak doživeti tu uslovnu slobodu. Ako ne zbog njega, možda je on nije zaslužio zbog dela koje je učinio, ali on će biti tamo u nekom zatvoru i reći će – ja nikad odavde neću izaći, i hvataće prvu priliku da ubije zatvorskog stražara, jer njega baš briga, on je tu, pa je tu. Dakle, mora čovek da ima neki tračak nade da će možda jednom i nešto pozitivno da se desi u njegovom životu.

Pričali ste ovde u vašem uvodnom izlaganju o promeni kazne kada je u pitanju droga. I šta ste u ovom članu 246a predvideli? Ko drži veću količinu droge, kazniće se kaznom od tri do deset godina, ali postoji mogućnost ublažavanja ispod zakonskog minimuma. Znači, može da ima deset tona droge i nekog potkupljenog sudiju i da dobije ispod zakonskog minimuma. Ovo nije dobro rešenje. Kao što ni povećanje zakonskog minimuma kazne paušalno nije dobro.

Nije problem ni u sadašnjim propisima, ni u sadašnjem Krivičnom zakoniku kada je u pitanju ta najniža kazna, problem je u velikom rasponu kazni. Veliki raspon kazni za gotovo identično krivično delo podrazumeva ono što se dešava u javnosti – sprega advokata i sudija, sprega sa tužilaštvima itd. i onda postoji neko ko će za isto delo dobiti taj minimum, a onaj drugi će dobiti maksimalnu kaznu, a razlika je recimo od tri do 15 godina za isto krivično delo. Na taj način je trebalo sagledavati ovaj problem.

Takođe, predvideli ste da je posebno krivično delo napad na advokata. Podsećam vas, gospodo Kuburović, recimo da je 2017. godine u Kruševcu pregažen čistač ulice. Zašto on, ili neko, ne daj Bože, kome to može da se desi nije deo ovog zakona? Zašto samo advokati? Zašto bilo ko ko radi svoj posao nije predviđen ovim zakonom?

Dakle, mi mislimo da država, osim toga što treba da vodi računa o životu i zdravlju svakog pojedinca, mora prevashodno da vodi računa o državnim

interesima, o nacionalnim interesima, o integritetu, teritorijalnom integritetu i suverenitetu države. A danas nema bitnije stvari u državi Srbiji od toga da se spreči ova lažna teza da se u Srebrenici desio genocid. Zato smo svi mi poslanici Srpske radikalne stranke podneli amandman, svejedno je čiji ćete usvojiti; usvojite jedan od naših amandmana i da se predvidi najstroža kazna. Mi smo predvideli, ponudili doživotnu robiju za svakog ko javno kaže da se u Srebrenici desio genocid. To je način, ako prihvatite naše amandmane, da zaštitite i sopstvenu državu i sopstveni narod od ljage koja bi mu mogla biti naneta trajno. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Biljana Pantić Pilja.

Izvolite.

BILJANA PANTIĆ PILJA: Poštovana predsedavajuća, poštovana gospođo Kuburović, pred nama je danas set vrlo važnih pravosudnih zakona. Moje kolege su dosta toga već rekle, ja ću se osvrnuti samo na dva predloga zakona: jedan je zakon o sprečavanju korupcije i drugi je predlog krivičnog zakonika.

Što se tiče Predloga zakona o sprečavanju korupcije, jasno je da se ovim predlogom zakona želi postići efikasnija borba u sprečavanju i suzbijanju korupcije. Ovaj predlog zakona je još jedan dokaz da su ova vlada i predsednik Srbije Aleksandar Vučić posvećeni borbi protiv kriminala i korupcije, koja je cvetala do 2012. godine.

Očekivala sam da će predstavnici bivšeg režima doći danas na sednicu da nam govore malo o primerima korupcije, u kojima imaju vrlo dobro iskustvo. Setimo se poštenjačine Đilasa, koji je uveo „Bus plus“, rekonstruisao Bulevar kralja Aleksandra, gradio Most na Adi i time praznio džepove građana Srbije, ali je punio svoje džepove i račune svojih privatnih kompanija. Ili da govorimo o Radoslavu Milojeviću Keni, koji je dok je bio na čelu Opštine Smederevska Palanka toliko ogrezao u korupciju da je devastirao Opštinu. Koliko je samo goriva natankao na račun Opštine i piva popio na teret građana Srbije... Možemo da govorimo i o aferi Šutanovac („Pašnjak“), Živković („Sartid“), čuvenim Pajtićevim aferama („Kamenica 2“, „Tesla banka“, Razvojna banka). Svi su oni izašli punijih džepova, štetili građane Srbije.

Od delovanja svih ovih političara i ostalih stranačkih drugara ovih političara ovde se korupcija do 2012. godine ustalila kao nešto prirodno. Zato se svi oni bore protiv Aleksandra Vučića, koji je najavio bespoštednu borbu protiv korupcije i kriminala. Ne bore se oni ni za građane Srbije, ni da Srbiji bude bolje, nego za svoje džepove.

Ovaj predlog zakona garantuje nultu toleranciju prema korupciji, što je jedan od glavnih ciljeva koje je postavila ova vlada i za ovaj predlog zakona ću glasati u danu za glasanje.

Što se tiče Predloga izmena Krivičnog zakonika, problem je prvo bio – što niste doneli ove izmene ranije. Sad je problem – što ste izašli s ovim izmenama. Nikako, izgleda, ne možete nikome da ugodite.

Ja se slažem sa dosta onoga što su kolege danas rekle. Jasno je da je dosadašnji zakon imao blagu kaznenu politiku, koja očigledno nije imala svrhu

kažnjavanja, i da je ovaj zakon represivniji, pooštava se kaznena politika i uvode nova krivična dela.

Setimo se jedne stvari, a to je da je svrha kažnjavanja pravednost i srazmernost između učinjenog dela i kazne. Šta je pravedna kazna za osobu koja je ubila Tijanu, koja je silovala i ubila Anđelinu, koja je silovala i pretukla Katarinu, za osobu koja je ubila Dušicu pa je potom mrtvu silovala, koja je kazna za osobu koja je ubila Tamaru ili malu Mariju Jovanović? Namerno ne govorim imena osoba koja su počinile ovakva monstruoza krivična dela, nego govorim o imenima nedužne dece.

Pričamo o nadi koju treba da ima počinilac ovakvog krivičnog dela. Ne treba da ima nikakvu nadu, jer zbog ove dece treba da se donese ovakav zakon i neka o tome misli deo stručne javnosti koji se protivi. Onaj ko naudi nemoćnom i fizički slabijem ne sme da se dočepa slobode.

Sad svi spominjemo razne konvencije, ljudska prava, a niko ne govori o ljudskim pravima ove dece. Šta je sa Sjedinjenim Američkim Državama, koje se vode kao kolevka ljudskih prava, koje imaju smrtnu kaznu?

Sad je problem što za najteža krivična dela ne postoji uslovni otpust. Spomenule su već kolege primer Velike Britanije – jedna velika zemlja, Velika Britanija, nema mogućnost uslovnog otpusta za dela za koja je propisana kazna doživotnog zatvora. Zašto mi u Srbiji moramo biti veći Evropejci i veći poštovaoci ljudskih prava?

Priča se o humanosti. Kojoj humanosti? Onoj koju učinilac krivičnog dela nije imao prema žrtvi, nego su na svirep i bezobziran način počinili krivična dela?

Nekada smo imali princip „oko za oko, zub za zub“, pa smo imali smrtnu kaznu i sada smo civilizacijski malo odmakli od toga, tako da smatram da predložena propisana kazna doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta treba da bude kazna koja će moguće počinioce krivičnih dela da zaustavi da ne čine ovakva krivična dela.

Skoro 159.000 građana podnelo je narodnu peticiju da se donese ovakav predlog zakona i smatram da treba da poslušamo građane i izglasamo ovaj predlog. Hvala vam.

PREDSEDNİK: Hvala.

Narodni poslanik Jelena Vujić Obradović ima reč.

Izvolite.

JELENA VUJIĆ OBRADOVIĆ: Predsedavajuća, poštovani građani Srbije, uvažena ministarko sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, „Tijanin zakon“ – ovo je naš dug prema Tijani i svoj deci i porodicama dece koja su žrtve najtežih krivičnih dela, monstruoznih zločina. „Tijanin zakon“ je u stvari potreba društva, potreba Republike Srbije da zaštiti svu decu od napasnika, od ubica i od silovatelja.

Sve moje kolege poslanici i ja kao narodna poslanica svakako smo predstavnici svih građana Srbije, ali nijednog trenutka ne mogu da vidim opravdanje da se za najteže počinioce krivičnih dela ne uvede doživotna kazna zatvora.

Poslanici Jedinostvene Srbije Dragana Markovića Palme podržaće sve predložene zakonske predloge. Podržaćemo, dakle, izmene i dopune Krivičnog

zakonika, izmene i dopune Zakonika o krivičnom postupku, kao i izmene i dopune Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, kao i Zakona o izvršenju krivičnih sankcija. Takođe, i predloge koje je podneo Visoki savet sudstva. Dakle, radi se o kadrovskim rešenjima, o izboru predsednika sudova i sudija koje se po prvi put biraju na sudijsku funkciju, svakako uvažavajući struku. Mi smo na Odboru za pravosuđe razmatrali ove predloge, tako da će Poslanička grupa JS podržati i sve predloge Visokog saveta sudstva.

„Tijanin zakon“ ili izmene i dopune Zakonika o krivičnom postupku – najstroža kaznena politika za one koji su počinili krivična dela, odnosno doživotni zatvor za ubice dece, bez mogućnosti uslovnog otpusta.

Postavlja se često pitanje i već danima u medijima postavlja se pitanje da li je uvođenje doživotnog zatvora humano. Ljudski nije, ali ako uzmemo u obzir visinu krivičnog dela i težinu krivičnog dela koje je počinilac izvršio, smatram da ne postoji nikakvo opravdanje za decu koja su stradala ovakvim krivičnim delom, kao i za njihove porodice i da ne postoji, da kažem, dovoljno visoka kazna koja bi mogla da im nadoknadi žrtvu ili dete.

Jedinstvena Srbija Dragana Markovića Palme podržaće „Tijanin zakon“. Svakako da ćemo glasati i za sve izmene Zakonika, jer veliki broj dece i mladih u poslednje vreme nestane. Jedinstvena Srbija bori se za stabilnu i bezbednu porodicu i za bezbednost dece, tako da ovim putem želim da kao predstavnik građana apelujem i na sve građane Srbije da moramo kao društvo da podignemo moralne vrednosti pre svega i da počinioци krivičnih dela ne ostavimo ni minimum opravdanja za učinjeno krivično delo.

Takođe, kada je u pitanju sudska praksa, postavlja se pitanje zašto su se dosad donosile različite krivične sankcije. Sudstvo se u jednom složilo, a to je da je postojala blaga kaznena politika.

Ne bih dalje polemisala o predstavnicima različitih nevladinih organizacija ili predstavnicima građana koji su se protivili donošenju ovih izmena koje se odnose na „Tijanin zakon“, jer smatramo da opravdanja nema i da su za četiri godine apsolutno mogli da prisustvuju svim radnim grupama i telima i daju svoje mišljenje, a ne da se sada usprotive, jer, svakako, neko je morao biti inicijator. To je Fondacija „Tijana Jurić“. Otac Tijane Jurić je roditelj žrtve upravo jednog takvog učinjenog krivičnog dela i njegov predlog, inicijativu podržalo je 158.000 građana, što je pet puta više nego što je potrebno da bi se ovaj predlog našao u proceduri u Narodnoj skupštini.

Međutim, postavlja se drugo pitanje, a to je da li institucije koje se odnose na mentalno zdravlje ljudi mogu unapred da prepoznaju i spreče počinioce krivičnih dela. Smatram, kao poslanik, kao pravnik, da je to jedan jako veliki problem, jer dugo se čeka, i ako se nekad prepozna u ponašanju i karakteristikama, čak i u nekim prijavama da neko izvrši krivično delo, da bi bio ili sankcionisan ili smešten u određenu ustanovu za lečenje, tako da smatram da je to pogubno kod izvršenja krivičnih dela.

Kada je u pitanju uslovni otpust za učinioce najtežih krivičnih dela, tu apsolutno smatram da posle toliko godina, da uzmemo u obzir i 20, 30 godina, počinilac takvog krivičnog dela prosto ne može da se socijalizuje i da se vrati u normalne tokove društva. I pitanje je, kada je jednom učinio takvo krivično delo... Tačno je da je on izdržavanjem kazne na neki način tu svoju kaznu i

odslužio, ali pitanje je da li bi takva osoba ponovo počinila krivično delo. Zato smatram da za najteža krivična dela treba uvesti doživotnu kaznu.

Na dnevnom redu imamo i Predlog zakona o sprečavanju korupcije, kao i izmene i dopune Zakona o izvršenju krivičnih sankcija i Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela. Smatram da je o ovome ovlašćeni predlagač Odbora za pravosuđe i naš kolega iz Poslaničke grupe Jedinostvene Srbije Petar Petrović obrazložio da ćemo sve ove predloge zakona podržati. Mi smo to na Odboru za pravosuđe i razmatrali, tako da to smatram apsolutno opravdanim.

Bilo je takođe i polemika kolega zašto u kontinuitetu donosimo ove zakone. Prosto, godinama se stajalo u statusu kvo.

Uvažena ministarka, apsolutno imate podršku Poslaničke grupe Jedinostvena Srbija, jer smatram da nešto što je godinama zanemarivano ili, recimo, ukidano, dodavano, vi ste osmelili za te reforme pravosuđa. Svidelo se to nekom ili ne, ali zaista sve što radite radite u korist građana Srbije, u korist naše dece. Sada ste najavili da će se pred skupštinskom procedurom naći izmene i dopune Zakona o izvršiteljima, kada su u pitanju dugovi za komunalne usluge, da to nije dovoljna visina da bi se nekom oduzela nepokretna imovina ili krov nad glavom, tako da svaka čast. Očekujemo da će i taj zakon ući u skupštinsku proceduru.

Apsolutno imate podršku za sve ove zakone Poslaničke grupe Jedinostvena Srbija, koja će u danu za glasanje podržati sve ove zakone. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Vera Paunović.

Izvolite.

VERA PAUNOVIĆ: Poštovana predsednice, poštovana ministarko i gosti, poštovani narodni poslanici, krivično pravo ima za cilj zaštitu najvažnijih vrednosti i dobara jednog društva. Kao takvo, ono mora da prati pojave u društvu i da bude tako podešeno da izvršava i funkciju suzbijanja vršenja krivičnih dela, ali i da deluje preventivno, da se pravednom osudom pošalje poruka potencijalnim učiniocima krivičnih dela da ni ne pokušavaju da ih učine.

Kao što je poznato, naša država je, prateći evropske trendove, već odavno ukinula smrtnu kaznu kao najtežu sankciju za najteža krivična dela. Ona je zamenjena uvođenjem mogućnosti za veći zakonski maksimum zatvorske kazne od po 20, a zatim i od 30 i 40 godina. Međutim, od uvođenja tih izmena prošlo je već skoro dve decenije, pa i više. Praksa je pokazala da pojedini počinioci čak ni posle višedecenijskog lišenja slobode ne prezaju da odmah nakon odsluženja kazne ponove ranija krivična dela, odnosno da se radi o potpuno asocijalnim pojedincima na koje ni krivičnopravne ni moralne norme nemaju uticaja, a da pravni sistem za takve slučajeve nema adekvatnog odgovora.

Mišljenja sam da se upravo ovim izmenama i dopunama nekoliko zakona iz oblasti krivičnog prava dolazi do adekvatnije mogućnosti da se sudski sistem izbori sa različitim oblicima krivičnih dela i socijalnopatoloških pojava u društvu.

Svakako, centralno mesto u današnjem paketu predloženih rešenja imaju izmene i dopune Krivičnog zakonika. Njima se otvara mogućnost da se u slučaju određenog broja najtežih krivičnih dela počiniocima izrekne i kazna doživotnog zatvora. O ovome je već bilo dosta reči i vođene su brojne debate kako među poslanicima pravne struke tako i među običnim građanima. Mislim da su ispravne namere uvođenja doživotnog zatvora za najteže oblike krivičnih dela prema deci koja su kao krajnju imali smrtnu posledicu.

Međutim, svi smo svedoci da su pored dece kao najranjivije društvene grupe u poslednje vreme i stara lica sve češće žrtve najbrutalnijih zločina počinjenih iz najprizemnijih motiva, a najtužnije je od svega što se neretko radi o nasilju dece nad roditeljima. Kao što smatramo da nema opravdanja za monstruozne zločine nad decom i da počinitelji takvih dela treba da trajno budu izopšteni iz društva i do kraja života ispaštaju za sva zlodela, takođe smatramo da iste principe treba usvojiti i kada su u pitanju stara i nemoćna lica, koja to nikako nisu zaslužila u poznim godinama života.

U tom smislu, Poslanička grupa PUPS podnela je nekoliko amandmana kojima bi se tekst predloženih izmena dopunio u ovom pravcu i očekujemo, ako se već ne usvoje sada, da ove ideje budu uzete u razmatranje u nekom narednom periodu.

S druge strane, mislim da je uvođenje doživotne zatvorske kazne učinjeno na jedan odmeren način, da se nije išlo u preteranu represiju njenim uvođenjem u prevelikom broju krivičnih dela, a da je uvedeno pravilo da se ona ne može izreći ako postoje osnovi za oslobođenje od kazne ili za njeno ublažavanje.

Pored ove ključne izmene kod pojedinih krivičnih dela, povišene su kazne, to bih posebno istakla, za ona krivična dela koja se odnose na opojne droge. Mišljenja sam da su u borbi protiv ove pošasti koja uništava ljudske živote dozvoljena apsolutno sva legitimna sredstva, pa tako i znatno strože kažnjavanje počinitelja u vezi s ovim krivičnim delom.

Strože kažnjavanje predviđeno je i u slučajevima višestrukog povrata. Mislim da je i to jedno rešenje koje je na mestu, jer ako se za jednom učinjeno krivično delo uvek može naći makar i verbalni izgovor, kada se to sa činjenjem umišljaja ponavlja više puta, tu više nema nikakvog opravdanja i takvi pojedinci moraju biti odstranjeni iz društva na duži vremenski period.

Poštovani narodni poslanici, poštovani građani Srbije, Poslanička grupa PUPS smatra da su predložena zakonska rešenja u interesu zaštite, na jednoj strani, najugroženijih društvenih grupa, a na drugoj pravde i slobode svih nas građana i stoga će u danu za glasanje dati svoju podršku za usvajanje svih zakona iz ovog seta zakona. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDNİK: Reč ima poslanik Branimir Jovanović.

BRANIMIR JOVANOVIĆ: Poštovana predsednice Skupštine, poštovana ministarko, predstavnici Vlade, koleginice i kolege, izmene i dopune Krivičnog zakonika koje su izazvale najveću pažnju u javnosti odnose se zapravo na najteža krivična dela, za koja je sada predviđena kazna zatvora doživotno, a za koja je dosad bilo predviđeno od 30 do 40 godina.

Svaki zločin koji svojom okrutnošću šokira javnost izazove uvek takvu reakciju da se često zapitamo da li je maksimalna kazna zatvora od 40 godina

dovoljno stroga. Znamo da je Radna grupa Ministarstva pravde još pre četiri godine razmatrala mogućnost uvođenja doživotnog zatvora i, zaista, tada su bila podeljena mišljenja stručne javnosti i burne reakcije u stavovima onih koji su bili za i protiv ovakve odluke.

Nažalost, u prethodnih nekoliko godina dogodilo se nekoliko surovih ubistava, pre svega dece, nemoćnih osoba i žena. Tako je i potekla inicijativa, koju je zvanično podržalo 160.000 građana Srbije, da se uvede doživotna kazna zatvora.

Skoro u svim evropskim državama propisana je doživotna kazna zatvora i ona je uvedena uglavnom kao zamena za smrtnu kaznu, koja je brisana iz svih krivičnih zakona država koje su članice Saveta Evrope.

Stepen represivnosti krivičnih sankcija može biti različit. On može ići od sudske opomene, pa do smrtne kazne. Najviše polemike i najviše rasprave baš je bilo oko smrtne kazne, koja je kod nas ukinuta pre 17 godina i zamenjena maksimalnom kaznom zatvora od 40 godina.

Ova izmena i dopuna Zakona podrazumeva sada kaznu doživotnog zatvora i on treba da ima za cilj da se ostvari pravednost i srazmernost između učinjenog dela i težine krivične sankcije.

Navešću dva primera. Reći ću za prvi primer da je najduža zatvorska kazna izrečena u Španiji 1972. godine kada je dvadesetdvogodišnji mladić osuđen na 384.912 godina zatvora zbog krivičnog dela prevare jer nije isporučio 40.000 pisama.

Drugi, takođe drastičan primer dolazi iz SAD, gde je Džejms Holms iz Aurore osuđen na 12 doživotnih kazni zatvora i 3.318 godina zatvora, bez mogućnosti pomilovanja, jer je 2012. godine u bioskopu tokom projekcije filma ubio 12 ljudi i ranio 70 ljudi. Sudija koji je izrekao presudu rekao je, citiram: „Optuženi nije zaslužio sažaljenje. Namera suda je bila da optuženi nikada više ne izađe na slobodu i u društvo“.

Ove primere naveo sam zbog toga da pokažem da i naše društvo ne treba da pokaže toleranciju prema počinocima najtežih krivičnih prestupa, ali kaznu doživotnog zatvora ne posmatram samo kao retribuciju, ona treba da ima i svrhu prevencije, odnosno sama činjenica da postoji kazna doživotnog zatvora u našem zakonodavstvu treba da odvraća potencijalnog počinoca da izvrši određeno nedelo. Takođe, mislim da ova vrsta kazne učvršćuje i poverenje građana u pravni poredak.

Ako uporedimo praksu drugih zemalja, videćemo da su neka zakonodavstva prilično rigorozna, kao što je, recimo, slučaj u Kanadi gde se doživotna kazna zatvora može izreći čak i za saobraćajne delikte. S druge strane, najblaže zakonodavstvo je u Norveškoj i navešću slučaj gde je Anders Brejvik osuđen na 21 godinu zatvora iako je ubio 77 ljudi.

Naša zemlja je potpisnik Konvencije o ljudskim pravima i dobro je što smo sledili praksu Evropskog suda i što postoji mogućnost uslovnog otpusta za osuđenike koji su osuđeni na kaznu doživotnog zatvora, naravno u onim slučajevima gde je to propisano zakonom. Navešću da ovo nije obaveza, već samo mogućnost, odnosno svaki osuđenik koji je osuđen na doživotni zatvor ima mogućnost da posle 27 godina uputi molbu, a na sudu je da odluči da li će tu molbu prihvatiti ili neće prihvatiti. Malo je zemalja koje su propisale

doživotni zatvor bez prava na pomilovanje i uslovni otpust, i to je svega pet zemalja u Evropi, to su Vels, Holandija, Slovačka, Bugarska i Engleska.

Član 344a predloženog zakona podrazumeva i strože kazne za izgređnike na sportskim događajima. Kao veliki ljubitelj sporta, moram da se osvrnem na ovo. Decenijama unazad je pogoršana bezbednosna situacija na našim stadionima i u halama i zato opravdavam oštriju kaznenu politiku prema izgređnicima na sportskim događajima. Tribine su mesto za navijače, ne za huligane i zato treba da se obračunamo sa huliganima. Sportisti najbolje predstavljaju našu državu u svetu i moramo zbog toga upravo da stvorimo uslove da sportski događaji protiču bez incidenata. Često se nakon važnih sportskih događaja više priča o incidentima i izgređnicima, a ne o samom rezultatu ili igri. Kao primer, navešću večite derbije u fudbalu i u košarci, a u poslednje vreme videli smo da se o tome pričalo i o finalu ABA lige, što je samo naškodilo reputaciji naše domaće košarke.

Na dnevnom redu je i zakon o sprečavanju korupcije. Smatram da postoji potreba da se određen broj odredaba precizira i pojasni, koji se odnosi na sadašnji zakon koji se odnosi na Agenciju za borbu protiv korupcije, a na buduću Agenciju za sprečavanje korupcije. Smatram da je važno da uspostavimo jedan institucionalni okvir i da takav sistem daje dugoročne rezultate u suzbijanju korupcije. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Mirjana Dragaš.

Izvolite.

MIRJANA DRAGAŠ: Hvala.

Poštovana predsednice Narodne skupštine, poštovana gospođo ministre, narodni poslanici, u setu zakona iz prvog pretresa izuzetno važnim smatram Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika i rekla bih nekoliko rečenica o tom predlogu. O svim predlozima zakona iz ovog seta govorio je predstavnik Poslaničke grupe SPS Neđo Jovanović i on je potvrdio pozitivan odnos naše poslaničke grupe prema svim predloženim zakonima u ovom setu. Međutim, kada je reč o samom ovom zakonu, prosto osećam potrebu da se na određen način priključim diskusiji koja je već u toku današnjeg dana na neki način izložena ovde, ali istovremeno i da kažem neki svoj lični odnos prema ovom velikom društvenom problemu i značaju ovog zakona.

U našem pravosudnom sistemu već odavno nema smrtne kazne za najteža krivična dela. Kod ovakvog rešenja išlo se jednom logikom usklađivanja našeg zakona sa rasprostranjenom evropskom regulativom, kao i za humanizovanjem represivnih mera. Na određen način možemo razumeti jednu takvu tendenciju i demokratizaciju i relaksaciju samog pravosudnog sistema. Samo mali broj država u Evropi zadržao je smrtnu kaznu. Ona je zamenjena dugotrajnom vremenskom kaznom, obično na 30–40 godina, što je i kod nas primenjeno.

Međutim, u životu se srećemo i sa raznim krivičnim delima koja su ekstremna po svojoj surovosti, koja dovode i do smrtnog ishoda na najbrutalniji način. Najproblematičnije je to kada se nasilje izvrši nad slabim i nezaštićenim licima koja se sama od nasilnika nikako nisu mogla odbraniti. U pitanju su deca, maloletna lica, trudnice, nemoćna lica.

Ističem još jednom, mada je to ovde već rečeno, da je Fondacija „Tijana Jurić“ još 9. novembra 2017. godine Narodnoj skupštini podnela inicijativu za izmene i dopune Krivičnog zakona, koju je već do tada svojim potpisima podržalo blizu 160.000 lica. Ova brojnost ukazuje da su građani u velikoj meri bili nezadovoljni Krivičnim zakonom, visinom kazni koje se izriču za najteža krivična dela izvršena nad nemoćnim licima a sa smrtnim ishodom.

Mora se imati, takođe, u vidu da je još 2015. godine pri Ministarstvu pravde formirana stalna profesionalna grupa koja se bavila razmatranjem uvođenja doživotne kazne, koja bi zamenila sada najtežu važeću kaznu zatvora od 30 do 40 godina trajanja.

Povodom ovog predloga, poznato je da se u velikoj meri uzburkala stručna javnost, demokratska javnost. Pojavila su se različita mišljenja koja su bila protiv ove najteže represivne mere. Stručnjaci su, kao i mnogi drugi, videli nehumanost nad izvršiteljima nasilja i ubistava dece, nemoćnih i slabijih od njih, ali građani su bili zgroženi izvršenjem najtežih krivičnih dela, surovim ubistvima nejakih, a naročito još ako su izvršena u povratu.

Postavilo se pitanje kako zaštititi decu, kako zaštititi trudnice i slabe, odnosno nasilnike odvratiti od nasilja. Najbolji odgovor ove mere su u stvari predložene promene. Kazna doživotnog zatvora treba u potpunosti da zameni postojeću najtežu kaznu, i to za teško ubistvo, silovanje, obljubu nad nemoćnim licem i obljubu nad detetom. Ja se sa tim slažem, jer odakle pravo nasilniku za izvršeno najbrutalnije nasilje, onog ko slabijeg muči, izživljava se nad njim i najzad ga ubije, a da kasnije ne bude adekvatno kažnjen, da očekuje razumevanje ili samilost.

Svrha kažnjavanja treba da bude ostvarivanje pravednosti i srazmernosti između učinjenog dela i težine kazne, ali ona mora da ima i svrhu odvraćanja od izvršenja najtežih krivičnih dela. Pritom se i dalje zadržao obazriv, humani odnos. Međutim, on mora da iskaže i stav države, koji mora da bude jasan, precizan i prilično upozoravajući, ali, u svakom slučaju, da bude u skladu sa procesima koji se događaju u društvu, kao i, na koncu, sa mišljenjem javnosti i građana, koji su zaplašeni najtežim krivičnim delima.

Imajući u vidu težinu ove kazne, kao i njenu izuzetnost, predviđena su i neka njena ograničenja, a tu su u pitanju samo najteža krivična dela, ali se ne mora izricati licima mlađim od 21 godine, kao što je zakon predvideo. Naime, ovde se u predloženom zakonu predviđa da se počinocu najtežeg krivičnog dela mlađem od 21 godine ne mora izreći ova krivična mera. Težina krivičnog dela je najgora, najsirovija, ubijeno lice nije imalo mogućnost za nadu, nije imalo šansu ni na kakav život. U predlogu zakona imalo se u vidu da odnos prema mlađim licima mora da bude blaži, u uverenju da je reč o mladoj osobi, koja može proći resocijalizaciju i sa nadom da se može naći na dobrom putu živeti u slobodi. To mogu da razumem. Mogu da razumem i da mlad čovek može da se izmeni, da može da ima budućnost i zato mu se pruža šansa, ali se pitam zašto šansu nije imala žrtva i da li je to onda u skladu sa težinom izvršenog nedela.

Zatim, kada je reč o merama u odnosu na koje se ne može izreći kazna doživotnog zatvora, Predlog zakona je predvideo da ona može da bude predviđena za slučajeve teškog zločina, a kada postoji zakonski okvir za ublažavanje kazne ili oslobađanje, što ukazuje na fleksibilniji odnos, jedan

pristup da tamo gde postoji mogućnost ublažavanja ova najteža mera ne bude primenjena. To je, kako je zakon predvideo, prekoračenje granice nužne odbrane u pokušaju, bitno smanjena uračunljivost, dobrovoljni odustanak itd.

Naravno, s tim u vezi, predviđen je različit uslovni otpust kod primene doživotne kazne, koji je nešto povećan u odnosu na ranije predviđenu meru, ne nešto drastično ali ipak jeste povećan, i on je na neki način i upozoravajući.

Ali uz novu meru, doživotni zatvor, uveden je jedan novi institut, a to je mogućnost opoziva, odnosno uslovnog otpusta, i to se može smatrati na neki način i ublažavanjem ove najteže mere. Zašto ovo naglašavam? Po mom mišljenju, za surove ubice postoji i dalje, uslovno rečeno, pomilovanje, mogućnost samilosti ili mogućnost razumevanja, te uslovni otpust posle nekih godina provedenih u zatvoru daje novu šansu. Za ubijene pomilovanja nije bilo, nije bilo ni milosti kod izvršenja krivičnog dela. I kakav mora biti čovek koji najgore napada nedužne i od sebe slabije?

Zato bih rekla, podržavam Predlog izmena i dopuna zakona, zalažem se u svakom slučaju za društvo koje će zaštititi nevine i nejake, a posebno decu. Deca u svakom segmentu u krivičnopravnom sistemu, u sistemu pravne zaštite moraju imati najviši oblik pravne zaštite u svakom pogledu. Kada društvo pokazuje pojačane oblike nasilja ili agresivnosti, kada se te pojave javljaju, prestupnici se moraju oštro kazniti, jer je to dobra forma i odvratanje od nasilja, odnosno prevencija, ali istovremeno i represija koja ukazuje na novi pravni okvir u državi. Mi svakako težimo da naš sistem što bolje uredimo, da suzbijemo kriminal i nasilje i život ovde učinimo što bezbednijim.

Ovaj predlog zakona i predloženi set zakona u ovom paketu idu ka ostvarenju jačeg pravosudnog sistema, što obezbeđuje veću sigurnost građana u državi i usklađenost naših zakona sa zakonima EU, ali svakako poštujući sve pojave koje se događaju u društvu i radeći u smislu zaštite građana i obezbeđenja boljeg života. Zato podržavam ove mere koje su predložene, kao i sve predložene pravne zakone iz ovog seta. Hvala.

PREDSEDNIK: Poslednji govornik za danas je Jahja Fehratović.

Pošto nismo produžili rad, time ćemo završiti današnju raspravu.

JAHJA FEHRATOVIĆ: Hvala.

Poštovana predsedavajuća, poštovane kolegice i kolege, kao što je već mnogo puta danas kazano, „Tijanin zakon“ ili izmene i dopune Krivičnog zakonika jedna su od najvažnijih stvari koje ovaj skupštinski saziv ima pred sobom. Ne mislim da ima ijednog narodnog poslanika koji ne podržava ovakve izmene i dopune, a čuli ste takođe da će narodni poslanici Stranke pravde i pomirenja svakako zdušno podržati izmene i dopune ovog zakona.

Takođe, na dnevnom redu jeste zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije. Na ovu diskusiju me je podstakla sama ministarka kada je danas govorila da statistika i analize suđenja i presuda u našim sudovima govore da preko 50%, čini mi se, jesu uslovne osude itd.

Mislim da smo u dilemi, barem kada je u pitanju ukidanje odgovornosti pred Agencijom za borbu protiv korupcije lokalnih organa odlučivanja, zato što u suštini na lokalnu najvećim delom postoji ta sprega korupcije tužilaštva i sudstva, koja dovodi do toga da određeni lokalni funkcioneri godinama iscrpljuju gradske, opštinske budžete, a da za to budu uslovno osuđeni ili skoro

nikako osuđeni. Recimo, imamo takvih slučajeva jako puno u Tutinu i Sjenici, čak i dan-danas postoje neke krivične prijave koje stoje u tužilaštvima protiv dosta ozbiljnih rukovodilaca lokalnih vlasti.

Jedan od dobrih mehanizama bio je upravo ovaj deo kojim se bavila Agencija za borbu protiv korupcije, da se makar nekako nateraju ti lokalni vlastodršci da odgovaraju pred sudovima i da imaju neku vrstu straha i savesti da će, ukoliko nastave tako brutalno da iskorišćavaju lokalne budžete, ipak doći do nekakve pravde i osude onoga što su radili.

Nažalost, naši sudovi i tužilaštva nisu lišeni tog uticaja i zato ponavljam da je korupcija, čini mi se, na lokalnim nivoima još prisutnija i da je na lokalnim nivoima, po meni, možda trebalo ostaviti da ovo postoji kao posebna odredba, iako to možda komplikuje rad Agencije za borbu protiv korupcije.

Takođe, sve ostale mere koje su date kao važne u podizanju krivične odgovornosti i prevencije jako su dobre, jako važne i doprinose tome da kako-tako naš sistem bude uređeniji. Zato je vrlo važno da dođe do suštinske implementacije svih ovih zakonskih rešenja. Ovo govorim i iz ličnog iskustva, jer smo nekoliko puta imali priliku pred sudovima videti da su zakonska rešenja u stvari zakonska na papiru, a da mnogo toga zavisi od sudije, od tužioca, koji želi da na jedan ili drugi način sprovede tu zakonsku odluku ili je jednostavno zanemari.

Još jednom, zaista, apel, jako se puno učinilo od strane Ministarstva pravosuđa, ali da se još više digne pozornost na tužilaštva i sudove u manjim sredinama, lokalnim sredinama, posebno kada je u pitanju sprega korupcije, kriminala i drugih kriminogenih elemenata. Po mom mišljenju, zbog toga je možda loše što se ukida da lokalni vlastodršci ili organi vlasti ne bivaju tretirani ovim novim ovlašćenjima Agencije za borbu protiv korupcije. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Ovom diskusijom završavamo današnji rad i nastavljamo sutra u 10.00 časova. Hvala.

(Sednica je prekinuta u 18.05 časova.)